

National Tidende nr. 39
8 feb. 1938.

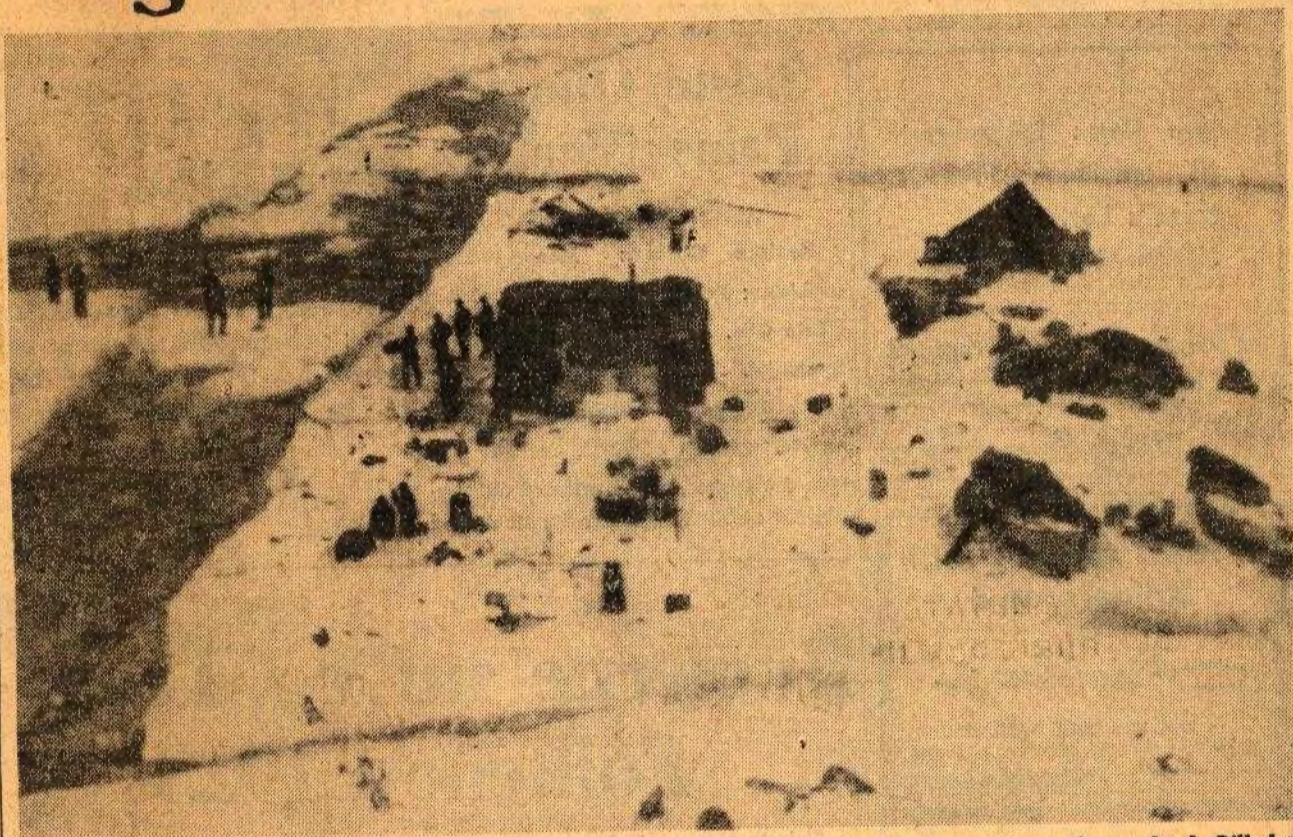
Tidende

Dagens Begivenhed:
Russerne tager mod
norsk Hjælp

Nyheder

København — Tirsdag den 8. Februar 1938

Isflage-Russerne vil tage mod norsk Hjælp!

„Teddy“s forliste Besætning boede i dette komfortable Isflagehus, medens de drev ned langs Østgrønland. Billedet er taget den Dag, Dønninger havde slået syv Revner i deres Isflage, som efter denne Medfart viste sig betydelig bedre egnet til at modstaa Vind og Vove. (Kai R. Dahl fot.)

Er de fire Mænds Tilstand alvorligere end hidtil meddelt?

Oslo, Mandag (R. B.)

EFTER hvad Norsk Telegrambyrå erfarer ved Henvendelse til Udenrigsministeriet, har Udenrigsministeriet i Dag modtaget Svar fra Sovjetunionens Legation paa Tilbudet om norsk Hjælp til Russerne paa Isflagen. Legationen oplyser, at Sovjetunionen med Tak modtager den norske Regerings Tilbud. Dette gælder Forsøg paa at skaffe Undsætning fra de Overvintrende paa Grønland, som ligger i Myggebugten (Mackenzie-Bugten).

Det er nu Regeringens Mening at overlade til Docent Hoel at iværksætte de Foranstaltninger, han maatte finde hensigtsmæssige.

Moskva, Mandag. R. B.

Klokken 16,10 i Gaar Eftermiddags telegraferede Papanin, at hele Lejren var rede til at lade sig overføre paa Slæder. Isflagerne ændrede stadig Plads. Klokken 6 om Morgen havde Positionen været 73 Gr. 19 Min. n. Br., 18 Gr. v. L.

Kort over Strækningen mellem Shannon og Liverpoolkysten. Den punkterede Linie angiver Hansa-Expeditionens Drift, den ubrudte Linie er „Teddy“s Driftsrute.

Nordmændene
har ikke Chance
for at redde
Russerne

Af Kai R. Dahl

Vor Medarbejder, Kai R. Dahl, der som Journalist og

Pastor N
protester
Sag for lul

Afsluttes Sagen hurtig

Nationaltid

„Teddy“s forliste Besætning boede i dette komfortable Isflagehus, medens de drev ned langs Østgrønland. Billedet er taget den Dag, Dønninger havde slaaet syv Revner i deres Isflage, som efter denne Medfart viste sig betydelig bedre egnet til at modstaa Vind og Vove. (Kai R. Dahl fot.)

Er de fire Mænds Tilstand alvorligere end hidtil meddelt?

Oslo, Mandag (R. B.)

EFTER hvad Norsk Telegrambyrå erfarer ved Henvendelse til Udenrigsministeriet, har Udenrigsministeriet i Dag modtaget Svar fra Sovjetunionens Legation paa Tilbudet om norsk Hjælp til Russerne paa Isflagen. Legationen oplyser, at Sovjetunionen med Tak modtager den norske Regerings Tilbud. Dette gælder Forsøg paa at skaffe Undsætning fra de Overvintrende paa Grønland, som ligger i Myggebugten (Mackenzie-Bugten).

Det er nu Regeringens Mening at overlade til Docent Hoel at iværksætte de Foranstaltninger, han maatte finde hensigtsmæssige.

Moskva, Mandag. R. B.

Klokken 16,10 i Gaar Eftermiddags telegraferede Papanin, at hele Lejren var rede til at lade sig overføre paa Slæder. Isflagerne ændrede stadig Plads. Klokken 6 om Morgenens havde Positionen været 73 Gr. 19 Min. n. Br., 18 Gr. v. L.

Kort over Strækningen mellem Shannon og Liverpoolkysten. Den punkterede Linie angiver Hansa-Ekspeditionens Drift, den ubrudte Linie er „Teddy“s Driftsrute.

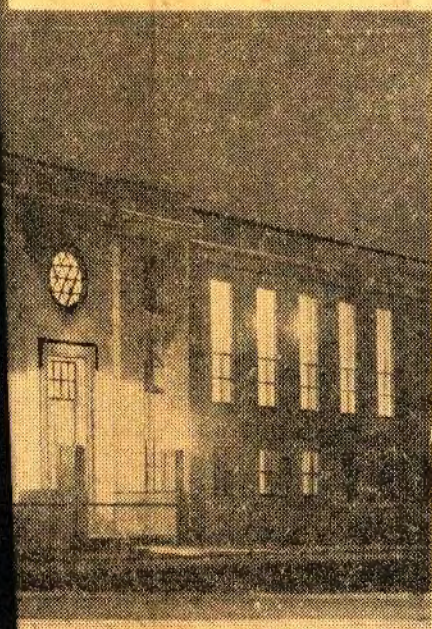
Nordmændene har ikke Chance for at redde Russerne

Af Kai R. Dahl

Vor Medarbejder, Kai R. Dahl, der som Journalist og Filmfotograf efter Skonnetten Teddys Forlis i 1923 selv har gjort Isflageturen ned langs Østgrønland, skriver om Chancerne for Russernes Redning.

MYNDIGHEDERNE i Moskva synes, efter de i Gaar udsendte Fortsat Side 2.

Indvies i Dag

Yers Plads, laa det smukke, nye Universitets Gang fuldt oplyst. Gennem Fælens Kuplens 1800 Prismes tindrede mange Begejstringsudbrud hos tilhørerne, der finder Sted i Dag Kl. 16, 17 og 18. Inde i Bladet omtaler vi nærmere.

Pastor N protesterer Sag for lukket

Afsluttes Sagen hurtigt

Nationaltidning

I Morges paabegyndtes den offentlige Retssag mod den tidligere Bekendelsespræsten Martin Niemöller. Sagen finder Sted i Domhuset i Berlin. Den ene af de største Sale, hvor det offentlige Sagen, plejer at blive sat. Der er Sagen i de kommende Dage vil blive offentliggjort, ogsaa Pressens Ret.

Nogle faa Minuter var Publikum i Morges til Stede i Retslokalet. Mange af Niemöllers Venner og Bekendte var taget til Moabit for, om muligt, at hilse paa den Anklagede. Dette lykkedes i hvert Fald saa nogenlunde. Medens Folk blev ved med at strømme ind ad Dørene, vinkede Pastor Niemöller fra sin Plads paa Anklagebænken snart til den ene og snart til den anden af sine Venner. Han saa frisk og fornøjet ud. Intet tyder paa, at han i mindste Maade følte sig trykket af Situationen. Man konstaterede i det korte Spand af Tid, som stod til Raadighed, at den Anklagede har tre Forsvarere. Deres Navne er Holstein, Koch og Hahn. Rettens Formand er Landsretsdirektør, Dr. Höpker.

Publikum inklusive Pressen fik i alt Korthed at vide, at Retten havde besluttet at udelukke Offentligheden. Saa maatte altsaa Mængden atter begive sig udenfor. Den eneste, der saa smilende og glad ud, mens denne Udvandring foregik, var Martin Niemöller.

er det sig om
Køleanlæg?
8aa
Frigidaire
— det ved man hvad er!
ATOR A/S - TOLDBODVEJ 6 - C. 5763

uldkommen
sikker
Vinøs Smag

ke Agurk til den tynde:
dig ej sylte i
Heidelberg Lager,
lille Ven, er du
skrumpen og mager
Heidelberg
Lager Eddike
ske Eddikebryggerier. — C. Lange

Fortsat fra Side 1

Fortsat fra Side 1

Russerne nu og Teddy-Folkene i 1923

te Telegrammer at dømme, igen at nære alvorlig Ængstelse for deres fire Landsmænd paa Isflagen. Maa-ske er Frygten mere berettiget, end vi her aner. Lederen, Papanins' Telegrammer var ganske vist for et Par Dage siden helt optimistiske, men der kan ske meget paa et Døgn i de arktiske Farvande, og Skibbrudne plejer sjældent af Hensyn til Slægt og Venner at male Situationen alt for sort.

Uden Tvivl ved de russiske Myn-digheder mere om Isflage-Folkenes øjeblikkelige Tilstand, end Offentlig-heden har faaet Besked om. Den hovedkudls Afsendelse af den store Isbryder „Taimyr“ og nu i Gaar Modtagelsen af det norske Tilbud om Hjælp fra Myggebugt-Stationen, synes i alle Fald at tyde paa, at det ikke staar helt vel til paa Isflagen. Ellers havde Moskva næppe sagt Ja til det norske Tilbud, der ikke kan bidrage til andet end at gøre den norske Myggebugt-Station kendt Verden over.

Efter den i Gaar udsendte Posi-tion fra Isflage-Folkene, var disse allerede i Søndags Morges drevet ned paa Højde med Mackenzie-Bug-ten, som Nordmændene kalder Myg-gebugten. Hertil er Afstanden ca. 50 Sømil, og al Undsætning fra den lille norske Station er derfor paa For-

haand haabløs, et rent Fata Mor-gana! For Nordmændene er naaet et Par Sømil ud i Drivisen, der næppe godvilligt afleverer dem igen, vilde Russerne forlængst være drevet mange Sømil sydvest paa. Denne Undsætnings-Ekspedition vilde uvæ-gerligt, selv om Nordmændene ogsaa har Hunde, arte sig som et Kapløb mellem et Studekøretøj og et Auto-mobil. Og hvad værre er: Nordmæn-dene, der ikke kan have mange For-syninger med paa deres Slæder, risi-kerer hurtigt at komme i en meget vanskeligere Situation end Russerne, der efter deres egne Opgivelser har Proviant i Behold til mindst 3 Maa-neder. Nej, de norske Fangstmænd i Mackenzie-Bugten, der kender For-holdene, bliver uden Tvivl klogeligt, hvor de er. Men derfor kan deres Tilstedeværelse sikkert nok i endnu nogle Dage give Stof til en Mængde Telegrammer. Skade blot, at de dan-ske Radiostationer paa Eskimonæs og paa Ella-Ø hidtil har været død-sens tavse. Selv om vore „Østgrøn-lændere“ heller ikke har mindste Chance for at hjælpe de russiske Polarforskere, maatte de dog i et-hvert Fald kunne „telegrafere“ lige saa godt og højt som Nordmændene. Paa dette Omraade vil vi Danske øjensynligt altid komme til kort i de nordøstgrønlandske Regioner.

Russerne igen inde i hurtig Isgang

Driften omkring 20 Sømil i Døgnet

Moskva-Telegrammet i Gaar fortæl-ler, at Russernes Flage igen er kom-met ind i stærk Isgang. I Fredags op-gav Russerne deres Position til 74,03 n. Br., 17,30 v. Længde. De maa saale-des for at naa ned til 73,19 n. Br. 18 v. L. være drevet mere end 40 Sømil paa godt to Døgn! Meddelelsen om, at Isflagerne stadig ændrer Plads, ty-der ogsaa paa, at Isgangen er haard. Dette stemmer fuldstændig med de Er-faringer, „Teddy“s Besætninger gjorde paa den samme Rute i 1921, da vi en Uges Tid var i Besæt her, og navn-lig i 1923, da Skibet havde nogle af sine allerfarligste Skruninger, før det, efter at have passeret Scoresby Sund, blev Vrag en Maanedstid senere. Mær-ke ligt nok laa Russerne i Søndags Morges paa nøjagtig samme Plet som vi d. 1. September 1923, da Situatio-nen første Gang begyndte at blive ul-den for „Teddy“.

Stærk Strøm, naar Kap Broer Ruys er passeret

Medens Driften ud for „Kap Broer Ruys“ paa Haldwith Hope Landet ofte arter sig som Karrusclture paa Ste-det, plejer Isen at faa Fart paa, naar dette stærkt fremspringende Forbjerg er passeret. En meget stærk Strøm, der muligvis korresponderer med de store Vandmasser, som strømmer ud og ind af Franz Joseph-Fjordgebet, driver, ofte, uden at lade sig det mind-ste paavirke af Vinden, Isen i Ilmar-cher ned mod den store Trails Ø paa 72 n. Br. Det er denne Tur, som jeg allerede omtalte for nogle Dage siden, Russerne nu er ud paa, og den gaar næppe af uden voldsomme Skruninger, kender jeg Terrænet ret. En Nat slyn-gede Isen paa et Par Sekunder „Teddy“ to—tre Skibslængder agter over, skønt der laa store Flager imellem. Hvor de blev af, fik vi aldrig opkla-ret, derimod mistede vi ved den Lej-

lighed en Fjerdedel af vor Proviant, som vi for en Sikkerheds Skyld havde losset ind paa Isen. Ved en anden Lej-lighed skabte et lokalt og meget plud-seligt Slæk i Isen nogle frygtelige Strømhvirvler, der paa et hængende Haar havde sendt Skibet til Bunds. Et Par Døgn havde vi været fri for Skru-ninger. Det var højt Solskinsvej og alt aandede Fred og Ro, da Isen i „Teddy“s nærmeste Nabolag med et blev ganske forrykt. Isflager, der i mere end en Uge havde siddet i Spænd som i en Skruestik, for' ustandseligt rundt som vilde. En af dem, en tæt og frygtindgydende Krabat, tog plud-selig Sigte paa „Teddy“, og før vi vidste et Ord af det, havde den tor-pederet Skuden, der havnede med For-skibet hævet 7 Fod oppe paa en an-den Isflage. Det kunde nu være, hvad det vilde. Første Gang var det jo ikke, at Skibet var krøbet til Vejrs, naar det rigtigt kneb. Meget værre var det, at Skuden til sidst, da Presset blev ved, ikke kunde holde Balancen, men fik mere og mere Slagside til Styrbord, saa at Dækket næsten berørte Vand-linien.

Aldrig er der blevet arbejdet paa en Skude som i det Kvarter. Vi kurede ned ad det skraa Dæk med Geværer, Ammunition og Proviant, som hoved-kuls kastede ind paa Isen. Saa med et syntes „Teddy“, det kunde være nok. Let og elegant lod det gode Skib sig glide ned fra sin Isflage og lagde sig fredeligt til Rette i Søen, medens Is-flagerne en halv Times Tid endnu fort-satte deres Kehrauss. Sjældent har Kokkens brune Kaffe smagt os saa godt som den Eftermiddag, da vi først havde faaet samlet vore Grejer sam-men igen.

„Teddy“ laa den Dag, d. 13. Septem-ber, lige Sydøst for Trails Ø, og til vort Held fik vi i de følgende 14 Dage roligt, frostklart Vejr, saa at vi i re-gelmæssige Dagsetapper paa 4—5 Sø-

Vor Medarbejder, Redaktør Kai R. Dahl i Grønlands-Udstyr og med Filmska-mera under den danske Grønlands-Ekspedition 1923.

og faa en Storm, der frelser dem ved at kaste dem ind paa en beboet Kyst. Desværre er der nu kun to af den Slags Pladser tilbage paa deres Vej sydover mod Kap Farvel — Scoresby Sund og Angmagssalik. Ella-Ø i Franz Joseph-Fjordomraadet, hvor Dr. Koch har en Del af sine Folk stationeret, kommer slet ikke i Betragtning, da den ligger for langt fra Yderkysten. Derimod kan baade Scoresby Sund og Angmagssalik-Eskimoerne i givet Til-fælde undsætte Russerne med deres lette og hurtige Hundespannd, hvis disse naar ind til Land. Selv Eskimoer-ne kan derimod næppe paa denne Tid af Aaret udrette stort ude i Drivisen. Russernes eneste Chance er derfor at fortsætte Driften, indtil et Skib eller en Flyvemaskine tager dem op, eller Vind og Strøm sender dem ind til beboede Egne. Hvis deres snart aarelange Robinsonade ikke har slidt for meget paa deres Fy-sik og deres Helbred, skulde dette ogsaa med lidt Held endnu kunne lykkes. Kai R. Dahl.

Docent Hoel foreslaar Depot-Udlægning

Oslo, Mandag Aften, R. B.

DOCENT HOEL udtaler overfor Norsk Telegrambyrå, at Situatio-nen med Hensyn til Russerne paa Is-flagen nu er en anden, end da det nor-ske Tilbud om Hjælp blev fremsat den 3. Februar. Isens Drift er i de sidste Dage gaaet meget hurtigt, og efter den Position, som blev opgivet i Gaar Morges, er Isflagen nu kommet Syd for Myggebugten. Det vil derfor være i ensigt at udlægge Depoter udfor Myggebugten. Men det kan tænkes, at et Depot paa dette Sted kan tjene som Hjælp for de Flyvere, der skal hente Folkene paa Isflagen, særligt hvis der bliver Tale om at benytte Myggebugten som sekundær Basis ved Siden af Jan Mayn.

Det første Sted, som det kan tænkes, at Russerne vil søge i Land, er ved Davissund, og derfor kan der blive Tale om at udlægge et Depot i et eller andet af de mange Huse, som findes her, idet det vil kunne komme til Nytte saavel for Folkene paa Isen som for Flyvemaskinernes Besætninger og de Skibe, som skal deltage i Undsætnings-ekspeditionen.

Docent Hoel vil ogsaa anbefale, at der udlægges et Depot fra den danske Koloni i Scoresby Sund paa saakaldte Liverpool-Kyst. Alle disse tre Depoter paa Kysten vil kunne blive til Nytte for Russerne.

Sidste: Er Driften langsom igen?

Moskva, Mandag Aften, R. B.

Sovjetrussisk Telegrambureau med-deler: Den drivende Isflage med de fire heltmodige sovjetrussiske Polarfor-skere driver videre langs Grønlands Østkyst. Papanin-Gruppen beskæftiger sig vedblivende med videnskabelige Ob-servationer og radiotelegraferer vedblivende med regelmæssige Mellemrum Resultaterne af Observationerne. I Dag er Isflagens Position den samme som i Gaar.

Aftenposten nr. 71.
9 feb. 1938.

De norske fangstfolk holder sig klar til å undsette russerne.

Russerne vil antagelig passere de norske hytter i løpet av en uke.

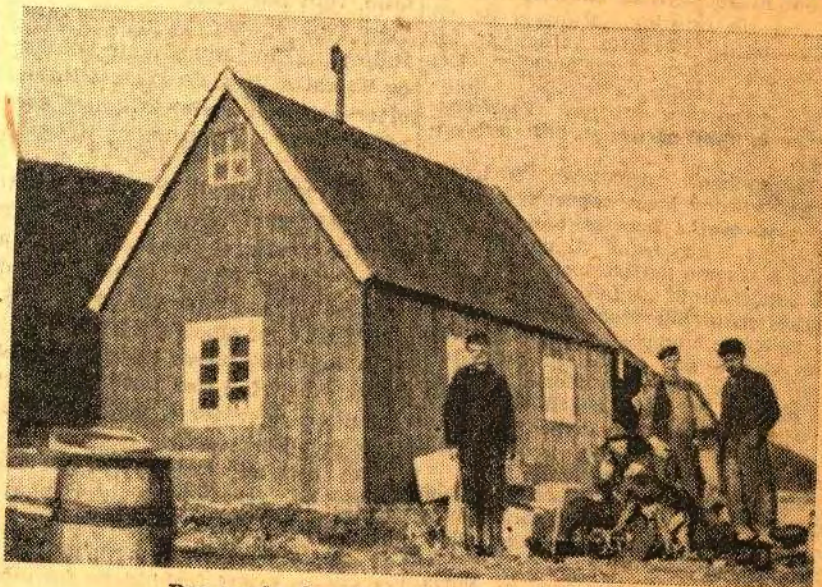
Det er gitt ordre til de norske fangstfolkene på Grønland at de skal holde sig klare til å gå ut mot kysten av Davysund for å legge ut depoter for russerne. Starten finner antagelig sted imorgen. Ant-artichamna, hvor Richter og Sulebak ligger, er vår sydligste stasjon på 72 gr. nordlig bredde. På Kapp Humboldt — litt lenger nord (på Ymerøya) — ligger det to norske fangstfolk — Arne Jacobsen og Godager. Dette huset kan også bli til hjelp for russerne. Det er chanser for at russerne kan drive ned mot Davysund — inn mot det norske område der — og våre fangstfolk vil da gi dem all den hjelp og støtte russerne måtte trenge.

Når det i et København-telegram heter at russerne allerede har passert de norske fangsthyttene er dette ikke riktig. Det vil enda ta en uke eller muligens mer før russerne har passert våre hus, og innen den tid kan det godt tenkes at nordosten setter de fire mot land, så de kan få bruk for den norske hjelpen.

Russerne har ikke opgitt nogen sikker posisjon siden søndag og de befinner sig visstnok enda på flaket. De fire går neppe mot land før det er uomgjengelig nødvendig. De skal jo bl. a. ha radioen med og mest mulig proviant og utstyr.

Intet norsk-dansk samarbeide for å hjelpe russerne.

København, 9. februar.
Direktør Daugaard-Jensen uttaler til Politiken: I Danmark ønsker vi å delta i alt som kan tenkes å hjelpe de fire russere på isflaket. Men russerne er nu drevet så langt syd at de har passert de sydligste norske fangst-stasjoner på Øst-Grønland, så nordmennene kan vel neppe nu utrette noget for russerne. — Jeg besvarte dosent Hoels telegram med at vi telegraferer ham vår plan for hjelpearbeidet. Mere kan jeg ikke si for øieblikket.

Den norske fangsthytten på Kapp Humboldt.

Ved henvendelse til dosent Hoel erfarer vi at han på Regjeringens vegne igår sendte et telegram til Danmark med forslag om at man burde inndeke kysten i 6 soner som Norge og Danmark skulde dele mellem sig. Distansene er jo veldige på Grønland, så det er virksomhedsområder nok for mange ekspedisjoner. Svartelegrammet fra Danmark går ikke inn på denne planen i det hele tatt — man bare sender

den plan danskene selv har lagt med undsetning fra Scoresbysund.

Isen pleier sette inn mot Davysund og Liverpoolkysten lenger sør, men vestlig vind kan også drive russerne utover i drivisen igjen. Norge burde nu hatt sin sterke isbryter som man kunde ha sendt bort til Grønlandsisen. Lignende situasjoner kan når som helst opstå og det gjelder å stå godt rustet.

Ingen værmeldinger fra isflaket igår og idag

Har russerne startet mot land?

Mandag var siste dag Værvarslingen for Nord-Norge (Tromsø) fikk værmelding fra russerne på isflaket. Posisjonen blev da opgitt til 73 gr. og 03 min. nordlig bredde og 18 gr. og 36 min. v. l. Om denne er helt nøyaktig efter de nu rådende forhold på isflaket kan være tvilsomt.

Igår og idag er det ikke kommet nogen værmelding fra russerne. Det

kan tyde på at de har mer enn nok å ta sig til i leiren — Isen kan skru påny eller de har kanskje forsøkt å ta sig inn til land. Mandag var det laber nordvest bris på flaket, men vinden er, efter hvad Værvarslingen opplyser til Aftenposten, sikkert øket igår og idag — den er antagelig sterk nordlig, så farten av driften sørover har tatt til.

Dagbladet nr. 33
7 feb. 1938.

Russerne på isflaket er tause. Betyr det at de er på marsj?

Danskene stiller sig fiendtlig til det norske redningsarbeidet. Merkelig hemmelighetskremeri.

FORSLAGET OM SAMARBEID AVSLÅTT

Fra Moskva telegraferes idag at man nå ikke har hørt fra Papanin-folkene på fire dager. Dette vekker dels engstelse, dels håp, fordi det kan bety at de fire er på marsj. Fra isbryteren «Taimyr» telegraferes at den nå avanserer bedre. Stormen har lagt sig og den nærmer sig iskanten. De fire kan således bli undsatt på to kanter. Fra ishavsskuten «Murmanets» foreligger intet nytt.

Fra København telegraferes:

Direktør Daugaard Jensen uttaler til Politiken: I Danmark ønsker vi å delta i alt som kan tenkes å hjelpe de fire russerne på isflaket. Men de er nå drevet så langt syd at de har passert de sydligste norske fangst-stasjoner på Øst-Grønland, så nordmennene kan vel neppe nå utrette noe for russerne. — Jeg besvarte dosent Hoels telegram med å telegrafere ham vår plan for hjelpe-arbeidet. Mer kan jeg ikke si for øieblikket.

Statsråd Madsen opplyser på Dagbladets henvendelse at man ikke har hørt noe fra Sovjet angående den norske hjelpen. For øvrig vil våre folk på Øst-Grønland gå i gang med sine forberedelser etter den ordren Dagbladet fortalte om igår.

Noe som imidlertid er ganske forbløffende er at danskene ikke har godtatt det forslaget om samarbeid som blev stillet fra norsk side. Det er idag innløpt svar fra Danmark på det norske telegrammet med forslag om samarbeid — formodentlig det svaret hr. Daugaard Jensen sikter til i sin uttalelse ovenfor. I svaret redegjøres til en viss grad for hvad danskene akter å foreta sig, men det inneholder ingenting om det nordmennene på sin side ønsket svar på. Det kan ikke betraktes som annet enn et blankt avslag, sier dosent Hoel skuffet til Dagbladet idag.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Politiken

skriver den **5 DEC 1936**

Hvem bor længst mod Nord?

Indsigelse fra Norge

Skitse over det nordlige Polar-Område. Cirklen angiver den 80. Breddegrad.

Den norske Videnskabsmand, Dr. Adolf Hoel, der er Direkteur for „Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser“, fremsender denne Protest:

I *Politiken* for 20. november har herr magister Finn Salomonsen skrevet en meget interessant artikkel med titelen „Thule i Dag“. I denne artikkel sies bl. a. at Kapp York-eskimoene kan stadig glede sig ved å være verdens nordligst boende mennesker og det oplyses videre at kirken i Thule er den nordligste i verden. Ikke nogen av disse påstander er riktige.

De nordligste mennesker i verden bor på Frans Josefs Land. Det ligger her 2 russiske videnskapelige stasjoner, en i Stillebnkta på 80°19'. Det er en permanent stasjon som har vært i drift siden 1929. Russerne har også bygget en stasjon ved Teplitz Bay på Rudolføya på 81°47'. Om denne er i drift til stadighet vet jeg ikke, men det har iallfall funnet sted flere overvintringer ved denne stasjon. Disse stasjoner ligger mange hundre kilometer nord for Thule og for Etah på Grønland, som ligger på hen-

holdsvis 76°32' og 78°20' N.br.

Men det er ikke bare på Frans Josefs Land folk bor lengere nord enn på Grønland. Det er også tilfelle på Svalbard. Her bor der henimot 3000 mennesker omtrent på samme bredde som Etah. Det er russere og nordmenn som bor her i tre grubeanlegg, Barentsburg, Grumantbyen og Longyearbyen. Alle disse steder ligger på en bredde av omtrent 78°13'. Men ikke nok hermed, der har også vært drevet en betydelig kullgrubedrift i Ny-Alesund ved Kongsfjorden paa 78°55' N.br., altså betydelig lengere nord enn det bor folk på Grønland. Driften var igang fra 1917 til 1929 og det var i denne tid beskjeftiget 3—400 mann her. Det bor fremdeles endel folk der året rundt som har opsyn med anlegget. Om sommeren har den norske

stat en fiskeristasjon, en telegrafstasjon og et posthus her, likesom der sommeren 1937 vil bli opprettet et hotell på stedet.

Foruten disse industrielle foretagender på Svalbard drives det også pelsdyrfangst av norske pelsjegere som har sine hytter helt op til mellem 80° og 80°30'. Mange av disse fangstfolk tilbringer størsteparten av sitt liv heroppe, både sommer og vinter. Endel av dem har også sine familier med, hustruer og barn.

Det er heller ikke kirken i Thule som er den nordligste i verden, men det er den norske kirke i Longyearbyen som ligger omtrent 250 kilometer lenger nord enn kirken i Thule. Den blev bygget i 1921.

Oslo 2. desember 1936.

Adolf Hoel.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Ekstrabladet

skriver den

7 NOV 1936

DANSK GRØNLANDS- UDSTILLING I NORGE!

Indlæg
Grønlands Styrelse har givet foreløbigt Til-
sagn om at deltage i en international Polar-
udstilling i Bergen

*Nordmændene har allerede skaffet 1/2 Million
Kroner i Garantium, og Docent Hoel
er valgt til Leder*

MED det stadige Rumleri om Grøn-
land, der snarest synes at tiltage i
norsk Presse, bliver det en ganske kil-
den Historie, at Norge skal huse en stor,
officiel dansk Grønlandsudstilling, der
viser Danmarks Indsats i vor store Ko-
loni.

Idéen til den internationale Polar-
udstilling, hvor Danmark skal være
med, er undfanget af en kendt Ber-
genser, ORS. Gran Bøgh, og hans
Arbejde har medført, at der alle-
rede i Dag, skønt Udstillingen først
skal være i 1940, ligger Garanti-
summer paa 200,000 Kr. fra den
norske Stat, 200,000 fra Bergen By
og 100,000 Kr. fra Private.

Der er nedsat en Arbejdskomité med
Docent Hoel — en af Mændene bag Ok-
kupationerne — som Formand, og blandt
de andre Medlemmer er Kaptajn Riiser-
Larsen, Major Isachsen, Professor, Dr.
Holtedahl og Professor H. V. Sverdrup.

En Udtalelse af Direktør Daugaard-Jensen

Da man jo daarligt kan tænke sig
en international Polarudstilling uden
Danmarks Deltagelse, er der blevet
rettet en foreløbig Henvendelse til
Grønlands Styrelse, om vi vil være
med, og efter hvad Dir. Daugaard-
Jensen udtaler over for os i Dag, har
man sagt ja.

— Den endelige Indbydelse er
ikke udsendt, men man har under-
haanden ladet forhøre, om vi vil være
med, og vi har dertil svaret, at vi vil
stille os velvilligt over for Sagen. Om-
fanget og Karakteren af den danske
Afdeling vil siden blive afgjort.

... EKSTRABLADET hilser Bergen-
Udstillingen med Tilfredshed. Der bliver
her en Lejlighed for Danmark til at give
den store Offentlighed i Norge Indblik i
Danmarks Arbejde i Grønland, som den
menige Nordmand hidtil ikke har hørt
om. Han er kun blevet tudet Ørerne

fulde med, hvor umulige „Fladlands-
Danskerne“ er oppe nordpaa.

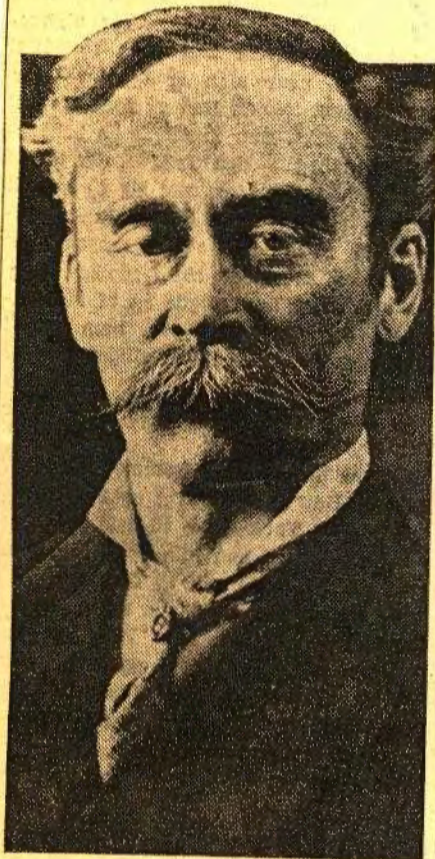
Horn.

Berlingske Aftenavis om.
27 Sept. 1936.

Crocker Island — det ukendte Land

Nordpolens Opdager, Robert E. Peary som Profet

Af HELGE BANGSTED

Peary.

ET Telegram til Berlingske Aftenavis meddelte for et Par Dage siden, at den amerikanske Professor William H. Hobbs havde fremsat en Teori om, at der i Polarmraadet findes et ukendt Land. Dr. phil. Niels Nielsen knyttede et Par Udtalelser til Telegrammet og fastslog, at Professor Hobbs formentlig byggede sin Teori paa nogle endnu ikke offentliggjorte Dagbogsoplysninger af Nordpolens Opdager Robert E. Peary. I saa Fald maa det omtalte Landomraade være det, som Peary i April Maaned 1909 paa Hjemrejse fra Nordpolen mente at have set i det fjerne Polarhav, og som han kaldte Crocker Island. Han havde ikke den Gang et egentligt Rejseudstyr, at han turde afbryde sin Hjemrejse for at foretage en selv meget hastig Rekonoscering mod de Egne, hvor Crocker Island som et Fata Morgana skød sig op af Polarhavets Is. Pearys Rejse havde kun eet Maal, at naa Nordpolen for saa, naar dette var sket, hurtigt at vende tilbage til Lands End paa Nordkysten af Ellesmere Land, hvor et Depot med Proviant og nødvendigt Udstyr var udlagt for at sikre hans videre Retur til Skibshavnen. Men Peary opgav ikke Drømmen om Crocker Island — det ukendte Land. Han var overbevist om, at det var virkelige Landstrækninger, han havde iagttaget, og ikke bare en Luftspejling — som ogsaa i disse Egne er almindelige — der havde drillet hans Fantasi. Selv drog han aldrig ud for at finde det nye Land, der — hvis det overhove-

det eksisterede — geografisk hører til det nordamerikanske Arkipelag. Med Nordpolens Opdagelse og de uhyre Skuffelser — fremkaldt af Svindleren Dr. Frederick Cook — der fulgte i Opdagelsens Køl vand som en Stribe af Mistænkeliggørelse, Sladder, Ondskab og Misundelse, satte Peary for stedse et Punktum for sine storslaaede ark-tiske Rejser. Opgaven med at finde Crocker Island blev overladt til andre. Skulde det ukendte Land, der allerede havde faaet Navn, findes, maatte det blive den fremstormende Ungdoms Sag. Og her træder Danmark ind i Sagen. Grønland blev valgt som Operationsbasis for den storslaaede amerikanske Ekspedition, der nogle Aar senere forlod Civilisationen og drog paa Eventyr for at finde det nye Omraade, der vilde gøre Landene større. Denne Ekspedition kom ogsaa til at spille en Rolle, omend en af de mindre, i den danske Polarforsknings Historie. Men først et Par Ord om Professor Hobbs selv. Manden, der paa ny har rettet den geografisk interesserede Verdens Søgelys mod disse fjerne Egne.

Professor William H. Hobbs er en meget anset Geolog, Professor ved det store Michigan University i Detroit. Han nyder Anseelse blandt Fagfæller Verden over og var i en Aarrække Leder af flere Ekspeditioner til Grønland. Det var dog paa disse Rejser ikke Geologien, der her havde hans særlige Interesse. Det var rent meteorologiske Forhold, der var Genstand for hans Ekspeditioners Undersøgelse — baade Meteorologiens videnskabelige Side og ikke mindst den praktiske. Paa et Par af disse Rejser, hvori jeg deltog, lærte jeg Professor Hobbs at kende som et udmærket Menneske og som en Mand, der dybt og alvorligt gik ind for Løsningen af de Opgaver, han havde taget

Dr. Frederick A. Cook.

sig paa. En fremragende Slider i Marken, entusiastisk og brændende af Energi uden derfor paa nogen Maade at være en Fantast.

Gennem et Række af Aar havde Professor Hobbs staaet i et nært og hjerteligt Venskabsforhold til Robert E. Peary. Professor Hobbs Grønlands-Ekspeditioner var da ogsaa at betragte som en naturlig Videreførelse af de Resultater, Peary havde hjembragt hele det mægtige Materiale, der kunde arbejdes og bygges videre paa.

Hvad vistnok ikke ret mange er vidende om, er følgende:

I Foraaret 1912 — to og et halvt Aar før Verdenskrigen brød ud — holdt Ro-

Prof. William H. Hobbs.

bert E. Peary et Foredrag i The Explorers Club i New York. Her hændede han, at De Forenede Stater burde sikre sig Sydgrønland, særlig Egnene omkring Julianehaab, for der at indrette en Basis for Flyvninger over Nordatlanten!

Men da Mennesker i Almindelighed jo kun har Hovedrysten tilovers for Profetier, var det heller ikke at vente, at Pearys Udtalelser dengang skulde vække blot den mindste Antydning af Opsigt, hvilket de da heller ikke gjorde. Det Sprinkelværk, Flyveapparaterne paa det Tidspunkt bestod af, kunde heller ikke umiddelbart nære den Slags Drømmerier.

Men indenfor den amerikanske Langflyvning, og da ganske særlig indenfor de Kredse, der var optaget af Problemet Flyvning over Nord-Atlanten, glemte man ikke Robert E. Pearys Profeti. Professor Hobbs' meteorologiske Undersøgelser, Amerikaneren Dr. Belnages Overvintring paa Indlandsisen, Hassels og Cramers Flyvninger og som en afsluttende Fanfare Charles Lindberghs Grønlandsflyvninger, var det officielle Amerikas Bekræftelse paa, at det ikke var glemt, men kun gemt, hvad

Fortættets næste Side Spalte 1.

IDAG

Fru Fortuna

INDEN Lodtrækningen paa Bornholm havde fundet Sted, reserverede Regeringen og dens Presse sig alt med Hensyn til det blinde Tilfælde og Fru Fortuna. Hvis det skulde ske, skrev man, at Oppositionen ved et usselt Spil Plat og Krone erhvervede sig Flertallet i Landstinget, gad man nok se, om den samme Opposition var fræk nok til at benytte sig af sin Flertals-Situation og sætte sig op mod den saa klart udtrykte Folkevilje o. s. v. Man havde næsten Indtrykket af, at Regeringen vilde betale Gevinsten tilbage, hvis den selv vandt i Lotteriet, og ikke regere paa et Flertal, der var vundet i elendigt Lotterispil.

Men nu, da Regeringen har vundet i Lotteriet og trukket det store Lod i Amtmand Stemmanns Urne, har Piben faaet en anden Lyd. Der tales ikke mere om det blinde Tilfælde. Lodtrækningen paa Bornholm betegnes ikke mere med saa vulgær en Betegnelse som Plat og Krone. Fru Fortuna prises som den hulde Fe, den kloge Aand, der har ledet alt paa den rette Maade. Lodtrækningen kaldes en Sejr, en Sejr vundet af den maalbevidste Folkevilje. Selv det blinde Tilfælde har ikke kunnet undgaa at faa Øje paa Ministeriet Staunings Fortjenester. Lykkens Fe har kikket gennem det Bind, hun efter Sigende gaar med over Øjnene.

★

Det er vist ikke langt fra, at Socialdemokraterne og de Radikale i Dag tror paa Skæbnen, en ledende Skæbne, en intelligent Magt, der ad mange Veje leder os mod Retfærdigheden. Der er næsten religiøs Tilbedelse i den Veneration, hvormed Fru Fortuna i Dag omtales, og man er ikke langt fra at sværge højtidelige Eder paa denne Tilfældets store Dag.

Paa den anden Side er Modpartiet jo en lille Smule modfaldent. Med blid Resignation finder man sig i Skæbnens Tilskikkelse, men der er vistnok en eller anden, der ikke ret kan faa i sit Hoved, hvorfor Skæbnen, naar den endelig helt har Magten, ikke benytter sig af den, hvorfor Socialdemokraterne og de Radikale saadan skal have Lykken med sig.

Men til dem, der fryder sig, kan man sige: Glæd jer ikke for tidligt. Og til dem, der er mismodige, kan man sige: Tag ikke Forskud paa Jeres Sorg. Thi vel er Afgørelsen truffet paa Bornholm, men det er ikke sikkert, Skæbnen har talt ud.

De fleste tror, at det er en stor Lykke at vinde det store Lod i Lotteriet. Men de, der har Erfaring, paastaar, at det ikke altid er en Fe, der udvælger Lodderne. Undertiden driver Dæmoner deres Spil til de glade Vinderes Fordærv.

V. O. X.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

berlingske Tidende Aften.

skriver den 17 SEP. 1936

Uopdaget Land Nordvest for Grønland?

Kendt amerikansk Geografs opsigtvækkende Opdagelser

Fra vor Korrespondent

LONDON, TORSDAG

At Jordens Overflade ikke er saa helt udforsket, som Størstedelen af os tror, blev i Gaar hævdet af Professor ved Michigan Universitetet W. H. Hobbs, der talte for en Forsamling af engelske Videnskabsmænd. Professoren udtalte, at der sandsynligvis eksisterede en ret stor Landmasse Nordvest for Grønland. Landmassen skulde være omkring 22,500 km² eller Halvdelen af Danmarks Areal og ligge omkring 500 km fra Nordpolen eller nordligere end noget andet hidtil kendt Land. Hobbs støttede sin Teori paa forskellige Opdagelsesrejsendes Beretninger og den Kendsgerning, at Lysstraalerne ved Nordpolen bøjer sig i Retning af Jordens Overflade. Heraf kommer det, at et Land, der synes 30—40 km borte, i Virkeligheden ligger i en Afstand af flere Hundrede km. Dette forklarer ogsaa, at Polarforskere har rapporteret Land, hvor der siden har vist sig kun at være Is. Landet er der i Virkeligheden, men det ligger blot meget nærmere Nordpolen.

Det „uopdagede“ Land hører til Canada og ikke til Grønland

I Anledning af ovenstaaende Telegram har vi henvendt os til den kendte Geograf, Dr. phil. Niels Nielsen, som udtaler følgende:

Det Professor Hobbs hentyder til, maa dreje sig om den Del af det nordlige Ishav, som ligger Nordvest for Ellesmereland. Der har man saa sent som 1916—1917 opdaget nyt Land, idet en Rejsende, en Islandsk-Amerikaner Stefanson opdagede nogle hidtil ukendte Øer.

Peary har i den samme Omegn foretaget Lodninger, der viste dels meget

lavt Vand, dels at Havbunden havde et ujævnt Relief.

Saa sent som 1928 fremsatte Nansen den Tanke, at der maatte være Land paa det paagældende Sted.

Hobbs støtter sikkert sine Iagttagelser paa Dagbogsoptegnelser fra Stefanson og Peary, Dagbøger som ikke hidtil har været offentliggjort. Jeg kan regne ud, at det maa ligge ca. 700 km fra Grønlands Nordspids, og at det ikke hører til Grønland, men til det canadiske Polarland. Professor Hobbs er en velkendt geografisk Videnskabsmand, som ikke fremsætter en saadan Tanke, uden at der er Grundlag for den, og det vil sikkert vise sig, at han har Ret.

Ek.

Aftenposten nr 158.

27 mars 1933.

Victoria-øen under russisk styre.

Telegrammet imorges fra Moskva om at sovjetregjeringen ved et dekret har lagt Victoria-øen inn under russisk styre, kommer efter hvad Aftenposten erfarer neppe til å foranledige noget skritt fra norsk side. Allerede tidligere er øen blitt erklært for russisk territorium, og Norge gjorde da en forestilling i Moskva og henledet oppmerksomheten på de norske interesser. Sovjetregjeringens siste skritt er visstnok av rent formell natur og må betraktes som en naturlig konsekvens av det som er skjedd før.

Victoria-øen blev opdaget av norske fangstfolk. Da Russland for snart 10 år siden gjorde det såkalte sektorprinsipp gjeldende, blev det erklært for å være russisk, og dette russiske krav var ikke opgitt, da Bratvaag for nogen år siden foretok norsk okkupasjon av øen.

Lavangen m 73.
27 mars 1933.

Ny sovjet-okkupasjon i Nordishavet.

Moskva: (Tass) Central-eksekutivkomiteen for Sovjet-Russland har efter forslag fra folkekommisærernes råd besluttet at Sovjet-Russlands dekret om administrativ ledelse over øyene i Nordishavet også skal gjelde for Victoriaøya, hvor sovjet-flagget er heist.

Victoriaøya ligger mellom Nordostlandet på Svalbard og Franz Josephs land. Den er som kjent opdaget av norske fangstfolk.

Afleveringen m. 85.
10. Feb. 1933.

Norsk myndighet på Svalbard året rundt.

Der skal ansættes en jurist med fast bopel på stedet. Russernes virksomhet øker.

Regjeringen har nu fremsatt proposisjon om administrasjon av Svalbard for kommende termin. Utgiftene er opført med 100,000 kroner mot 70,000 kroner for inneværende termin. Økningen skyldes at arbeidsdriften i næste termin antas å ville øke i betydelig grad.

Såvel fylkesmannen i Troms som den konstituerte sysselmann har uttalt sig for gjenoprettelse av den opprinnelige ordning med en selvstendig sysselmann på Svalbard året rundt. Det samme har Handelsdepartementet gjort, blandt annet under henvisning til, at arbeidsstyrken ved det russiske anlegg på øgruppen allerede i vinter overstiger arbeidsstyrken ved «Store Norske», og det således ser ut til, at en overvelende del av befolkningen vil komme til å bestå av utlendinger.

Justisdepartementet anser det imidlertid ikke påkrevet for fremtiden å opprettholde en selvstendig sysselmannstilling på Svalbard. Efter departementets mening vil de nødvendige hensyn være tilgodesett ved en ordning hvorved fylkesmannen i Troms fortsetter som sysselmann, men slik at det til sysselmannstillingen knyttes en juridisk fullmektig som får fast bopel på Svalbard.

Til bygning av bolig for sysselmannen opføres 32,000 kroner.

Justisdepartementet har uttalt at det finner det særdeles ønskelig at der bygges en særskilt tjenestebolig for sysselmannen i Longyarbyen hvor forøvrig også telegrafstasjonen er beliggende. I så henseende gjør sig i det vesentlige gjeldende samme hensyn som tilsier at en offentlig norsk myndighet opholder sig på Svalbard året rundt. Under forutsetning av at sysselmannen det hele år vil bli representert av en fullmektig på stedet, vil det efter Justisdepartementets mening være helt nødvendig at der snarest sikres ham tjenestebolig.

18 mai 1932.

Selfangerne går til aksjon mot russerne.

Opbringelsen i mars har skadet dem umåtelig meget.

Stor efterspørsel og gode priser på white coaten.

Oslo: «Aftenposten» har hatt en samtale med skibsreder Eling Arseth i Alesund om fangstforholdene i år.

— Det har i år vært 36 norske fangstskuter i Hvitehavet, forteller hr. Arseth. Opbringelsen i mars har skadet oss umåtelig meget, da mange av fartøiene lå midt oppe i gode fangster. Det blir nu holdt sjøforklaring efter hvert som fartøiene kommer hjem, efter ordre fra regjeringen. Russerne har sine store, moderne isbrytere oppe i Kvitesjøen under fangsten. Fly bruker de også. Det er en stor fordel, ser det ut til. Det har vært uttalt som et ønske fra norske fangstfolk også å få slike hjelpemidler til å rekognosere efter selen. Det burde være en oppgave for «Fridtjof Nansen». Den har jo plass til et fly.

— Hvad vil skje når alle skuter er kommet hjem og sjøforklaring er optatt?

— Vi vil da antagelig gå til felles aksjon med krav om erstatning for tapt fangst og for skade som måtte være påført våre fartøier. Tvistespørsmålet skal avgjøres av en kommisjon bestående av 3 nordmenn og li-

ke mange russere, og blir man ikke enig, skal opmannen oppnevnes av videnskapsselskapet i Leningrad.

— Hvordan er efterspørselen efter skinn og prisene i år?

— Efterspørselen er stor og whitecoatene er det bra priser på. Tyskerne er de ivrigste kunder for tiden. Englenderne er mer tilbakeholdne. Amerikanerne har også holdt sig tilbake hittil. Totalutbyttet av selfangsten i år, i Kvitesjøen og i Vesterisen, vil ikke bli over middels. Kunde vi ikke nyttiggjøre skutene på andre felter, vilde driften aldri lønnet sig.

— Har det vært noen efterspørsel i år efter ekspedisjonens fartøier i syd eller nord?

— Efterspørsel er det alltid. Ellsworth har vi ikke hørt noe fra på en tid, men engelskmannen Watkins, som var på Grønland ifjor, har tenkt sig til Sydpolskontinentet til høsten. Han har spurt om å få leie «Kvitsøy», tidligere «Norvegia», til en 18 måneders ferd. Han skal ha med sig en sverm av bikjer, hele 150 stykker, men det er intet avgjort med hensyn til leien enda.

GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Ekstrabladet

8. AUG. 1931
skrives den

NORGE BYGGER SPECIALSKIB TIL ØSTGRØNLANDSSEJLADS

Et Staaalskib med 50 Køjepladser

Docent Hoel meddeler i Dag, at han paa Foranledning af det norske Handelsdepartement har ladet udarbejde Planer til Bygning af et specielt Skib til Besejling af det nye „Erik den Rødes Land“ i Østgrønland.

Firmaet Arnesen, Christensen & Smith har udarbejdet Tegninger og indhentet Tilbud, hvorefter Skibet kan bygges for 400,000 Kr., — eller kun en Sjettedel af, hvad det nye, norske Marine-Inspektionsskib „Fridtjof Nansen“ har kostet.

Det nye Østgrønlandsskib bliver 134

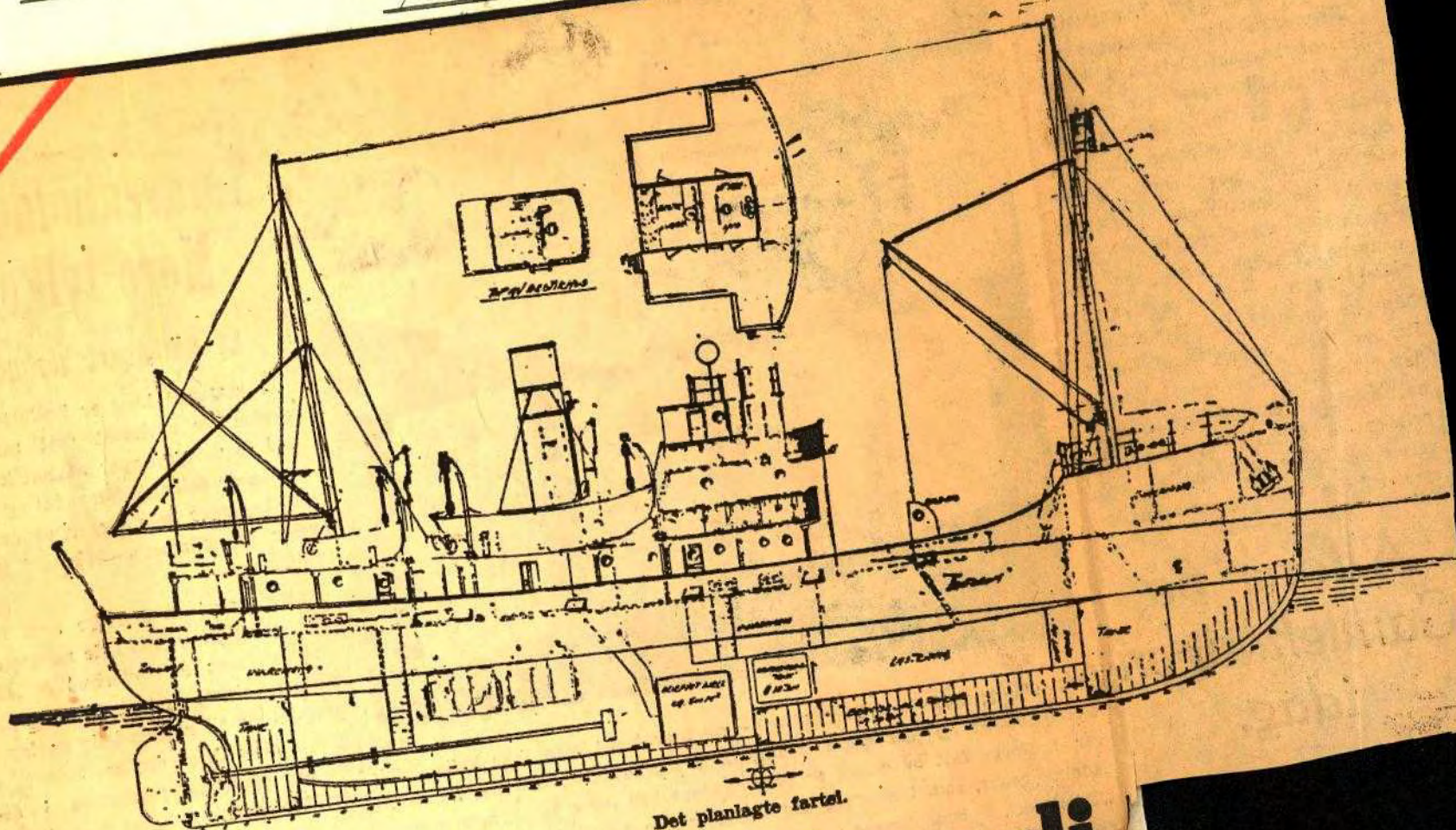
Fod langt, 26 Fod bredt og udstyret med Dieselmotorer paa 600 Hestekræfter, hvad der vil give 10 Mils Fart. Det bygges af Staal og med faste Køjer til 50 Mand, hvoraf de 13 er beregnet til Transporten af Fangstfolk frem og tilbage fra Østgrønland.

Endvidere indrettes der Køjer i et Lastrum, hvor der i givet Tilfælde kan medtages yderligere 50 Mand.

Mon det ikke var klogt af Norge at vente med det nye, fine Skib, — indtil Haag har talt?

Horn.

Oslo Aftenavis nr. 189
4/8 - 1931.

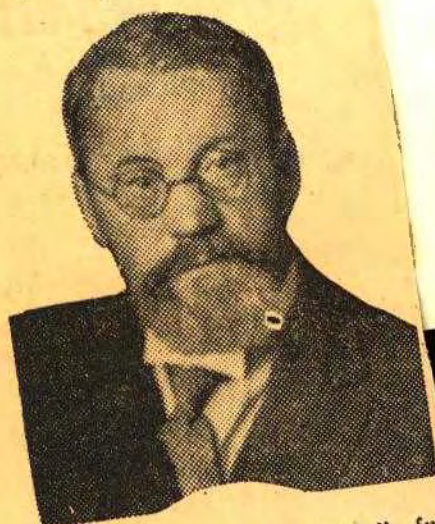

Det planlagte fartel.

Får vi et nytt ekspedisjonsskib?

Planer allerede utarbeidet.

Et stålskib med 50 køieplasser og laboratorium for videnskapelige undersøkelser.

Brev til „Oslo Aftenavis“ fra „Polarbjørn“, Jan Mayen. Dosent Hoel meddeler mig at han før han reiste hjemmefra forela for statsråd Oftedal, som da var handelsdepartementets sjef, en plan om å bygge et ekspedisjonsskib for ishavsundersøkelser. Hoel fikk stillet til disposisjon 800 kroner til utarbeidelse av tegninger og planer. Han hen-

det „Fridtjof Nansen“ koster og undersøkelser. Av de 50 køieplasser beregnes 13 å bli tilovers til å føre fangstfolk til og fra Øst-Grønland, mens resten blir optatt av ekspedisjonens egne folk. Det er videre meningen å bruke skibet til å føre arbeidere til og fra Store norske kullgruber på Svalbard. For denne arbeidertransport vil et av lasterommene bli innrettet med 50 køier.

Høye.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Tromsø.

Russerne opdager nytt land i Østisen

De anlegger også flere radio-
stasjoner, mens vi ikke engang
får bearbeidet det materiale vi
har liggende

I forbindelse med Stortingets nedskjæring av Svalbardbudgetet, og nektelsen av bevilgning til den norske ekspedisjon til Frans Josefs Land, kan det ha sin interesse å se litt på hvordan russene arbeider oppe i Østisen.

«Sedow»-ekspedisjonen, som blev ledet av professorene Wiese Somoilomitsch har nu offentliggjort sine resultatet fra 1930. Det heter i beretningen bl. a.:

«Fra Frans Josefs Land gjorde vi et fremstøt mot nord helt til 82° 14'. Nordost for nevnte land blev der opdaget en ny øi, som har fått navnet Wieses øy, da professor Wiese allerede for 6 år siden ved en analyse av tidevannsstrømmen formodet øias eksistens. Med store vanskeligheter drog så ekspedisjonen mot øst til Nordlandet (Nikolaus II's land). Nordenfor dette opdaget man en ny gruppe mindre øier. På Kamenevøya innrettedes en vinterstasjon med radio, og 4 forsøk blev igjen for i 3 år å gjøre observasjoner.

På 81° nord blev ennu en øi opdaget, Schmidtsøy. På Frans

Josefs Land efterlotet en overvintringsekspedisjon på 11 deltakere.

Som man ser arbeider russene iherdig for å sikre Østisen for sig. Under slike forhold finner høire og arbeiderpartiet det opportunt å nekte lumpne 21 000 kroner til norsk videnskapelig arbeid i de samme trakter. Videre finner de at tiden nu er inne til å skjære ned på Svalbardbudgetet, så vi ikke engang får bearbeidet det materiale vi nu har, og dessuten er nødt til å avskjedige 2 av verdens fremste eksperter på sitt område innen den videnskapelige arktiske forskning.

At våre fangstfolks slit og vårt sterke naturlige behov for Ishavet skulde være nok til å sikre oss alle rettigheter, har tiden vist ikke holder stikk. Enn sterkere grunn er det akkurat nu for statsmaktene til å vise vilje og interesse for å støtte op og hevde vår soleklare rett til ishavene. Fortsetter man på den linje som høire og arbeiderpartiet i fellesskap nu har trukket op, vil konsekvensene med det aller første melde sig. Betegnende er det også at under Stortingets behandling av Svalbardbudgetet stemte tingmennene fra alle de ishavsinteresserte deler av vårt land mot nedskjæringene. Undtagelsene, André fra Vardø og Kristian Berg fra Vest-Finnmark samt et par andre har neppe styrket sin posisjon ros våre ishavsfolk.

Bj. G.

Aftenposten nr. 267

26-31

«Norvegia» solgt til Ålesund.

Den skal benyttes som
fangstfartøi i Nord-
ishavet.

Ålesund, 1. juni

Det fra toktene i Sydishavet
velkjente ekspedisjonsskib «Nor-
vegia», som nu ligger i Porsgrunn
og undergår reparasjon, er i disse
dager solgt her til byen for å be-
nyttes som fangstfartøi på Nord-
ishavet. Major Isachsen hadde i
sin tid tenkt på å kjøpe fartøiet
for lignende formål, men salget
gikk dengang ikke i orden. Efter
forlydende skal den sum, som nu
er betalt for «Norvegia» ikke på
langt nær dekke, hvad fartøiet
har kostet sin reder konsul Chri-
stensen i Sandefjord.

2/6.31

Aftenposten
nr. 267

"Hakionen"

17. 2/

Norsk ekspedisjon til Nord-Sibiria.

Under Christian Ledens ledelse.

Den norske Grønlandsforsker Christian Leden planlegger nu en ekspedisjon til Nord-Sibiria, hvor han skal drive antropologiske og etnografiske studier. Det er blandt annet tanken aa undersøke om de derboende halvville stammer er av mongolsk eller eskimoisk opprinnelse. Det er allerede samlet endel kapital til ekspedisjonen, og det er underhandlet med noen utenlandske videnskapsmenn som han haaper vil delta.

Leden som i lang tid har oppholdt sig paa Grønland sier at det er slike masser av sel der at den sel de norske fangstmenn tar knapt merkes paa bestanden. Paa Østkysten er det bare 500 eskimoer men det er sel for titusener av eskimoer ved siden av den sel de norske fangstfolk tar. Dertil fanger nordmennene selen saa

langt fra kysten at den allikevel ikke vil komme eskimoene til nogen nytte. Det er ogsaa klart at de norske fangstfolk paa Øst-Grønland vil vokte sig vel for aa desimere viltet for sterkt. Det er jo viltet som bringer dem utbyt- tet. De gjør ogsaa stor nytte ved aa drive jakt paa polarulven.

Mot den danske paastand heri- mot henviser han til Norges op- treden paa Svalbard hvor det sør- ges for at viltet ikke beskattes for sterkt, hvor man til og med har totalfredet renen, og hvor man søker aa øke viltbestanden ved overføring fra andre land. Paa Øst-Grønland skulde det være stor nok plass for norsk foretag- somhet og initiativ, og naar det gjelder mineraler er landet saa li- te undersøkt at det kan ventes store overraskelser.

GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Berlingske Tidende

skriver den **22 MAJ 1931**

En ærefuld Indbydelse.

**Fire danske Videnskabsmænd
indbudt til Canada.**

I disse Dage, da sidste Haand lægges paa Forberedelserne til den store Østgrønlands-Ekspedition under Dr. *Lauge Kochs* Ledelse, har det sin Interesse, at Danmark har faaet et nyt Vidnesbyrd om den høje Rang, man i Udlandet tillægger vor arktiske Forskning. Den femte Pacific Science Congress, der skal afholdes i Byerne Victoria og Vancouver i Britisk Columbia, Canada har nemlig indbudt ikke færre end fire danske Videnskabsmænd til at holde Foredrag paa Kongressen.

Professor *Fr. C. C. Hansen* har faaet Opfordring til at holde Foredrag om Eskimo-Typens Oprindelse og Slægtskabsforhold. Professor *Gudmund Hatt* beder man tale om nord-amerikanske og eurasiske Kulturforbindelser med særligt Henblik paa den materielle Kultur. Professor *William Thalbitzer* vil man gerne høre udvikle de lingvistiske Forandringer blandt Eskimoerne og de Undersøgelser, der er nødvendige for at opdage Eskimoisks Forhold til andre asiatiske eller amerikanske Sprog. Og endelig har man anmodet Dr. *Knud Rasmussen* om at tale om Eskimoernes Stilling til europæisk Civilisation med særligt Henblik paa Eskimoerne i Alaska.

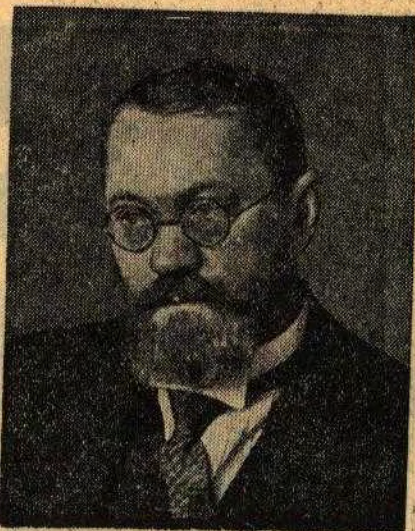
Til den ærefulde Indbydelse følger Præsidenten for Kongressens Sektion for Anthropologi og Etnologi, Dr. *Diamond Jenners*, nogle smilgrende Ord om „den store Beundring, vi nærer for danske Videnskabsmænds imponerende Arbejde i Grønland og i det arktiske Canada“.

Tib.

Arktiske områder i
alminnelighet 1930

'Dagbladet' nr 101.
Lørdag 2 mai 1931.

Dosent Hoel i Oslo venstrelag.

Det blir et meget aktuelt møte Oslo Venstrelag holder onsdag. Dosent Hoel har nemlig lovet å holde foredrag om «Våre arktiske interesser», og efter den voldsomme diskusjon som i det siste har pågått både i Stortinget og i pressen om bevilningene til Norges Svalbard- og Ishavsundersøkelser, kan man vente sig en sjelden interessant aften. Dosent Hoel kjenner jo disse ting som ingen annen i dette land, og nettop nu har hans uttalelser mer enn almindelig interesse. Grønlandsspørsmålet later jo også til å skulle bli aktuelt igjen i den nærmeste fremtid.

Møtet holdes i Venstres Hus onsdag klokken 20.30.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

29/4-91
Dokument Avis

Docent Hoels foredrag.

Det er nok mange som ikke skjendet konstellasjonen Norge-Grønland mange tanker før 1924 satte spørsmålet på spissen. Vi fikk det året Grønlandstraktaten med Danmark. Men allerede i 1921 hadde Danmark markert sin hensikt ved en utvidet suverenitetserklæring over territorier som vi i årtier hadde hatt ubeskåret adgang til og hvortil der var knyttet store interesser for vårt land.

Det er gått med Grønland som med de andre øgrupper i nord som på sett og vis har dannet basis for våre fangstekspedisjoner: de er blitt en kateball i den internasjonale politikks hender. Med forståelsen av øens betydning, ikke minst videnskape- lig, er Norge kommet i en situa- sjon som krever handling og ikke protester.

Det var dette docent Hoel søkte å gjøre klart ved sitt fore-

drag om våre arktiske interesser som han på innbydelse av Turistforeningen holdt i Arbeiderforeningen igårkveld. Med en grundighet som røber mannen der er innlevet i sitt emne, gjorde han rede for Norges rettige krav og alt som til idag hindrer at de kan innfries.

Vi når nok ikke vårt mål å sikre sel fangsten som den inntektskilde av nasjonaløkonomisk betydning den endda er, uten visse ofre, og vi må ikke av øieblikkets hensyn vike tilbake fra å følge den retningslinje som bringer oss dette mål nærmere. Å innstille alle videnskapelige ekspedisjoner til disse interessene fører vil bety det samme som stiltiende eftergivenhet. Dette synes ikke de styrende å forstå fullt ut.

Foredragsholderen gav en interessant utredning av de motstridende interesser i de forskjellige fangstfelter og særlig inngående sovjetunionens sektorpolitikk. Foredraget, som var godt besøkt, ledsagedes av utmerket orienterende lysbilleder.

"Lofoppøstet"
27/4-34

Norskehavet.

— :0: —

Den som hører til den eldre generasjon vil når talen har vært om Norskehavet ha måttet spørre sig selv hvad dette er for et hav. Det var ikke nevnt i den tids geografier og det stod ikke anført på de gamle skolekarter. Navnet er nemlig av forholdsvis ny datum, men havet selv er gammelt og har mer enn tusenårig eksistens også som norsk hav.

Det er havet som støter op til den norske kyst fra Statt til Sørøya samt til Bjørnøya og Svalbard, som jo også nu er norsk land. Det er det hav som våre forfedre med sine langskib tumlet sig på, og på hvis kyster de på alle kanter satte sig fast og dannet nybygger like op til Grønland. Det var altså nordmenn som bygget og bodde ved dette hav både i øst og vest. De kalte det kanskje ikke for Norskehavet den gang, men det var norsk allikevel. Nybygdene fra Skottland til Grønland er for lengst gått tapt for oss. De politiske omskiftelser har dog intet kunnet forandre i det faktum at det er folk av norsk herkomst som har tatt kystene i besiddelse og som er det vesentligste befolkningselement den dag idag.

Men er det berettiget å betegne havet mellom Norge og Grønland, mellom Nordsjøen og Polhassenget med sitt eget navn? Det er da vitterlig en del av Atlanterhavet og et stykke av Nordishavet og uten noe synlig skille fra disse verdenshav. Skillet er der allikevel og dannes av havbroen eller eggen som strekker sig fra land til land. Fra eggen både i syd og nord samt fra de omgivende land faller bunnen mer eller mindre bratt ned mot Norskehavets dyp. På disse egger opgis dybden fra fem til syv hundre meter, mens gjennomsnittsdybden i det mellemliggende basseng skal være 1600 meter. Det

blir ikke noen liten vannkjel dette da hele overflaten er beregnet til omtrent to og en halv million kvadratkilometer.

Det er i de øvre lag av den ne store vannsamling at de varme strømmer fra syd møtes med de kolde fra nord og har dominerende innflytelse på plante- og dyreliv ikke bare i sjøen, men også på land i de tilstøtende egne, da klimaret som bekjent for en stor del bestemmes av havstrømmene. Av den grunn er det lett å forstå for enhver at utforskningen av dette hav har den aller største interesse både videnskapelig og praktisk.

Utforskningen av Norskehavet og dets omgivelser er en videnskapelig oppgave av høi rang. Det er en moderne måte å underlegge sig Norskehavet på, og den har fra norsk side vært drevet på en måte, som ikke stilles i skyggen av våre forfedre. Havforskningen i forbindelse med polarforskningen er et nytt norsk eventyr med mange lysende navn som er kjent av hvert skolebarn.

Våre interesser i Norskehavet og dets omgivelser er så store at Staten foruten den penkunære støtte den hittil har gitt har funnet det betimelig å oprette et eget ishavskontor under sakkyndig ledelse. Om dette kontor er der i det siste trukket op noen truende skyer. Der er kommet forskjellige meninger til syne om hvorvidt det på et område hvor vi har århundrers undfangenhet å bøte på, er forsvarlig å anvende den nedskjæringspolitikk som dessverre har måttet ramme mange andre gode formål. Der er dem som mener at våre tradisjoner krever at våre folk i all fall er like så godt utrustet og skaffes like så gode arbeidsvilkår som utlandets forskere og fangstmenn, som også har begynt å vise interesse for området.

'Aftenposten' nr 197.

Tuesday 21 april 1931.

Studiet av is-breene verden over.

Dosent Hoel valgt til president for det internasjonale arbeide.

Norge deltar på flere måter i det internasjonale videnskapelige arbeide. Der finnes bl. a. en internasjonal union for geodesi og geofysikk. Denne union består av en hel rekke seksjoner og hver av disse er igjen inndelt i underavdelinger. Det er således en avdeling for hydrologi og under denne sorterer også studiet av isbreene. Denne union har hatt sitt møte i Stockholm, hvor det blev foretatt valg av embedsmenn. Dosent Hoel — lederen av vårt videnskapelige arbeide blev valgt til president og den kjente Grønlandsforsker, professor ved Michigan universitet, mr. Hobbs, blev vicepresident. Mr. Hobbs kommer

Dosent Hoel.

forresten til Norge isommer for å studere breene i Jotunheimen. Professor P. L. Meranton i Lausanne blev sekretær.

I anledning av den oppmerksomhet som er vist overfor Norge i og med dosent Hoels valg til president, har vi henvendt oss til dosenten for å høre litt nærmere om det arbeide som drives med henblikk på studiet av breene.

— Bre-kommisjonen samler inn opplysninger om breer hele jorden over, forteller dosenten. Man studerer forandringene av breene. Hos oss har disse studier været drevet av meteorolog De Seue, professor Helland, og i senere år av konservator Øyen, statsgeolog Rekstad, ingeniørgeolog Marstrander, professor Wernskiöld og mig selv. Disse studier har også været drevet på Spitsbergen i mange år. Fra Jotunheimen er det laget karter i stor målestokk. Det er meningen å fortsette dette arbeide. De norske breer har også været studert av en rekke utlendingen, således engelskmannen Forbes, østerrikeren Richter, franskmannen Rabot og svensken Ahlmann.

— Hvor er man nådd lengst på dette område?

— Uten tvil i Alpelandene — Schweiz, Italien, Frankrike og Østerrike. Også fra Kanada og New-Zealand, Island og Grønland får vi beretninger om breene. Alle beretninger blir samlet og trykt i en publikasjon som kommer ut hvert år. Det viser sig å være periodiske forandringer — en periode på 11 år som følger solflekkeperioden og sannsynligvis større perioder på 33 og 100 år.

— Har disse studier også særlig praktisk betydning?

— Ja, det er sikkert. I land hvor breene er forholdsvis små spiller studiet av breene stor praktisk rolle. Breene kan bli så redusert at vannføringen blir minimal. Derved blir industrien f. eks. skadelidende når den ikke får driftsvann. Vassdragsvesenet studerer,

som man vil vite, vannføringen i våre elver og vassdrag, men man burde også granske breene da de fleste av våre elver kommer fra bredistrikter. Man har eksempler på hvordan breene trekker sig tilbake. Da amtskartene i sin tid blev laget, gikk Svellnåsbreen og Tverråsbreen sammen, men nu er de helt adskilt. Mindre breer kan forsvinne helt. På Spitsbergen har det været en veldig tilbakegang de siste 30—40 år. Vi kjenner til breer som siden 1898 er gått tilbake hele 4 kilometer.

Aftenposten nr 190.

Freitag 17 april 1931

Årets første videnskapelige Ishavsekspedisjon fra Tromsø i begyn- nelsen av mai.

*Oplodning av
Bjørnøy-bankene
oceanografiske
undersøkelser,
strømmålinger
etc.*

Løitnant Rolf Kjær.

Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser sender ut sin første ekspedisjon i disse dager. Ekspedisjonen som skal operere i Svalbardfarvannene og omkring Bjørnøya ledes av Svalbardkontorets hydrograf, løitnant Rolf Kjær, som i en årrekke har arbeidet i Sjøkartverket og Svalbardkontoret.

Marinens opsynsskib «Michael Sars» vil også i år bli stillet til ekspedisjonens disposisjon, og den skal gå fra Tromsø allerede de første dager av mai. Ekspedisjonen skal fortsette det oplodningsarbeide som i de siste 2—3 år har været drevet på Bjørnøybankene. Dessuten skal der foretas oceanografiske undersøkelser, strømmålinger, magnetiske bestemmelser, meteorologiske observasjoner og observasjoner av isforholdene, som i år skal være meget gunstige i Svalbardfarvannene. Tidevannsobservasjoner som ifjor blev utført over et tidsrum av 30 dager på østkysten av Bjørnøya var det i år tanken å fortsette ved Sørkapp på Vest-Spitsbergen, men da man bare får disponere «Michael Sars» forholdsvis kort tid, må antagelig disse observasjoner utgå av programmet.

«Michael Sars» officerer og mannskap vil som vanlig delta i ekspedisjonens arbeider, likeså deltar i ekspedisjonen fyrassistent Alfred Andersen.

Chef på «Michael Sars» er for tiden kaptein Thommesen, næstkommanderende løitnant Henriksen og 2. officer løitnant Seip, som i flere år har arbeidet i Sjøkartverket.

Ekspedisjonens leder — løitnant Kjær — er for tiden i Bergen for å konferere med professorene Krogness og Helland-Hansen om ekspedisjonens magnetiske og oceanografiske program.

Vedem Tegn nr 88.

Tirsdag 14 april 1931

Ishavsopgaver.

Av
hydrograf Rolf Kjær.

For en tid siden inneholdt avisen en meddelelse om at der til fiskeridirektoratets undersøkelser i Ishavet var stillet til disposisjon 45,000 kroner. En notis for nogen dage siden fortalte at fiskeridirektoratets folk nu nettop passerte Harstad med d/s „Sotra” på 6 måneders tokt til de nordlige farvann for der å undersøke nye fiskefelter.

Blandt vår store fiskerbefolkning er der bare én mening om at dette er vel anvendte penger til løsning av en påkrevet og viktig opgave. Men det er en opgave som fiskeridirektoratet ikke kan løse alene.

Våren 1930 hørte jeg på Bjørnøybanken 2 fiskeskipper kommentere saken: Den ene lovpriser fiskeridirektoratet som påviser nye fiskefelter omkring i Ishavet; den annen avbryter ham: „A, vi ha lite nytte av det, når vi ikkje får sjøkart så vi kan finne fram på disse nye fiskebankan.”

Dette er sundt fiskervett.

Denne oplodning med sjøkartlegning som nødvendigvis må og bør følge fiskeriundersøkelsene for at disse skal kunne utnyttes, er av Stortinget overlatt Svalbardkontoret; men hittil har det gått trådt, arbeidet kan snaut nok sies være påbegynt. At Svalbardkontorets sjømålere 2—3 gange har fått lov å løpe over til Bjørnøya med „Michael Sars” for i løpet av 5—6 uker å ta

nogen loddskudd, er altfor lite. Og med den fart i utviklingen vil det ta minst 10 år før man har fått kartlagt denne Bjørnøybanke hvor fiskerflåten nu mest holder sig. Når fiskeridirektoratets eventuelle nye fiskebanker skal kunne kartlegges, er et åpent spørsmål. Ishavet er jo litt større enn Nordsjøen, og sjømålerne kan på 5—6 uker lite eller intet utrette på de veldige felter hvor fiskeridirektoratet hvert år opererer i 5—6 måneder.

Men enn om der blev litt mere samarbeid? Enn om der blev bevilget et anstendig beløp til også dette formål: Oplodning med kartlegning av fiskefeltene i Ishavet? Enn om man satte „Michael Sars” i sving i hele den lyse årstid med dette, ikke akkurat militære, men nyttige arbeid, som kunde resultere i øket fortjeneste og erhvervsmuligheter for tusener av fiskere fra Nord-Norge og Møre.

En opgave — et arbeid som i disse ishavspolitiske dage også hadde den fordel at man derved ikke trakk hverken dansker eller russere på tærne.

Rolf Kjær.

'Aftenposten' nr 180.

Lørdag 11 april 1931

Årets store ekspedisjon til Nordostlandet og Kvitøya.

En ny artikkel i «Aftenposten» av professor Ahlman om ekspedisjonens planer.

«Aftenposten» bringer mandag morgen en ny artikkel av lederen for årets store arktiske ekspedisjon, professor Hans W:son Ahlman. I denne sin annen artikkel forteller professor Ahlman om hvorledes «Quest»s reise er planlagt i enkeltheter fra skibet starter fra Harstad i midten av juni og inntil tilbakereisen fra Hinlopensundet finner sted i siste halvdel av august. Det er en imponerende opgave, ekspedisjonen har satt sig, og man vil spent vente på de resultater som nåes.

«Aftenposten» har erhvervet eneretten for Norge til alle meddelelser fra ekspedisjonen og vil offentliggjøre resultatene i form av direkte meddelelser fra professor Ahlman.

MOT SVALBARDS UKJENTE ISFRONTER

Den svensk-norske Spitsbergen-ekspedisjons mål.

For Aftenposten av ekspedisjonens leder, professor Hans Wison Ahlman.

Tre dagsreiser fra Norge dukker Spitsbergens hvite, takkede konturer op av det tåkefylte Ishav. Tåken er så karakteristisk for disse trakter, at de gamle nordmenn kalte den nordre delen av Ishavet for Tåkeheimen.

Allerede ved Sydkapp dukker de spisse fjelltopper op, som karakteriserer størstedelen av Vest-spitsbergen og som har gitt dette området dets navn. Spitsbergens fjellområde er opdelt av fjorder og daler og furet av breene. Nu er det dekket av is og sne, men en gang har så varmeelskende planter vokset der, at klimaet næsten må ha vært tropisk. I denne periode las grunnlaget for de stenullsleier, som nu utgjør Spitsbergens verdifulleste naturforekomster. Isen, som i store breer sakte glir ned mot kysten fra innlandet og bare etterlater en smal landstrimmel der gjør det vanskelig å trenge inn til det indre av landet.

Vanskeligst tilgjengelig på grunn av drivis er Nordostlandet, som ennå for størstedelen er et ukjent land. Om dets indre vet man bare at det er dekket av et skall av innlandsis. Alle breer er små og ubetydelige mot de verdige iselver som fra innlandsisen glir ned mot havet og brytes i høie stup. Bare en smal kant langs den vestre og nordre kyst er fri for is. Den østre derimot er sannsynligvis en eneste stor isfront.

Nordostlandet ligger ved Vest-Spitsbergens nord-østre side. Grensen er Hinlopensundet, hvor det alltid er kraftig strøm, og hvor tidevannet er særlig merkbart. Skrås overfor, i polarisen, reiser de toppede Sjuøyane sig, lengere i vest ligger Føyøya, kjent fra Italia-katastrofen. Lengst i nord ligger Karl XII øy. Og seiler vi østover kommer vi til Kvitøya. Ennå lengere borte avslutter Victoriasøy den kjeden av isdekte øer som fører til Frans Josefs Land.

Helt siden Hollenderne opdaget Spitsbergen har forskere ekspedisjonene søkt å trenge inn i dette hemmelighetsfulle Nordpolområdet. Det er en århundrelang historie om foretagender oppstykket av deccennier, men sammenbundet av opdagelsesinteressen og forskningstrangens stadige, alltid virkende lyst til å utvide vår kunnskap, og ofte har det stått eventyr og sagn om disse foretagender, enten de har hatt lykken med sig eller ei.

Nordenskiöld og Nathorst.

Svenskenes innsats er berømt og betydningsfull, og skjønt den ligger langt tilbake i tiden, lever den ennå i friskt minne. A. E. Nordenskiöld's ekspedisjon, 1872—73, var et av de første videnskapelige foretagender som bragte opplysninger om Nordostlandet. Ogruppene i nord og syd-øst blev nærmere kjent gjennom A. G. Nathorst's ekspedisjon i 1898. Framfor alt er det dog de svenske arbeider i forbindelse med de svensk-russiske gradmålingsekspedisjonene 1899—1902, som vi nu har å takke, dels for de utmerkede kart over Nordostlandets nordvestre del og Hinlopens hele nordre parti, dels for den videnskapelige kjennskap til disse områder.

Efter gradmålingsekspedisjonene har bare Te Oxford University Arctic Expedition 1924 be-

søkt Nordostlandet. Selv om denne ekspedisjon ikke blev resultatløs, er dog dette verdige område av Spitsbergen fremdeles lite kjent og for en stor del utforsket. Det viktigste man vet om det, må man fremdeles hente fra de svenske arbeider, og opplysningene er av sålan art, at de lokker til fortsatt forskning. Begge disse forhold — den svenske innsats og de lokkende muligheter til rikt videnskapelig utbytte — utgjør sterk nok grunn til å velge Nordostlandet som virksomhetsområde, når Sverige nu går til å utruste en arktisk ekspedisjon.

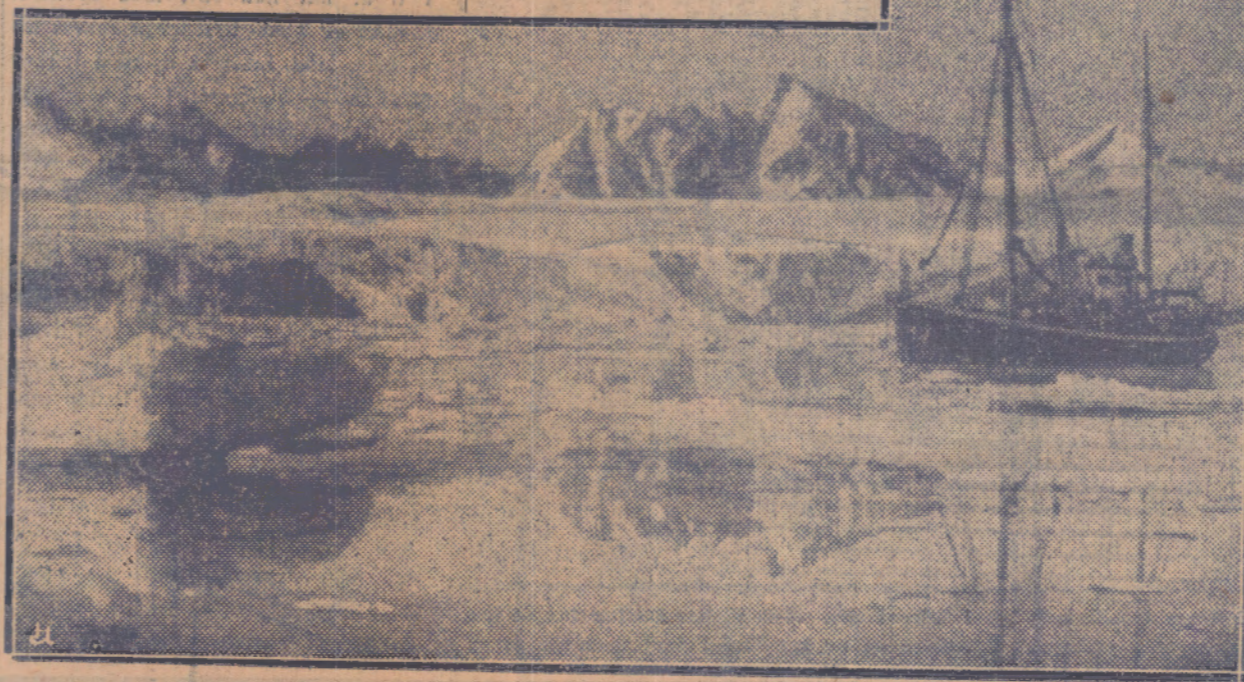
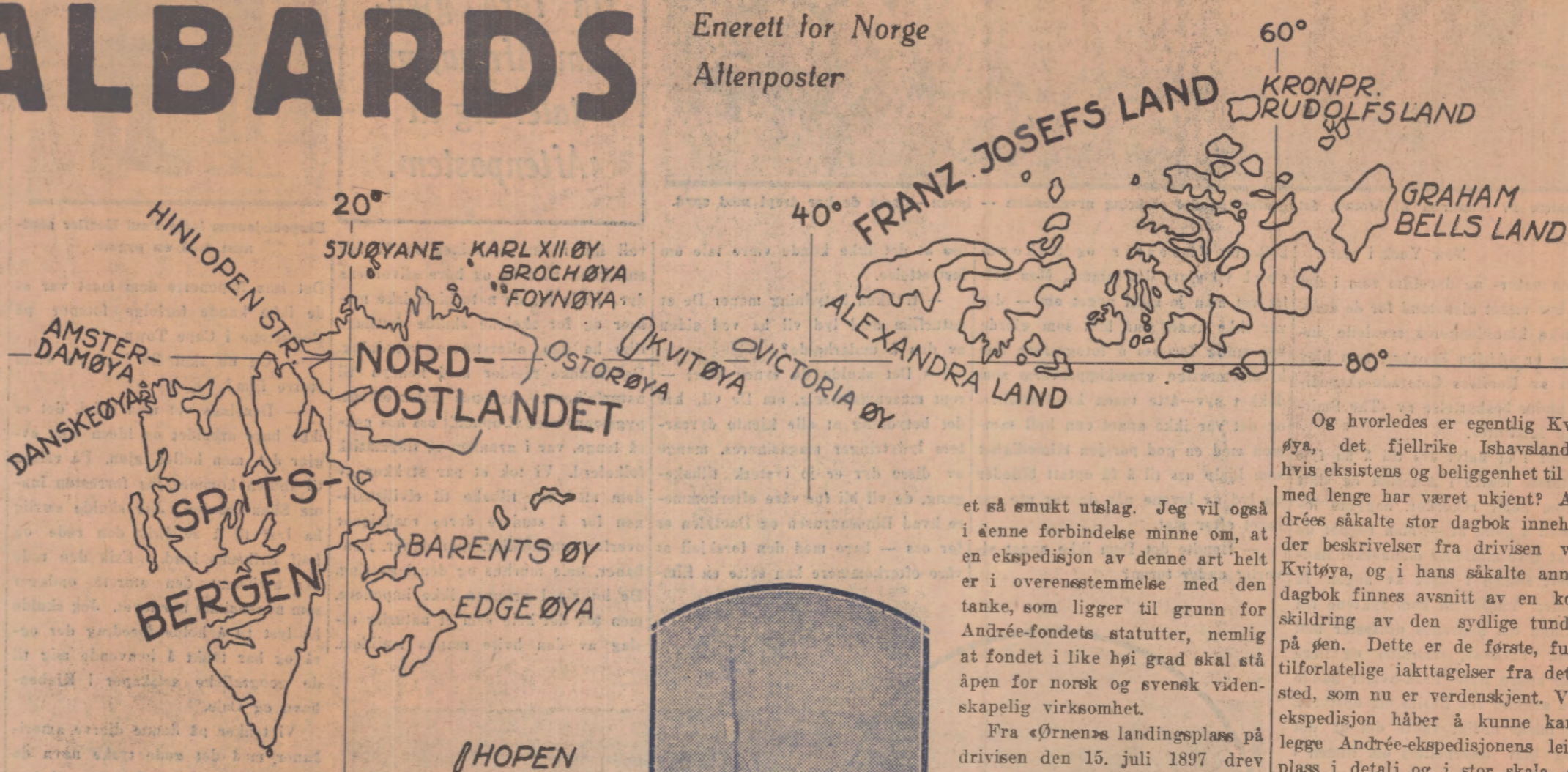
Det var dog først og fremst funnet av André's leir på Kvitøya, som vakte tanken på, at en svensk ekspedisjon allerede sommeren 1931 nærmere skulde undersøke de steder, som har fått en så verdensomfattende berømmelse. Det falt i min lodd å forberede arbeidet og — hvis det førte til

virkeligjøreelse av planen — å bli leder for foretagendet. Når det nu er avgjort, at ekspedisjonen kommer istand, vil jeg særlig betone, at norske myndigheter helt fra første stund har vist planen meget stor interesse, navnlig ved å sikre en ikke ubetydelig sum til gjennomførelse av ekspedisjonen. Da videre norske videnskapsmenn og norske fangstmenn deltar i ferden og ekspedisjonens skib blir norsk, går vårt foretagende under navnet «Den svensk-norske Spitsbergenekspedisjon sommeren 1931».

I harmoni med Andréefondet.

En således sammensatt ekspedisjon under svensk ledelse og svensk flagg til det norske Nordostland og farvannet der omkring er egnet til ytterligere å stimulere det utmerkede samarbeide mellom de to folk, som ikke minst gjennom funnet på Kvitøya fikk

Enerett for Norge
Allenposter

Billedene viser ovenfra og ned: Kart over den svensk-norske Spitsbergen-ekspedisjons arbeidsfelt i sommer. — Under en av Spitsbergens mange isbreer. — Fra Hinlopensundet. — Frankliu-breen på Spitsbergen og nederst tilhørende ekspedisjonens leder, professor Hans Wison Ahlman.

Barents hav et fengslende mål.

Selve Barents-havet er en ikke mindre fengslende opgave for videnskapen. Inntil en linje mellom Frans Josefs land og Kong Karls land er visstnok havet godt utforsket gjennom norske ekspedisjoner i de senere år, men området nordfor denne linje er praktisk talt ukjent, hvor betydningsfullt det enn er fra oseanografisk synspunkt — fra det synspunkt at det er nabo både til Ishavet og det hemmelighetsfulle Polhavet.

Og hvorledes er egentlig Kvitøya, det fjellrike Ishavslandet, hvis eksistens og beliggenhet til og med lenge har været ukjent? André's såkalte stor dagbok inneholder beskrivelser fra drifisen ved Kvitøya, og i hans såkalte annen dagbok finnes avsnitt av en kort skildring av den sydlige tundra på øen. Dette er de første, fullt tilforlatelige iakttagelser fra dette sted, som nu er verdenskjent. Vår ekspedisjon håber å kunne kartlegge André-ekspedisjonens leirplass i detalj og i stor skala, en så meget interessanter og takk-nemligere opgave, som virkelige målinger ennå ikke er utført her. Den stangen som ifjor blev satt midlertidig ned i en stenrøs ved leirplassen, skal erstattes. Vi skal ha med oss et enkelt kors, som bærer André's, Frankels og Strindbergs navn.

Fra videnskapelig synspunkt er den største interesse på Kvitøya knyttet til den mektige kuppelbre som dekker størstedelen av øen, og om hvilke man hittil praktisk talt ikke vet noget. Denne høiarktiske bretype finnes vel utviklet også på Storøya og Victoriasøya. Nærmere kjennskap til disse breer skulde kunne skjenke særdeles verdifulle opplysninger til forståelsen av de naturforhold som karakteriserer denne del av de arktiske områder.

Av de grunner jeg nu har angitt er ekspedisjonen planlagt å omfatte Nordostlandet og farvannet deromkring. Den må på hvilken arbeid er tenkt utført er også sådan at de forskjellige programpunkter inngår som ledd i en ensartet plan.

H. Wison Ahlman.

Aftenposten nr 161.

Lørdag 28. mars 1934.

Til fjells for å prøve polar- utstyret til Kvitøy- ekspedisjonen.

Provianten skal prøvespises.

Professor Ahlmann (til v.) og Olav Staxrud.

Med Stockholmstoget i formiddag kom professor Ahlmann for å reise til Fokstuen, hvor utstyret til den svensk-norske Kvitøy-ekspedisjon skal prøves. Den norske hundekjører Olav Staxrud følger med professoren. Turen skal vare til den 6. april. Man skal prøve sledene, skiene og annet utstyr. Instrumentene er bl. a. lånt ut av det svenske flyvevesen. Man skal også spise sig gjennom en hel meny av allslags polarproviant, så herrene har arbeide nok for påsken.

Som bekjent skal ekspedisjonen bruke «Quest» til ferden. Man håber den skal være avgangsklar i midten av juni fra Narvik. Mannskapet ombord blir norsk og båten føres av kaptein Schjelderup,

som er kjent over hele Ishavet — fra Frans Josefs Land i øst til Grønlandsisen i vest. Han har ledet flere undsetningsekspedisjoner i årenes løp, både nord for Svalbard og i Grønlandsisen.

Ekspedisjonen, som skal undersøke Nordostlandets innlandsis, landets kyster, Kvitøy, hvor bl. a. Andréas leir skal måles op og kartlegges, skal ha med 6 hunder fra Store Norske Spitsbergen Kullkompani i Adventfjorden. Disse skal kjøres av Olav Staxrud, som skal være altnuligmann på ferden.

Over påske vil «Aftenposten» bringe en artikkel fra professor Ahlmanns bånd, som nærmere vil redegjøre for ferdens gjøremål og virksomhet.

Som bekjent er det meningen

at også norske videnskapsmenn skal delta i ferden, hvis det blir bevilget penger til denne deltakelse.

Kaptein Schjelderup på «Quest».

GL. MØNT 4 KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:
Kristeligt Dagblad

skriver den **28 MRTS. 1931**

Indiansk Samling til Nationalmuseet.

15,000 Interessante Numre, indsamlet af femte
Thule-Ekspedition.

En Gave fra Ny Carlsbergfondet og Danske i England.

Knud Rasmussen.

Paa Søndag den 29. ds. aabner Nationalmuseets etnografiske Afdeling Adgangen for Publikum til sin sidste store og interessante Nyerhvervelse: en righoldig og smuk Samling fra Indianerstammer i Labrador. Denne Samling er en overordentlig værdifuld Forøgelse af det Materiale, bestaaende af ikke færre end 15,000 Nr., der udgjorde Høsten for 5. Thule-ekspedition. Det er da ogsaa Dr. phil. *Knud Rasmussen*, der i Forening med Generalkonsul *Rottbøll* i London har virket for, at vi fik dette Supplement til hans Samlinger her til Danmark. Takket være en betydelig økonomisk Indsats fra Ny Carlsbergfondets Stide og fra en Række Danske i England, nemlig Hr. *C. Hansen*, Chelsey, Hr. *O. Larsen*, Essex, Hr. *P. Lind*, London, Hr. *Jacob Nielsen*, Middlesex, og Frk. *Elise Smidth*, London, kunde man af den kendte Etnograf, Professor *Speck* ved Filadelfia-Universitetet, der selv har ind-

samlet de enkelte Dele, købe Samlingen.

I Gaar havde vi Lejlighed til under kyndig Vejledning at tage Nyerhvervelsen i Øjesyn. Det er nu igen hver Gang en Fornøjelse at komme paa Nationalmuseet — ganske vist, der er stadig saa pakket og sammenstuvet i Sale og Gange, at man hele Tiden maa være bange for at træde i en eller anden uerstattelig Oldtidslevning, men det er ligesom Menneskene har skiftet Ham og er kommet i Foraarshumør, fordi de hver Dag ser det ny Museum, deres lange Drøm, blive mere og mere Virkelighed. Da vi gaar over Gaarden, møder vi endda tidl. Direktør *Sophus Müller*, der uanset sine 85 Aar endnu daglig syler og studerer dernede paa sine for-dums Enemærker. Det er da ogsaa, som om den Slægt fra Fyrrerne aldrig vil blive gammel!

Saa staar vi ved den ny Samling. Endnu er Vinduerne til de store Skabe blindede, men vor Cicerone har Nøglen hos sig, og han aabner gerne for Herlighederne. Disse Ting — af-døde Professor *Valdemar Schmidt* vilde have sagt »disse mange rare Sager« — stammer altsaa fra et Folk, en Indianerstamme, der har sin Hjemstavn højt mod Nord og nær op ad Grønland, en Stamme, hvis Liv og Kultur endnu er til, ikke blot som Cooper-Indianernes i en Slags Zoologisk Have eller som Turistattraktion, men som lyslevende Virkelighed. Men ogsaa for den gaar det paa Held — kun nogle Aar endnu, saa vil Europas Kultur ogsaa have sat Punktum her.

Hvoraf bestaar saa Samlingen? Den, om hvilke Videnskabsmændene siger, at der ingen i Europa er saa god og fyldig og at heller ingen senere vil blive det, fordi det er ved at være Slut. Man forstaar saa smaat, hvorfor *Knud Rasmussen* har været saa ivrig for at skaffe os Samlingen.

Der er en pragtfuld Vinterdragt med det laadne indefter og med en rig og fremmedartet Ornamentik, der er desuden en Transportslæde af lette Brædder, der synes sammenholdt ved Spyt og Sejlgarn, men som netop ved sin Lethed tjener sit Formaal: at fragte Lasten over den bløde Sne. Der er Buer, Spyd og Pile af en mærkelig Form, spidse bagtil og stumpe foran, seendene foran, fordi

Knud Rasmussen.

Paa Søndag den 29. ds. aabner Nationalmuseets etnografiske Afdeling Adgangen for Publikum til sin sidste store og interessante Nyerhvervelse: en righoldig og smuk Samling fra Indianerstammer i Labrador. Denne Samling er en overordentlig værdifuld Forøgelse af det Materiale, bestaaende af ikke færre end 15,000 Nr., der udgjorde Høsten for 5. Thuleekspedition. Det er da ogsaa Dr. phil. Knud Rasmussen, der i Forening med Generalkonsul Rottbøll i London har virket for, at vi fik dette Supplement til hans Samlinger her til Danmark. Takket være en betydelig økonomisk Indsats fra Ny Carlsbergfondets Stide og fra en Række Danske i England, nemlig Hr. C. Hansen, Chelsey, Hr. O. Larsen, Essex, Hr. P. Lind, London, Hr. Jacob Nielsen, Middlesex, og Frk. Elise Smidth, London, kunde man af den kendte Etnograf, Professor Speck ved Filadelfia-Universitetet, der selv har ind-

samlet de enkelte Dele, købe Samlingen.

I Gaar havde vi Lejlighed til under kyndig Vejledning at tage Nyerhvervelsen i Øjesyn. Det er nu igen hver Gang en Fornøjelse at komme paa Nationalmuseet — ganske vist, der er stadig saa pakket og sammenstuvet i Sale og Gange, at man hele Tiden maa være bange for at træde i en eller anden uerstattelig Oldtidslevning, men det er ligesom Menne-skene har skiftet Ham og er kommet i Foraarshumør, fordi de hver Dag ser det ny Museum, deres lange Drøm, blive mere og mere Virkelighed. Da vi gaar over Gaarden, møder vi endda tidl. Direktør Sophus Müller, der uanset sine 85 Aar endnu daglig sysler og studerer dernede paa sine for-dums Enemærker. Det er da ogsaa, som om den Slægt fra Fyrrerne aldrig vil blive gammel!

Saa staar vi ved den ny Samling. Endnu er Vinduerne til de store Ska-be blindede, men vor Cicerone har Nøglen hos sig, og han aabner gerne for Herlighederne. Disse Ting — af-døde Professor Valdemar Schmidt vilde have sagt »disse mange rare Sager« — stammer altsaa fra et Folk, en Indianerstamme, der har sin Hjemstavn højt mod Nord og nær op ad Grønland, en Stamme, hvis Liv og Kultur endnu er til, ikke blot som Cooper-Indianernes i en Slags Zoologisk Have eller som Turistattraktion, men som lyslevende Virkelighed. Men ogsaa for den gaar det paa Held — kun nogle Aar endnu, saa vil Europas Kultur ogsaa have sat Punk-tum her.

Hvoraf bestaar saa Samlingen? Den, om hvilke Videnskabsmændene siger, at der ingen i Europa er saa god og fyldig og at heller ingen senere vil blive det, fordi det er ved at være Slut. Man forstaar saa smaat, hvorfor Knud Rasmussen har været saa ivrig for at skaffe os Samlingen.

Der er en pragtfuld Vinterdragt med det laadne indefter og med en rig og fremmedartet Ornamentik, der er desuden en Transportslæde af lette Brædder, der synes sammenholdt ved Spytt og Sejlgarn, men som netop ved sin Lethed tjener sit Formaal: at fragte Lasten over den bløde Sne. Der er Buer, Spyd og Pile af en mærkelig Form, spidse bagtil og stumpe foran, saadan skaarne, fordi de kun maa dræbe, men ikke beskadige Pels eller Fjederham. Slynge og Snebriller og saa mange mærkelige Redskaber, der hører til Labradorindianernes Udrustning. I et andet Skab er der alt, hvad af Redskaber benyttes til Ornamentering af Dragterne, der er Amuletter, en Medicinmands Tromme, Mokkasiner i fornøjelig, farvefrodig Ornamentik enten malet eller perlebroderet, og der er flere Dragter — Mandsdragter og Kvindedragter — Sommerdragter, men alle af Skind. Fremmedartet virker det og dog ved saa mange Enkelt-heder med Vidnesbyrd om, at ogsaa denne Stamme er kommet lidt for nær op ad Aftenlandenes Kultur (saaledes er Perlebroderierne Resultat heraf). Man forstaar, at det paa mange Hold gælder om at samle nu, hvad der skal samles hos Naturfolkene, medens de endnu er fri Stammer. Gaar der ti, ja tyve Aar, vil vi ganske vist kunne finde noget endnu, men da er det Antikviteter, hvis Saga som Brugsgenstande er ude.

*Aftenposten nr 153.
søndag 25. mai 1931.*

Kvitøyekspedisjonens

utstyr skal prøves i
nærheten av
Fokkstuen.

Hundekjøring
på Nordostlandet
til sommeren.

Olav Staxrud, som skal være
ekspedisjonens hundekjører
og altnuligmann.

I de nærmeste dager kommer professor Ahlmann, lederen av den svensk-norske ekspedisjon til Kvitøya, til Norge for å prøve ekspedisjonens utstyr — sleder, ski etc. Prøvningen skal foregå på Nyseteren i nærheten av Fokkstuen i 1000—1100 meters høide.

På ferden nordover i sommer skal Olav Staxrud — som bekjent — delta som hundekjører og altnuligmann. Han er vel kjent med traktene der nordpå og har deltatt i en rekke ekspedisjoner — således i 1908, 1910, 1911, 1912, 1914, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1928, 1929, 1930. Han har overvintret to vintre. Staxrud skal også følge med på turen op til Nyseteren.

Man har håb om å få leid 6 av Store Norskes hunder i Adventfjorden. Disse er etterkommere av Roald Amundsens sydpolskunder. Sommeren 1928 gikk Staxrud sammen med studentene Mehren og Høygaard fra Smeerenburg på nordkysten av Vest-Spitsbergen til Ny-Ålesund 350 kilometer på 17 døgn med disse bikkjene. Hundene er meget hardføre og har utstått stormetter med 47 graders kulde. Med disse hundene har det været kjørt ikke så lite på Spitsbergen. Påsketurer har man tatt helt over til østkysten med dem. De er gode å ha om noget skulde komme på andre steder i ødemarken.

Opgaver i Polarisen

Den norske Polarforsker, Professor *Harald U. Sverdrup*, der var med „Maud“ paa dette Skibs aarelange Drift i Polarisen, og som i Sommer bliver Chef for den videnskabelige Stab under *Wilkins-Ellsworth*-Ekspeditionen med Undervandsbaad til Nordpolen og tværs over hele Polarbassinet, fortæller om de videnskabelige Opgaver, som venter deres Løsning af denne Ekspedition. Han giver samtidig Svaret paa, hvad det er, vi vinder gennem ny Viden om de arktiske Omraader, og fastslaaer, at mange af Problemerne deroppe er snævert forbundne med det daglige Livs praktiske Spørgsmaal.

Forskere, som har knyttet deres Arbejde til en videnskabelig Indsats i Polaregnene, er ofte blevet mødt af Spørgsmaalet om, hvad det egentlig er, vi vinder, ved at faa mere at vide om disse afslidne liggende Egne af Jorden.

Videnskabelig Forskning — i Laboratoriet og ude i Marken — har en dobbelt Hensigt: Den vil for det første gøre Livet sikrere og lettere at leve, ved at opnaa Resultater, som senere kan tjene praktiske Formaal. For det andet vil den tilfredsstille vor medfødte Nysgerrighed og besvare Spørgsmaal, som maaske intet direkte har at gøre med det praktiske Liv, men som ikke des mindre fængsler os og gør os rastløse, indtil vi har fundet Svaret.

Hvad for Eksempel Astronomien har lagt til vor Viden, er maaske kun lidet, udtrykt i de økonomiske Værdiers Sprogbrug. Men den har givet os den uvurderlige Følelse af Sikkerhed, der kommer af at have Kendsgerninger for sig. Det er jo ikke længe siden, at Tilsynkomsten af en fuldstændig harmless Komet blev betragtet som et „Tegn“ paa, at Verdens Undergang var nær!

Der er ikke ét, men flere Svar paa, hvad vi stiler imod i den videnskabelige Udforskning af de arktiske Egne. Vi ønsker først og fremmest at kende Polaregnene lige saa godt, som vi kender andre Dele af Jorden. Ekspeditionerne sendes ud, fordi vor Viden i Øjeblikket er utilstrækkelig, og for-

di den mangler saa mange Led, at vi ikke kan give nogen sammenhængende Fremstilling af Forholdene i Polaromraaderne. Men desuden maa vi altid have Mulighederne for praktisk Anvendelse af vor Viden for Øje, og paa mangfoldige Maader er denne Brug af indvundne Resultater mulig.

Vi er for hver Dag, der gaar, i stadig snævrere Afhængighed af Polaregnene, end man almindeligt tænker sig. Jeg behøver kun, for at paakalde Interessen for en virkelig Klarlæggelse af Forholdene i disse Egne, at nævne, hvad den vilde betyde for vor Viden om Oceanstrømningerne og Forandringer i Vejret, Problemer af den største Betydning for Fiskere og Sømand, og for vor Viden om magnetiske Uroligheder.

Jeg ønsker at lægge Vægt paa, at *Wilkins-Ellsworth*-Ekspeditionen med Undervandsbaaden *Nautilus* ikke maa betragtes som noget isoleret Fænomen. Den er, set fra Videnskabsmandens Standpunkt, kun en enkelt i Rækken af de Ekspeditioner, som en systematisk Udforskning af de arktiske Egne nødvendiggør. Men det er jo ikke noget almindeligt Led i Systemet. Den repræsenterer noget helt nyt, fordi den anvender et Trans-

portmiddel, der ikke før er brugt — et Befordringsmiddel, som i den rigtige Sæson, om Sommeren, vil give en enestaaende Frihed i Bevægelsen.

Andre Ekspeditioner har ladet sig drive med Isen og er, selv hjælpeløse, blevet baaret frem, eller de har trællet sig over Isen under Vilkaar, som ikke tillod dem at medføre andre videnskabelige Instrumenter end lige dem, de skulde bruge til at navigere efter. Men Undervandsbaadsekspeditionen kan vælge sin egen Rute og medføre den bedste videnskabelige Udrustning, som overhovedet er til.

Det er naturligvis ikke gerligt i Løbet af nogle faa Sommeruger at løse alle arktiske Gaader. Ingen venter heller, at *Wilkins-Ellsworth*-Ekspeditionen skal gøre dette. Observationerne maa udstrækkes over en Periode af mange Aar, før man kan sige, at Forbindelsen mellem Vejret i Polaregnene og Vejret i de tempererede Egne af Jorden er helt klarlagt.

Denne Ekspedition vil yde et værdifuldt Bidrag til vor Viden om Polarbassinet Geografi. Det dybe Polarhav blev opdaget af *Fridtjof Nansen* under hans Drift med *Fram* fra 1893 til 1896, og hans ni vellykkede Lodfald angav Dybder mellem 3200

og 3800 Meter. I 1925 fandt *Roald Amundsen* en Dybde paa 3750 Meter paa 87 Grader nordlig Bredde og 9 Grader østlig Længde, og i 1926 maalte Kaptajn *Wilkins* en Dybde paa 5440 Meter nord for Wrangel-Øen paa 77 Grader nordlig Bredde og 170 Grader vestlig Længde. Man véd endvidere, at Dybden af Beaufort-Søen nord for Alaska er omkring 3000 Meter. Paa ét Sted naaedes Bunden først i en Dybde af 4884 Meter.

Men tilsammen tolv gode Maalinger forsyner os kun med højst utilstrækkelige Oplysninger om Polarbassinet Beskaffenhed. Det er nu muligt ved Hjælp af Ekkoloddet at foretage Maalinger med ganske korte Rute, og U-Baaden bliver udrustet med de allerbedste af disse fine moderne Lodde-Instrumenter. Vi vil saaledes blive i Stand til at optegne Havbundens nøjagtige Profil langs vor Vej. Ekkoloddet vil tillige sikre os imod at løbe U-Baaden ind i en underjordisk Bjergtop. Vi vil altid vide, hvor meget Vand vi har under Kølen, og enhver Maaling af brat faldende Dybde vil blive en Advarsel, der betyder os, at vi nu maa navigere forsigtigt.

U-Baads-Ekspeditionen vil give en Oplysning om Polarbassinet Beskaffenhed og Udstrækning endnu ikke har, men som er væsentlig for Studiet af de store strømme, en Viden, som vi ogsaa for at kunne løse en Række af økonomiske og geografiske Spørgsmaal er bundne med praktiske Problemer.

Ogsaa en anden Række vil være af den største Interesse. Tyngdekraften skifter med geografiske Breddegrad, den er størst ved Ækvator og størst ved Polerne. Den har en gaaende Kendskab til dens Styrke er uafviselig nødvendig, man kan fastslaa Jordens Form, og den er saaledes en vigtig Forudsætning for alle Maal, der angaar Beskaffenheden af Jordens Skorpe. Man regner, at Jordens trækingskraft er lille, skorpens paa det paagældende Sted sammensat af et let Materiale, hvor den er af tungt Vand er lettere end Sten. Det vil derfor vente, at Tyn blev mindre ude over Oceanen inde over Kontinenterne. Række Observationer har vist, at Konklusion er fejlagtig. Opdagelsen

har ført til den Følgende Jordens dybere liggende Jordens en større Tæthed end under Landoverfladen under vor forestaaende være muligt, for det en Række Observationer til Belysning af desuden at gøre Observationer meget heldige Vilkaar Hav mellem to store Kender Videnskabsmænd vil derved Interesse fæste sig ved ydrt Arbejdes Program Observationer kan senere foretages faringer fra andre Egne er saaledes ikke udelukkende tisk Interesse.

Det samme gælder tiske Observationer. Undervandsbaaden gaar den, vil Kompassets Misstand konstateret. De nye kan indvinde, kan blive tisk Betydning, naar Tr over Polhavet en Gang liggjort.

De oceanografiske Ia kan gores, mens vi kr Polarhavet, har ogsaa et Maal til Belysning af af Vand, der finder St

Baads-Ekspeditionen v
plysning om Polarbas
nhed og Udstrækning
u ikke har, men som
elig for Studiet af de
me, en Viden, som vi
for at kunne løse en F
r af økonomisk Vigtig
afiske Spørgsmaal er
ne med praktiske Pro
saa en anden Række
være af den største
dekraften skifter med
ke Breddegrad, den e
tor og stor ved Polern
de Kendskab til denn
ke er uafviselig nødv
kan fastslaa Jordens
og den er saaledes
Forudsætning for
der angaar Beskaffe
ns Skorpe. Man regn
ingskraften er lille,
en paa det paagældende
ansat af et let Mater
hvor den er af tungt
er lettere end Sten
derfor vente, at Tyn
indrø ude over Ocea
over Kontinenterne.
Observationer har vis
usion er fejlagtig. Opdagelsen

har ført til den Forestilling, at de dybere liggende Jordmasser maa have en større Tæthed under Oceanbunden end under Landomraaderne. Det vil under vor forestaaende Ekspedition være muligt, for det første at samle en Række Observationer ved Nordpolen til Belysning af dette Problem, desuden at gøre Observationer under meget heldige Vilkaar ude over dybt Hav mellem to store Kontinenter. Vore Videnskabsmænd vil derfor med særlig Interesse fæste sig ved denne Del af vort Arbejdes Program. Disse Observationer kan senere forbindes med Erfaringer fra andre Egne af Jorden og er saaledes ikke udelukkende af arktisk Interesse.

Det samme gælder om de magnetiske Observationer. Hver Gang Undervandsbaaden gaar op til Overfladen, vil Kompassets Misvisninger blive konstateret. De nye Erfaringer, vi kan indvinde, kan blive af stor praktisk Betydning, naar Trafikflyvningen over Polhavet en Gang bliver virkeliggjort.

De oceanografiske Iagttagelser, som kan gøres, mens vi krydser igennem Polarhavet, har ogsaa et praktisk Formaal til Belysning af den Udskiftning af Vand, der finder Sted mellem At-

lanterhavet og Polhavet, gennem det brede Stræde mellem Svalbard og Grønland. De andre Porte ind til Polarhavet er af mindre Betydning for Studiet af Strømmene, fordi de er snævre og grundede. Beringstrædet, der forbinder Polarhavet med Stillehavet, er kun 45 navtiske Mil bredt og har en Maksimumsdybde paa kun 40 Meter, medens Strædet mellem Svalbard og Grønland aabner sig i en Bredde af 250 navtiske Mil og, saa vidt man véd, har en Maksimumsdybde af omkring 1000 Meter. Aabningen mellem Svalbard og Norge er bredere, men har kun en Dybde paa 100 Meter.

Naar derfor Talen er om Vandets Udstømning mellem Polhavet og Naboehavene, kan vi indskrænke os til at undersøge den Bevægelse, der finder Sted mellem Svalbard og Grønland. Det er velkendt, hvorledes Golfstrømmen krydser det atlantiske Hav, passerer Nordspidsen af Storbritannien, løber ind i det norøke Hav og følger Norges Kyst saa langt som til 72 Grader nordlig Bredde. Takket være denne enorme Transport af Vand med relativt høj Temperatur kan Kartofler og Byg gro saa langt mod Nord. Men det er maaske mindre velkendt, at Golfstrømmen, naar den forlader Norges

Kyst, skilles i flere Grene, hvoraf den vigtigste naar Svalbard og bringer et tilsvarende mildt Klima til denne Øgruppe, der ligger paa en Højde af mellem 76 og 81 Grader nordlig Bredde. Denne Gren af Golfstrømmen fortsætter direkte ind i Polarhavet, hvor Nansen under sin Drift med *Fram* kunde afmærke den som en Under-Overfladestrom 1000 miles fra Svalbard. Da nu saa store Vandmængder strømmer ind i Polarhavet, maa en tilsvarende Mængde flyde ud igen, og den Vandmængde, som flyder ud, maa være større end den, der her kommer ind, fordi tillige de store sibiriske Floder sender enorme Mængder af fersk Vand ud i dette Hav.

Største Delen af Udstømningen finder Sted i Søen mellem Svalbard og Grønland. Den kolde Strøm langs Grønlands Kyst medfører Vand, der kun har et lille Saltindhold, fordi det er blevet blandet op med det ferske Vand fra de sibiriske Floder. Den grønlandske Strøm bøjer rundt om Grønlands Sydkyst ud i Baffin-Bugten og forlader igen denne Bugt og løber langs Kysten af Labrador, indtil den møder Golfstrømmen syd for Newfoundland's store Banker. Der er saaledes en intim Forbindelse mellem

Strømmene ud for Amerikas Kyst og Strømmene i Polarhavet.

Vor nuværende Viden om Polarhavet er udelukkende baseret paa de Observationer, som Fridtjof Nansen tog, da han drev med *Fram*. De lider imidlertid af flere Mangler: Der er kun faa af dem, de er ikke saa nøjagtige, som en moderne Undersøgelse kræver, og de er blevet taget langs en Rute, som Isdriften valgte — uden Hensyntagen til de Problemer, som skulde studeres.

Man har længe maattet ønske at faa yderligere Erfaringer, og vi haabede, da vi i 1923 gik ud med *Maud*, at det skulde lykkes os til en vis Grad at fylde Manglernes Gab. Men skønt vi tilbragte seks Aar i Isen nord for Sibirien, var vi ude af Stand til at naa ud til de store Dybder i Polarhavet! Det kan ikke undre, at jeg derfor var ivrig efter at udnytte den fremragende Chance, som Wilkins—Ellsworth-Ekspeditionen tilbød for disse Undersøgelser. Paa denne Rejse kan vi haabe at tilvejebringe et Billede af, hvor stor og stærk den undersøiske Gren af Golfstrømmen er, og hvor meget den betyder for de Havomraader, hvor det salte Vand fra Atlanterhavet blandes op med det ferske Polarvand.

Vi kan vælge vor Rute med disse

bestemte Maal for Øje, fordi vi er frit stillet og kan gaa, hvorhen vi ønsker, uafhængige af Isens Drift i Overfladen. Men naturligvis, det maa heller ikke glemmes, at Polarhavet strækker sig over et Omraade, der er omtrent fem Gange større end Middelhavet, der — skønt udforsket af talrige Ekspeditioner — endnu frembyder en glimrende Arbejdsmark for videnskabelige Studier.

Ved Udforskningen af Polarhavet vil Wilkins—Ellsworth-Ekspeditionen i Virkeligheden gøre et Pionerarbejde. Hvis dette forløber heldigt, vil uden Tvivl en Række lignende Ekspeditioner følge efter.

Men hvorledes kan alle disse Observationer foretages fra en Undervandsbaad?

Vi maa gaa indirekte til Værks, naar vi skal studere Vandets Strømninger. De er for svage til, at de direkte kan maales, navnlig da vi jo ikke faar noget bestemt Punkt, fra hvilket saadanne Maalinger gennem længere Tid kan udføres. Vi maa tage vore Observationer fra et Skib, som selv driver med Strømmen eller Isen, naar det da ikke bevæges af sin egen Kraft. Vi maa da indskrænke os til en Undersøgelse af Temperatur og Saltindhold i Havet

ger vi ikke tøvet for os, hvis det ogsaa kan lykkes at fastslaa de kemiske Bestanddele af Vandet. Men for at opfylde vore Formaal behøver vi Prøver fra talrige Dybder, hvilket vil sige, at vi maa kunne sende vore Instrumenter ned til Havets Bund og til hvilken som helst mellemliggende Dybde.

Det er muligt, at det ofte vil blive nødvendigt at blive under Isen, naar vi skal have frisk Luft, og da nøjes med at hente den ned gennem Skibets Boretårne. Jeg frygtede, da jeg første Gang blev gjort bekendt med Ekspeditionens Planer, at vi da skulde være ude af Stand til at gøre vore Observationer og hente vore Prøver fra Dybderne i Havet. Men Indretningen af U-Baadens Dykkerrum vil gøre det muligt for os at arbejde, selv naar Skibet ligger under Overfladen, og vi altsaa ikke fra Isen kan sende vore Instrumenter i Dybet. I dette Dykkerrum kan Luften presses sammen, indtil Lufttrykket holder Vandets Tryk mod Skibets Bund i Ligevegt. Saa kan en Lem aabnes, uden at Vandet strømmer ind.

Opgaver i Polarisen

Den norske Polarforsker, Professor Harald U. Sverdrup, der var med „Maud“ paa dette Skibs aare-lange Drift i Polarisen, og som i Sommer bliver Chef for den videnskabelige Stab under Wilkins—Ellsworth-Ekspeditionen med Undervandsbaad til Nordpolen og tværs over hele Polarbassinet, fortæller om de videnskabelige Opgaver, som venter deres Løsning af denne Ekspedition. Han giver samtidig Svaret paa, hvad det er, vi vinder gennem ny Viden om de arktiske Omraader, og fastslaar, at mange af Problemerne deroppe er snævert forbundne med det daglige Livs praktiske Spørgsmaal.

Forskere, som har knyttet deres Arbejde til en videnskabelig Indsats i Polaregnene, er ofte blevet mødt af Spørgsmaalet om, hvad det egentlig er, vi vinder, ved at faa mere at vide om disse afslides liggende Egne af Jorden.

Videnskabelig Forskning — i Laboratoriet og ude i Marken — har en dobbelt Hensigt: Den vil for det første gøre Livet sikrere og lettere at leve, ved at opnaa Resultater, som senere kan tjene praktiske Formaal. For det andet vil den tilfredsstille vor medfødte Nysgerrighed og besvare Spørgsmaal, som maaske intet direkte har at gøre med det praktiske Liv, men som ikke des mindre fængsler os og gør os rastløse, indtil vi har fundet Svaret.

Hvad for Eksempel Astronomien har lagt til vor Viden, er maaske kun lidet, udtrykt i de økonomiske Værdiers Sprogbrug. Men den har givet os den uvurderlige Følelse af Sikkerhed, der kommer af at have Kendsgerninger for sig. Det er jo ikke længe siden, at Tilsynekomsten af en fuldstændig harmløs Komet blev betragtet som et „Tegn“ paa, at Verdens Undergang var nær!

Der er ikke ét, men flere Svar paa, hvad vi stiler imod i den videnskabelige Udforskning af de arktiske Egne. Vi ønsker først og fremmest at kende Polaregnene lige saa godt, som vi kender andre Dele af Jorden. Ekspeditionerne sendes ud, fordi vor Viden i Øjeblikket er utilstrækkelig, og for-

di den mangler saa mange Led, at vi ikke kan give nogen sammenhængende Fremstilling af Forholdene i Polaromraaderne. Men desuden maa vi altid have Mulighederne for praktisk Anvendelse af vor Viden for Øje, og paa mangfoldige Maader er denne Brug af indvundne Resultater mulig.

Vi er for hver Dag, der gaar, i stadig snævrere Afhængighed af Polaregnene, end man almindeligt tænker sig. Jeg behøver kun, for at paa-kalde Interessen for en virkelig Klarlæggelse af Forholdene i disse Egne, at nævne, hvad den vilde betyde for vor Viden om Oceanstrømningerne og Forandringer i Vejret, Problemer af den største Betydning for Fiskere og Sømand, og for vor Viden om magnetiske Uroligheder.

Jeg ønsker at lægge Vægt paa, at Wilkins—Ellsworth-Ekspeditionen med Undervandsbaaden *Nautilus* ikke maa betragtes som noget isoleret Fænomen. Den er, set fra Videnskabsmandens Standpunkt, kun en enkelt i Rækken af de Ekspeditioner, som en systematisk Udforskning af de arktiske Egne nødvendiggør. Men det er jo ikke noget almindeligt Led i Systemet. Den repræsenterer noget helt nyt, fordi den anvender et Trans-

portmiddel, der ikke før er brugt — et Befordringsmiddel, som i den rigtige Sæson, om Sommeren, vil give en enestaaende Frihed i Bevægelsen.

Andre Ekspeditioner har ladet sig drive med Isen og er, selv hjælpeløse, blevet baaret frem, eller de har trællet sig over Isen under Vilkaar, som ikke tillod dem at medføre andre videnskabelige Instrumenter end lige dem, de skulde bruge til at navigere efter. Men Undervandsbaadsekspeditionen kan vælge sin egen Rute og medføre den bedste videnskabelige Udrustning, som overhovedet er til.

Det er naturligvis ikke gør ligt i Løbet af nogle faa Sommeruger at løse alle arktiske Gaader. Ingen venter heller, at Wilkins—Ellsworth-Ekspeditionen skal gøre dette. Observationerne maa udstrækkes over en Periode af mange Aar, før man kan sige, at Forbindelsen mellem Vejret i Polaregnene og Vejret i de tempererede Egne af Jorden er helt klarlagt.

Denne Ekspedition vil yde et værdifuldt Bidrag til vor Viden om Polarbassinet Geografi. Det dybe Polarhav blev opdaget af Fridtjof Nansen under hans Drift med *Fram* fra 1893 til 1896, og hans ni vellykkede Lodfald angav Dybder mellem 3200

og 3800 Meter. I 1921 fandt Roald Amundsen en Dybde paa 3750 Meter paa 87 Grader nordlig Bredde og 9 Grader østlig Længde, og i 1926 maalte Kaptajn Wilkins en Dybde paa 5440 Meter nord for Wangel-Øen paa 77 Grader nordlig Bredde og 170 Grader vestlig Længde. Man véd endvidere, at Dybden af Beaufort-Søen nord for Alaska er omkring 3000 Meter. Paa ét Sted naedes Bunden først i en Dybde af 4894 Meter.

Men tilsammen tolv gode Maalinger forsyner os kun med højst utilstrækkelige Oplysninger om Polarbassinet Beskaffenhed. Det er nu muligt ved Hjælp af Ekkoloddet at foretage Maalinger med ganske korte Mellemrum langs en hvilken som helst Rute, og U-Baaden bliver udrustet med de allerbedste af disse fine moderne Lodde-Instrumenter. Vi vil saaledes blive i Stand til at optegne Havbundens nøjagtige Profil langs vor Vej. Ekkoloddet vil tillige sikre os imod at løbe U-Baaden ind i en undersøisk Bjergtop. Vi vil altid vide, hvor meget Vand vi har under Kolen, og enhver Maaling af brat faldende Dybde vil blive en Advarsel, der betyder os, at vi nu maa navigere forsigtigt.

U-Baads-Ekspeditionen vil skaffe os en Oplysning om Polarbassinets Beskaffenhed og Udstrækning, som vi endnu ikke har, men som er uomgængelig for Studiet af de store Havstrømme, en Viden, som vi maa have ogsaa for at kunne løse en Række Problemer af økonomisk Vigtighed. Mange geografiske Spørgsmaal er vitalt forbundne med praktiske Problemer.

Ogsaa en anden Række Maalinger vil være af den største Interesse. Tyngdekraften skifter med den geografiske Breddegrad, den er lille ved Ækvator og stor ved Polerne. Et indgaaende Kendskab til dennes Vekslen i Styrke er uafviselig nødvendigt, før man kan fastslaa Jordens nøjagtige Form, og den er saaledes ogsaa en vigtig Forudsætning for de Spørgsmaal, der angaar Beskaffenheden af Jordens Skorpe. Man regner, at Tiltrækningskraften er lille, naar Jordskorpen paa det paagældende Sted er sammensat af et let Materiale, men stor, hvor den er af tungt Materiale. Vand er lettere end Sten, og man skulde derfor vente, at Tyngdekraften blev mindre ude over Oceanerne end inde over Kontinenterne. Men en Række Observationer har vist, at denne Konklusion er fejlagtig. Opdagelsen

har ført til den Forestilling, at de dybere liggende Jordmasser maa have en større Tæthed under Oceanbunden end under Landomraaderne. Det vil under vor forestaaende Ekspedition være muligt, for det første at samle en Række Observationer ved Nordpolen til Belysning af dette Problem, desuden at gøre Observationer under meget heldige Vilkaar ude over dybt Hav mellem to store Kontinenter. Vore Videnskabsmænd vil derfor med særlig Interesse fæste sig ved denne Del af vort Arbejdes Program. Disse Observationer kan senere forbindes med Erfaringer fra andre Egne af Jorden og er saaledes ikke udelukkende af ark-tisk Interesse.

Det samme gælder om de magnetiske Observationer. Hver Gang Undervandsbaaden gaar op til Overfladen, vil Kompassets Misvisninger blive konstateret. De nye Erfaringer, vi kan indvinde, kan blive af stor praktisk Betydning, naar Trafikflyvningen over Polhavet en Gang bliver virkeliggjort.

De oceanografiske Lagttagelser, som kan gøres, mens vi krydser igennem Polarhavet, har ogsaa et praktisk Formaal til Belysning af den Udskiftning af Vand, der finder Sted mellem At-

lanter brede Grønl. Polar Studie snævre der fo havet, har en Meter, bard Bredd man ve omkrin lem Sv men ha Naa Udstre bohav unders Sted n Det er men kr rer N løber i Norges der n denne relativ og Byg det er r af Vand, der finder Sted mellem At-

den Forestilling, at de endende Jordmasser maa have en Bæsthed under Oceanbunden og Landomraaderne. Det vil forestaaende Ekspedition, for det første at samle Observationer ved Nordlysning af dette Problem, og gøre Observationer under de Vilkaar ude over dybt og store Kontinenter. Vore mænd vil derfor med særlig Interesse sig ved denne Del af vort Program. Disse Observationer senere forbindes med andre Egne af Jorden og ikke udelukkende af arktiske.

De nye Erfaringer, vi har, kan blive af stor praktisk Betydning, naar Trafikflyvningen og en Gang bliver virkeliggjort.

Geografiske Iagttagelser, som vi krydser igennem, har ogsaa et praktisk Formål. Lysning af den Udskiftning finder Sted mellem Atlanterhavet og Polhavet, gennem det brede Stræde mellem Svalbard og Grønland. De andre Porte ind til Polarhavet er af mindre Betydning for Studiet af Strømmene, fordi de er snævre og grundede. Beringsstrædet, der forbinder Polarhavet med Stillehavet, er kun 45 navtiske Mil bredt og har en Maksimumsdybde paa kun 40 Meter, medens Strædet mellem Svalbard og Grønland aahner sig i en Breddes af 250 navtiske Mil og, saa vidt man véd, har en Maksimumsdybde af omkring 1000 Meter. Aabningen mellem Svalbard og Norge er bredere, men har kun en Dybde paa 100 Meter.

Naar derfor Talen er om Vandets Udstømning mellem Polhavet og Naboehavene, kan vi indskrænke os til at undersøge den Bevægelse, der finder Sted mellem Svalbard og Grønland. Det er velkendt, hvorledes Golfstrømmen krydser det atlantiske Hav, passerer Nordspidsen af Storbritannien, løber ind i det norske Hav og følger Norges Kyst saa langt som til 72 Grader nordlig Breddes. Takket være denne enorme Transport af Vand med relativt høj Temperatur kan Kartofler og Byg gro saa langt mod Nord. Men det er maaske mindre velkendt, at Golfstrømmen, naar den forlader Norges Kyst, skilles i flere Grene, hvoraf den vigtigste naar Svalbard og bringer et tilsvarende mildt Klima til denne Øgruppe, der ligger paa en Højde af mellem 76 og 81 Grader nordlig Breddes. Denne Gren af Golfstrømmen fortsætter direkte ind i Polarhavet, hvor Nansen under sin Drift med *Fram* kunde afmærke den som en Under-Overfladestøm 1000 miles fra Svalbard. Da nu saa store Vandmængder strømmer ind i Polarhavet, maa en tilsvarende Mængde flyde ud igen, og den Vandmængde, som flyder ud, maa være større end den, der her kommer ind, fordi tillige de store sibiriske Floder sender enorme Mængder af fersk Vand ud i dette Hav.

Største Delen af Udstømningen finder Sted i Søen mellem Svalbard og Grønland. Den kolde Strøm langs Grønlands Kyst medfører Vand, der kun har et lille Saltindhold, fordi det er blevet blandet op med det ferske Vand fra de sibiriske Floder. Den grønlandske Strøm bøjer rundt om Grønlands Sydkyst ud i Baffin-Bugten og forlader igen denne Bugt og løber langs Kysten af Labrador, indtil den møder Golfstrømmen syd for Newfoundland's store Banker. Der er saaledes en intim Forbindelse mellem Strømmene ud for Amerikas Kyst og Strømmene i Polarhavet.

Vor nuværende Viden om Polarhavet er udelukkende baseret paa de Observationer, som Fridtjof Nansen tog, da han drev med *Fram*. De lider imidlertid af flere Mangler: Der er kun faa af dem, de er ikke saa nøjagtige, som en moderne Undersøgelse kræver, og de er blevet taget langs en Rute, som Isdriften valgte — uden Hensyntagen til de Problemer, som skulde studeres.

Man har længe maattet ønske at faa yderligere Erfaringer, og vi haabede, da vi i 1923 gik ud med *Maud*, at det skulde lykkes os til en vis Grad at fylde Manglernes Gab. Men skønt vi tilbragte seks Aar i Isen nord for Sibirien, var vi ude af Stand til at naa ud til de store Dybder i Polarhavet. Det kan ikke undre, at jeg derfor var ivrig efter at udnytte den fremragende Chance, som Wilkins—Ellsworth-Ekspeditionen tilbød for disse Undersøgelser. Paa denne Rejse kan vi haabe at tilvejebringe et Billede af, hvor stor og stærk den undersøiske Gren af Golfstrømmen er, og hvor meget den betyder for de Havomraader, hvor det salte Vand fra Atlanterhavet blandes op med det ferske Polarvand. Vi kan vælge vor Rute med disse bestemte Maal for Øje, fordi vi er frit stillet og kan gaa, hvorhen vi ønsker, uafhængige af Isens Drift i Overfladen. Men naturligvis, det maa heller ikke glemmes, at Polarhavet strækker sig over et Omraade, der er omtrent fem Gange større end Middelhavet, der — skønt udforsket af talrige Ekspeditioner — endnu frembyder en glimrende Arbejdsmark for videnskabelige Studier.

Ved Udforskningen af Polarhavet vil Wilkins—Ellsworth-Ekspeditionen i Virkeligheden gøre et Pionerarbejde. Hvis dette forløber heldigt, vil uden Tvivl en Række lignende Ekspeditioner følge efter.

Men hvorledes kan alle disse Observationer foretages fra en Undervandsbaad?

Vi maa gaa indirekte til Værks, naar vi skal studere Vandets Strømninger. De er for svage til, at de direkte kan maales, navnlig da vi jo ikke faar noget bestemt Punkt, fra hvilket saadanne Maalinger gennem længere Tid kan udføres. Vi maa tage vore Observationer fra et Skib, som selv driver med Strømmen eller Isen, naar det da ikke bevæges af sin egen Kraft. Vi maa da indskrænke os til en Undersøgelse af Temperatur og Saltindhold i Havet paa forskellige, men i Virkeligheden meget faa Dybder og saa i øvrigt drage vore Konklusioner. Disse Slutninger vil blive lettet for os, hvis det ogsaa kan lykkes at fastslaa de kemiske Bestanddele af Vandet. Men for at opfylde vore Formaal behøver vi Prøver fra talrige Dybder, hvilket vil sige, at vi maa kunne sende vore Instrumenter ned til Havets Bund og til hvilken som helst mellemliggende Dybde.

Det er muligt, at det ofte vil blive nødvendigt at blive under Isen, naar vi skal have frisk Luft, og da nøjes med at hente den ned gennem Skibets Boretårne. Jeg frygtede, da jeg første Gang blev gjort bekendt med Ekspeditionens Planer, at vi da skulde være ude af Stand til at gøre vore Observationer og hente vore Prøver fra Dybderne i Havet. Men Indretningen af U-Baadens Dykkerrum vil gøre det muligt for os at arbejde, selv naar Skibet ligger under Overfladen, og vi altsaa ikke fra Isen kan sende vore Instrumenter i Dybet. I dette Dykkerrum kan Luften presses sammen, indtil Lufttrykket holder Vandets Tryk mod Skibets Bund i Ligevægt. Saa kan en Lem aabnes, uden at Vandet strømmer ind, og gennem denne kan

alle vore værdifulde Instrumenter sendes ned i Havet, til hvilken Dybde vi ønsker. Vort hydrografiske Spil vil blive sat op i dette Rum, og her kan vi da arbejde, naar Undervandsbaaden ligger stille, enten i Overfladen eller under Isen.

Studiet af de fysiske Forhold i Havet bliver dog ikke det eneste for os. Af lige saa stor Vigtighed er Spørgsmaalet om Livet og Betingelserne for Liv i Havet. Dette Spørgsmaal er af saa stor Interesse, fordi der gør sig forskellige Opfattelser gældende herom. Nogle Forskere hævder, at Livet udfolder sig lige rigt over hele Polarhavet, andre, at Livsbetingelserne kun er til Stede i Nærheden af Kysterne. Vi vil samle saa mange Prøver som muligt af de smaa Planter og Dyreorganismer, som er Føde for de større Organismer i Havet og saaledes til syvende og sidst afgøre, hvorvidt Havet indeholder nogen Føde eller ej. Vi vil ogsaa undersøge, hvor store Mængder Havet indeholder af den saakaldte „Gødning“ eller „Frugtbariser“, Substanser, hvoraf de mindste Organismer udvikles. Der er Grund til at tro, at det arktiske Vand er særlig rigt paa saadanne Substanser. Et Studium af Aflejringer i Polarhavene vil kun nings af stor Vigtighed i Tiders Jordhistorie.

Endelig vil vi blive give en omfattende Indsigt i Isens Karakter i de lange en Strækning ved Højden af en særlig Arm, som er konstrueret med Isen. Maale dens Tykkelse og bredde langs denne værdifulde Ekspeditionen staar Haabet om at kunne gøre et vigtigt Arbejde. Kun faa af dem, vi vil underkaste kan betegnes som specielle maale af almindelig Interesse i Jorden, og mange er saaledes med det daglige Livsmaal.

Harald

Arktiske områder
i sin almindelighet.

' Afleverer nr 123.

mandag 9. mars 1931.

Harer trives godt på Svalbard.

Spesialtelegram til «Aftenposten».

Kirkenes, 8. mars.

I et telegram fra Longyerbyen idag meddeles at de norske harer som av sysselmannen ifjor blev utsatt i Adventdalen antagelig har klart vinteren godt. Der er i de siste dager sett mange friske harespor i Hjorthavn og en hare er sett nylig ved Revneaset ytterst i Adamsfjord.

4 Antares
Continuing
7

Rhode Island
Providence, R. I.

MAR 13 1931

Seek Scientific Data in North

Two Polar Expeditions Under Mawson and Wilkins Are Ready to Go.

London.—The polar exploration season has opened. Sir Douglas Mawson has one in active execution; so has Sir Hubert Wilkins. Both are expeditions involving tremendous expense and also demanding great organizing ability.

Unlike the explorers of the old days, they need to be fitted with something more than stout hearts and warm clothing. The tales of the tremendous pluck and valor of the intrepid explorers are by far the more thrilling, while present-day hard, scientific trips are often never dilated upon.

These brave venturers do not sail the frozen seas of the North or South poles just for the honor and glory of sticking "Old Glory" or the "Union Jack" on a hitherto uncharted bit of frozen rock and ice.

All Kinds of Experts.

The small ships are staffed with every kind of scientific expert. Naturally there are the navigators and engineers, but in addition there are fishery experts, the ornithologists, geologists, geographers and zoologists.

A landing is made on some new piece of territory, the flag is planted, scientific navigating calculations are made by the ordinary navigators and the rest of the investigators set about their allotted tasks in their own peculiar ways.

The mountains will attract the geologists. Every mound and hillock will be subjected to a minute orographic examination.

The river beds—if any—will be examined by them, samples taken and careful data kept. Samples will be taken with great care for more minute examination by other experts at home.

Meanwhile ornithologists have been collecting and studying the birds that inhabit the land, while the zoologists have been making similar pertinent and exhaustive inquiries into the animal life. From this the purely mineral potentialities are calculated and prospect of their commercial exploitation is considered.

Mineral Prospects.

The mineral prospects and possibilities of the Arctic and the Antarctic are as yet an unknown quantity to the world's scientists. But every fresh exploration brings back new knowledge of these unknown continents.

Perhaps, according to a British colonial office expert, the economic value of the minerals and animal and fishery life of the frozen continents will within our generation be as much an open book to the world in general as any building lot near any big city.

It is expected that then will begin the national rivalry as to ownership. Perhaps the League of Nations will appoint a polar land committee to decide some matters. The chief exploring countries at the moment are the

United States of America, not a league member; Great Britain and the Scandinavian countries.

The latter have produced perhaps the most successful of all explorers in the Antarctic. But it has not been an empty glory for them. They have managed to corner most of the whaling industry.

For generations they have reigned supreme in this enterprise and they have to thank their exploratory seamen for this.

6 Arctic
R Controversy

Evening Transcript

BOSTON, MASS

MAR 9 1931

Canada Plans Part in 1932 Polar Research

Jubilee of 1883 Expeditions Is Approved by 26 Nations

Special to the Transcript:

Montreal, March 9—Canada will take part in the 1932 international Polar expedition to celebrate the jubilee of the great expedition of 1883 when twelve countries sent expeditions to the Arctic and two to the Antarctic. The program next year will commence on Aug. 1, and Canadian societies, especially those interested in radio and meteorology are preparing plans for submission to the Government. John Patterson, of Toronto, director of the Meteorological Service of Canada, is Canadian representative on the international organization directing the program.

France and Argentina plan to establish three stations in the Antarctic, while "Little America," which was occupied by the Byrd expedition, will be reoccupied by parties from Norwegian ships. Altogether twenty-six countries have expressed approval of the program proposed, and many of them will take part.

Great improvements have been made in the past fifty years in the methods and instruments for observing and recording magnetic phenomena, and so many problems have arisen, notably those of upper-air navigation, and radio communication, that it was felt necessary to repeat the program of 1883 and bring the results up to date. Between Aug. 1, 1932 and Aug. 1, 1933 a number of observation stations in the Arctic and Antarctic will be operated for observing and recording magnetic, electric, auroral and meteorological phenomena.

10 Antarctic
Continuing

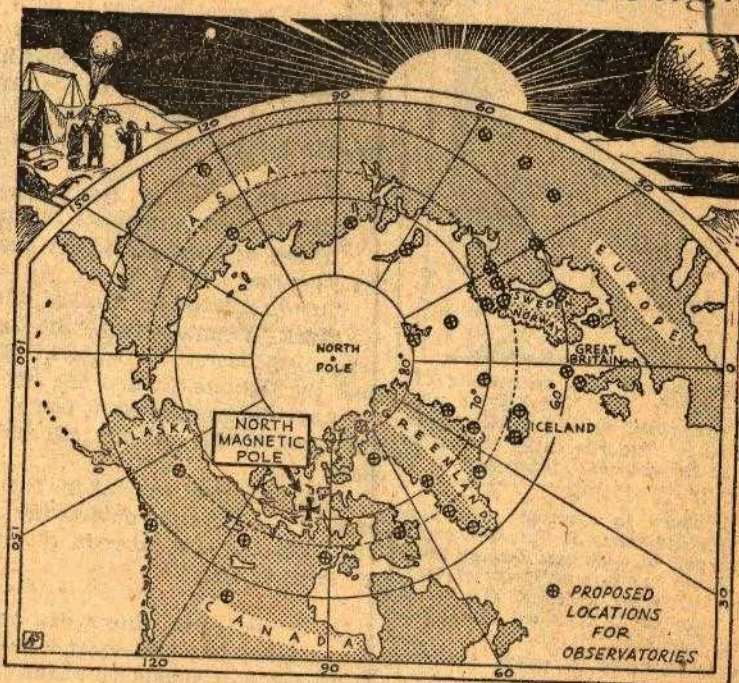
17

Ev. Record

Hackensack, N. J.

MAR 5 1931

Secrets Of The Polar World Will Be Sought

Proposed locations for scientific observatories in Arctic regions for the polar year 1932-33 are indicated by this map. A few observatories also will be established in Antarctic territory.

(By Associated Press)
Washington, March 5—A small army of scientists will invade the polar regions August 1, 1932, at the start of the "polar year," for mass observations of weather, air movements and electrical forces.

From stations near the north and south magnetic poles and ice fields of the Arctic and Antarctic they expect to gather information that will improve radio broadcasting, weather forecasting, and the safety of aviators and sailors.

"Little America," Admiral Richard E. Byrd's camp on the Antarctic ice barrier, may be reoccupied by an expedition from Australia and New Zealand.

It is hoped to send 50 expeditions or more nations to far-flung observatories near the top and bottom of the world. The American station probably will be at Fairbanks, Alaska.

Plans for the polar year are under direction of the International Commission for the polar year. Members from the United States are Dr. John A. Fleming of the Carnegie Institution and Capt. N. H. Heck of the coast and geodetic survey.

The polar regions are important from many scientific angles. Many storms originate in them. Air currents passing over them affect weather in other parts of the world.

Electric forces centering at the north and south magnetic poles influence radio and telegraph transmission, and compasses used by sea captains and aviators. They also are associated with electrical storms.

Radio and aviation have been developed since last polar year, in 1882-83, so more attention will be paid to conditions in the upper air.

Small free balloons sent up to test air currents, temperature and pressure at high altitudes will carry small automatic radio sets. These will transmit records of the instruments back to observers on the ground, so it will not matter if the balloons are lost.

A region 100 miles above the earth which is an especially good conductor of electricity will receive special attention because it reflects radio waves from the earth back to the earth again. Its distance from the earth varies, and the reflection of waves varies correspondingly. Better understanding of its movements is expected to improve broadcasting conditions.

The gradual but constant shifting of the magnetic poles will be plotted. This affects the variations of the compass from true north. Daily weather records will be kept to learn more about the storms from the Arctic that harass transatlantic fliers and ships alike.

Ingen norsk deltagelse i den svenske Svalbard- ekspedisjon.

På grunn av nedskjæringene i Svalbard-
kontorets budgett.

Ingen ekspedisjon til Frans Josefs Land. —
Må Svalbardkontoret gå til avskjedigelse
av noen av sine folk?

Dosent Hoel uttaler sig til "Aftenposten".

*Som nevnt igårftes har utenrikskomiteen skåret ned Regjeringens forslag til bevilgning til Svalbard-kontoret og dets ekspedisjoner med hele 69,000 kroner. I den anledning har «Aftenposten» hatt en samtale med dosent Hoel, som har nedlagt et så betydelig og uegennyttig arbeide i polartraktene sammen med sine medarbeidere. Dosenten uttaler:

— Dette er første gang at de beløp som er foreslått av Regjeringen til vårt arbeide, blir nedsatt — helt siden vi begynte med våre ekspedisjoner i 1906 har det ikke hendt. Tvertimot har det hendt at man har for høiet beløpene. Det er ubeldig at disse bevilgninger er kommet over i utenrikskomiteen — det gir det hele et skjær av politiske bihensyn. Sålenge budgettet blev behandlet i universitets- og fagskolekomiteen var det aldri dissens.

— Hvad betyr nedskjæringen for Svalbard-kontoret og dets virksomhet?

— Antagelig må vi avskjedige folk ved vårt kontor. Vi har nu 7 land- og sjømalere og geologer og 3 kontordamer. Det er en ytterst betenkelig sak under den

ekspansjon av de russiske Ishavsinteresser, som finner sted i de østlige deler av Ishavet, at vi holder helt op med våre forskningsferder på den kant. Russerne har til og med sagt, at man ikke har noget mot at vi driver videnskapelige forskningsarbeider på Frans Josefs Land. Denne del av Ishavet er et meget viktig fangstfelt for norske fangstfolk — endel av de eldste fangstfelter, hvor selfangere både fra Møre og distriktene nordfra årlig søker hen.

— Hvordan går det nu med Norges deltagelse i den svenske Svalbard-ekspedisjon?

— Det var meningen at bevilgningen til ekspedisjonen til Frans Josefs Land for en del skulde gå til vår deltagelse i den svenske ferd til Nordostlandet og Kvitøy. Men jeg ser ingen utvei til at vi kan delta i denne ekspedisjon nu, hvis da ikke pengene kan skaffes privat. Det dreier sig om 7—8000 kroner. I forbindelse med den svenske ekspedisjon til Kvitøy kan det nevnes, at vår ekspedisjon ifjor med «Bratvåg», som fant Andrée-leiren, innbragte den norske stat et par hundre tusen, til tross for at ferden bare kostet Staten 7000 kroner.

Der er i det hele tatt samlet inn ikke så lite privat til vårt arbeide — hele 550,000 kroner iberegnet hvad vi har fått av fonds. Til og med 1927 har det gått med 2.1 millioner til vår virksomhet, derav 450,000 kroner privat og av fonds. Siden har vi fått 200,000

(Forts. 3. side).

kroner av Staten og 100,000 kroner privat.

De kraftige nedskjæringer betyr at vårt arbeide hemmes i sterk grad. En hel del arbeide må sløfes: statistikken vedrørende isforholdene må vi overlate til danskerne, de statistiske forhold på Grønland vedrørende norske forhold må vi la ligge. Strykningen av de 10,000 til trykningsutgifter vil gå ut over publikasjoner om Grønland, hvor vi nu arbeider i sterk videnskapelig konkurranse med Danmark. Det er lite tilfredsstillende for oss at vi ikke får offentliggjort våre resultater. I 1929 manglet vi penger til å sende ut våre arbeider fra Grønland og danskenes publikasjoner kom først. Nu er det jo så på alle videnskapsens områder, at den som kommer først har prioritet på de funn og

Ingen ekspedisjon til Frans Josefs Land. — Må Svalbardkontoret gå til avskjedigelse av nogen av sine folk?

Dosent Hoel uttaler sig til "Aftenposten"

"Som nevnt igårftes har utenrikskomiteen skåret ned Regjeringens forslag til bevilgning til Svalbard-kontoret og dets ekspedisjoner med hele 69,000 kroner. I den anledning har «Aftenposten» hatt en samtale med dosent Hoel, som har nedlagt et så betydelig og uegennyttig arbeide i polartraktene sammen med sine medarbeidere. Dosenten uttaler:

— Dette er første gang at de beløp som er foreslått av Regjeringen til vårt arbeide, blir nedsatt — helt siden vi begynte med våre ekspedisjoner i 1906 har det ikke hendt. Tvertimot har det hendt at man har forhøiet beløpene. Det er uheldig at disse bevilgninger er kommet over i utenrikskomiteen — det gir det hele et skjær av politiske bihensyn. Sålenge budgettet blev behandlet i universitets- og fagskolekomiteen var det aldri dissens.

— Hvad betyr nedskjæringen for Svalbard-kontoret og dets virksomhet?

— Antagelig må vi avskjedige folk ved vårt kontor. Vi har nu 7 land- og sjømalere og geologer og 3 kontordamer. Det er en ytterst betenkelig sak under den

ekspansjon av de russiske Ishavsinteresser, som finner sted i de østlige deler av Ishavet, at vi holder helt op med våre forskningsferder på den kant. Russerne har til og med sagt, at man ikke har noget mot at vi driver videnskapelige forskningsarbeider på Frans Josefs Land. Denne del av Ishavet er et meget viktig fangstfelt for norske fangstfolk — endel av de eldste fangstfelter, hvor selfangere både fra Møre og distriktene nordfra årlig søker hen.

— Hvordan går det nu med Norges deltagelse i den svenske Svalbard-ekspedisjon?

— Det var meningen at bevilgningen til ekspedisjonen til Frans Josefs Land for en del skulde gå til vår deltagelse i den svenske ferd til Nordostlandet og Kvitøy. Men jeg ser ingen utvei til at vi kan delta i denne ekspedisjon nu, hvis da ikke pengene kan skaffes privat. Det dreier sig om 7—8000 kroner. I forbindelse med den svenske ekspedisjon til Kvitøy kan det nevnes, at vår ekspedisjon ifjor med «Bratvåg», som fant Andrée-leiren, innbragte den norske stat et par hundre tusen, til tross for at ferden hare kostet Staten 7000 kroner.

Der er i det hele tatt samlet inn ikke så lite privat til vårt arbeide — hele 550,000 kroner iberegnet hvad vi har fått av fonds. Til og med 1927 har det gått med 2.1 millioner til vår virksomhet, derav 450,000 kroner privat og av fonds. Siden har vi fått 200,000

(Forts. 3. side).

kroner av Staten og 100,000 kroner privat.

De kraftige nedskjæringer betyr at vårt arbeide hemmes i sterk grad. En hel del arbeide må sløfkes: statistikken vedrørende isforholdene må vi overlate til danskerne, de statistiske forhold på Grønland vedrørende norske forhold må vi la ligge. Strykningen av de 10,000 til trykningsutgifter vil gå ut over publikasjoner om Grønland, hvor vi nu arbeider i sterk videnskapelig konkurranse med Danmark. Det er lite tilfredsstillende for oss at vi ikke får offentliggjort våre resultater. I 1929 manglet vi penger til å sende ut våre arbeider fra Grønland og danskenes publikasjoner kom først. Nu er det jo så på alle videnskapsens områder, at den som kommer først har prioritet på de funn og opdagelser som blir gjort.

Danskene har skaffet 600,000 kroner til sin store treårsplan — sommer- og vinterekspedisjoner på Øst-Grønland. Vi får altså 60,000. Efter min mening burde vi gjøre noget ordentlig, noget som er formålstjenlig — eller vi får si: vi er så små at vi ikke makter dette — det er da et standpunkt. Men halvhet fører til ingen ting.

3 Mar 1931.

Ishavs- interessene

Politisk sett var de polare regioner før sagodtsom upåaktet. I de senere år er de mer og mer blitt et alvorlig tvistens eple mellom de interesserte nasjoner.

Som pionerer og sterkt økonomisk interessert i disse egne går dette ikke minst ut over oss nordmenn og vårt virke der.

Sovjet-Russland har i strid mot all folkerett proklamert sin såkalte sektorpolitikk, hvorved vi skal utelukkes fra en vesentlig del av våre gamle hevdvunne fangstfelter i «Østisen», og stridens bølger går i denne tid høit omkring vår virksomhet på det nordøstlige Grønland.

Ødemarkens uskrevne sosiale lov, at bare den er herre som kan dra nytte av dens ellers spilte rikdommer, synes fortrengt av mer imperialistiske anskuelser. De næringspolitiske interesser, som fra Arilids tid har vært enerådende i polarregionene, er satt ut av spillet. Der er ikke lenger spørsmål om hvem som har evne og vilje til å utnytte naturens avkastning der nord til menneskehetens felles beste. Det er den politiske overhøyhet spørsmålet nu gjelder.

Vi nordmenn har ikke ofret denne side av saken stor nok oppmerksomhet. Den sosiale tankegang har allti hos oss vært den dominerende når det gjaldt utnyttelsen av naturens herligheter. Takket være en utstrakt pionervirksomhet på dette område har vi vært i den lykkelige situasjon at vi oftere har kunnet gi andre en håndsrekning, enn selv å måtte motta.

Fra gammelt av har vi vært vant til å ha fritt spillerum omkring i det Norske hav, dels fordi andre ikke fant disse vågsomme ferder lønnsomme nok, men kanskje mest fordi vi etter århundrer erfaringer, erhvervet med store ofre i slit og savn blev det eneste folk, som i virkeligheten var suverene i disse ugjestmilde egne.

Vi har under hele denne kamp for i størst mulig utstrekning å

tvinge polarregionene inn under sivilisasjonns doméne nøiet oss med vår plass for næringslivets behov, uten å fortape oss i teoretisk strid om den rent statsrettelige side av saken. Nu ser det imidlertid ut til at vi kan komme til å angre vår forsømmelse i den retning, og vi må være klar over, at om vi i denne tid, da den siste store interessekamp om polartraktene er under opseiling, ikke er våkne, og gjør hvad gjøres kan, er der en alvorlig fare for at en ikke uvesentlig del av vår kystbefolkning kan bli berøvet sin næring deroppe i Ishavet, skriver «Bergens Tiden».

GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet: **Internationaltidende**

skriver den 9 FEB. 1931

Hvidøen skal kortlægges.

Der rejses et Kors som Mindesmærke paa Andrée-Ekspeditionens sidste Lejrplads.

Baade i Sverige og Norge beskæftiger Offentligheden sig endnu med stor Interesse med Hvidøen og Andrée-Ekspeditionens nogenlunde klarlagte Skæbne.

Den svenske Professor Hans W. Ahlmann forbereder saaledes en større Ekspedition til Hvidøen, bestaaende af et „Landparti“ og et „Søparti“. Han har i disse Dage ansøgt om et større Statstilskud, som man med Sikkerhed venter vil blive bevilget.

Ekspeditionen skal udforske det hidtil aldrig undersøgte Omraade mellem „Nordestlandet“ og „Franz Josefs Land“ og ligeledes fortsætte de sidste Sommer foretagne Undersøgelser paa Hvidøen, navnlig omkring selve Andrées Lejrplads, paa hvilken der skal rejses et Mindesmærke i Form af et Kors.

„Landpartiet“ skal arbejde i selve Nordestlandet. Det vil blive en Fortsættelse af det store Arbejde, der er paabegyndt af den svensk-russiske Gradmaaling.

Norsk Bidrag.

Ekspeditionens Skib er endnu ikke bestemt. Det bliver den største Udgift

at skaffe et egnet Skib. Der er blevet givet Tilbud paa det berømte Ekspeditionsskib „Quest“. Muligvis bliver det da ogsaa dette Skib med Norges mest ansete Ishavsskipper, den bekendte Kaptajn Schelldrup, der kommer til at føre Ekspeditionen op til dens Arbejdsfelt.

Skibet skal lejes for halvtredie Maa-ned. Dette bliver dog ikke det eneste norske „Bidrag“. Tværtimod har den norske Stat stillet Professor Ahlmann 10,000 Kr. i Udsigt som Tilskud til Ekspeditionens Arbejde, der naturligvis interesserer i Norge og kan spare den norske Videnskab for mange Anstren-gelser og Udgifter.

Der er fra Ekspeditionens Fædres Side desuden blevet fremsat Forslag om, at den svenske Stat skal stille den Udrustning til Disposition, som i sin Tid blev skaffet til Veje til Brug for en paatænkt Hjelpeekspedition til Italia-Folkene, som imidlertid blev fundet, for Ekspeditionen kom af Sted.

„Quest” skal føre den svensk-norske ekspedisjon til Kvitøya og Frans Josef

Smed Man starter fra Tromsø 24. juni

Med kurs for Nordostlandets østkyst

Ishavsfartøiet «Quest», kaptein Schjelderup av Bodø holder nu på å gjøre sig klar til den årvisse selfangsttur til Kvitsjøen. Under en samtale med «Tromsø» forteller kaptein Schjelderup at «Quest» også i år skal på ekspedisjon, denne gang til Kvitøya med den her i bladet før omtalte svenske videnskapelige ekspedisjon som bl. a. skal undersøke Andrée-leiren. Det er i disse dager innløpet telegram fra den svenske professor Ahlman som blir ekspedisjonens leder, at svenskene ønsket «Quest» som ekspedisjonsskib.

Ekspedisjonen som kommer til å starte fra Tromsø den 24. juni består av 8 videnskapsmenn, hvorav to nordmenn, som er innbudne av den svenske stat til å delta, samt tre ekstra fangstmenn som skal være videnskapsmennene behjelpelig med forskjellig arbeide på turen. Om disse tre blir svensker eller nordmenn er ikke nevnt; men antagelig blir de norske.

Ruten blir herfra direkte til Nordostlandets østkyst, som blir målt og kartlagt, og derefter slede tur tvers over Nordostlandets

innlandsis, en strekning på ca. 200 km. Derfra til Kvitøya, hvor Andrée-leiren og øya forøvrig vil bli målt og kartlagt. Samtidig vil man selvsagt se om der finnes mer etter Andrée.

Om der blir tatt med noe monument til minne om Andrée-mennene — som det har vært nevnt — er ennå ikke avgjort.

Fra Kvitøya går turen til Frans Josefs land, hvor der også skal drives delvise undersøkelser. — «Quest» er leiet for 75 dager og vil ha samme besetning som nu.

Hvorvidt denne ekspedisjon vil finne noe mere etter Andrée på Kvitøya er vel mere enn tvilsomt, for som før meddelt her i bladet var fjorårets sist innkomne ishavsskute m/k «Håkon», skipper Jens Olsen av Tromsø, ved Kvitøya 10. septmber. Kvitøya var da fri for sne og is. Olsen og endel av hans matroser gikk rundt og undersøkte hele den del av kysten, hvor leiren var, uten å finne annet enn en kurvbunn og noen hermetikkbokser som de lot ligge igjen.

301

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Tromsø- mappen.

Havnestyrets Tromsø brosjyre er nu utkommet også på tysk og engelsk.

Den norske utgave er tidligere anmeldt i vårt blad men vi finner atter å måtte sette fingeren på denne brosjyre, som i tekst og en rekke serdeles friske og instruktive bilder skildrer vår by med omegn, dens nærings- og bedriftsliv, trafikkhold, videnskabelige institusjoner, lærerverk etc.

Man ser trafikkbilder fra dampskibskaien og havnens for-

skjellige dele, og mylderet av fartøier i alle størrelser, — fremtredende forretningseksteriorer, — skibsverftet, — det moderne kullkraneanlegg, — domkirken og Nansens Plass med parkanlegg, — og fra omegnen: Slettevanninntaket, partier fra Tromsdalen med renhjorder etc., fra Ramfjorden og fra Lyngenfjord — og meget, meget mere, alt i den delikateste utførelse. Noe av det vakreste er et vinterbilde av Strandveien fra jeteen sørover, med Tromsø Sund kirke og fellessykehuset. Glødelampenes elektriske lysbundter mot det hvite snedekke gir en aldeles glimrende effekt.

Heftet inneholder også et greit kart over det vesentligste av byen og av Troms fylke. Men av særlig interesse er et overmåte instruktivt kart over Tromsø's ishavsflytets fangstfelter i polaregnene — fra Grønland i vest til Novaja Semlja og Frantz Josephs land i øst. —

Ethvert hjem vil ha glede av å eie dette vakre hefte. Men først og fremst er det egnet til å glede det utflyttede Tromsø — særlig i Amerika —, og ved siden herav er det fortrinlig egnet som en vakker og *pålitelig* reklame i utlandet overhodet. —

Arh. oversat

Lavangeren nr 11
on. dag 14 jan. 1931

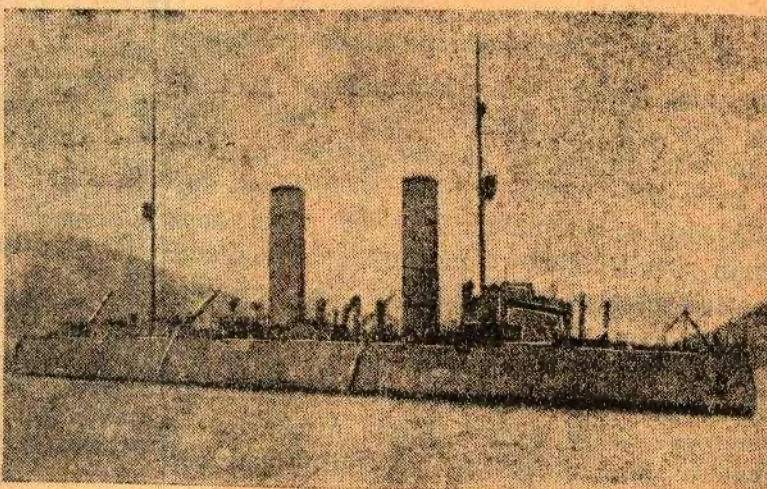
Professor Samoilowitch til Nordpolen med „Krassin“ og flyvere.

Han mener at „Krassin“ kan trenge frem til 85 gr., hvorfra det bare vil være 2 timers flyvetur til polen.

Ekspedisjonen skal starte neste år.

Professor
Samoilowitch

„Krassin“

„Krassin“s fører,
kaptein Egge

Oslo, idag.
(Privat).

Fra Berlin meldes til «Aftenposten»: Den russiske polarforsker professor Samoilowitch, «Krassin»-ekspedisjonens leder, forbereder for tiden en stortilet Nordpolsekspedisjon. Bælt av erfaringene fra «Krasin» mener Samoilowitch at

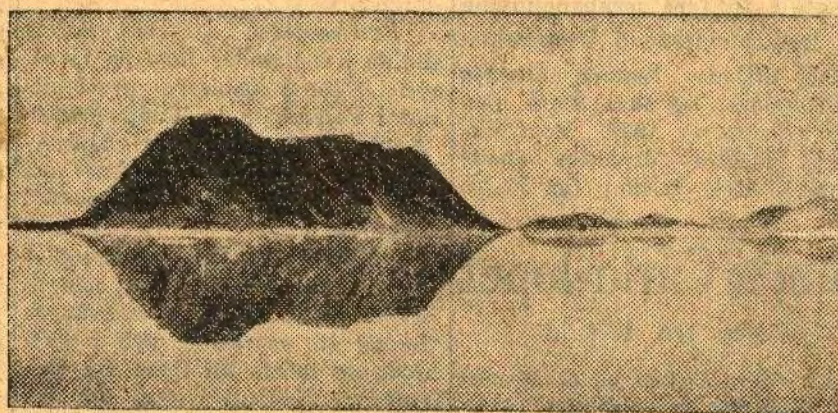
det vil være mulig å bryte sig innover isen nord for Svalbard med «Krassin» til 85 gr. n. br. Ombord i bryteren, som har en besetning på over et halvt hundre mann, skal stasjoneres 2 små hurtiggående aeroplaner, som fra stasjonsskipet vil kunne flyve til polpunktet på omkring 2 timer. Aeroplanene skal for-

synes med ski og da de er overmåte manøvreedyktige, vil de kunne lande og starte på meget begrensede plasser. Det er den russiske professors håp på denne vei med kombinasjon av ski og flyvemaskin å kunne utføre utforskningen av de nærmeste polområder. Ekspedisjonen skal starte i 1932.

Svensk-norsk videnskapelig ekspedisjon til Nordostlandet i sommer.

Ekspedisjonen til Kvitøya inngår bare som
et ledd i en større plan.

Seks forskere skal delta, derav to norske.

Fra Nordostlandet—Nordkapp og Castrengen.

Stockholm, 11. januar.

Den svensk-norske videnskape-
lige ekspedisjon til Kvitøya til
sommeren vil etter hvad professor
Hans W. son Ahlmann meddeler
«Stockholmstidningen», bare bli et
ledd i en større videnskapelig plan.

Det gjelder en naturvidenskape-
lig ekspedisjon som nærmest om-
fatter Nordostlandet med tilknyt-
ning til tidligere svenske ekspedi-
sjoner ditop. De oppgaver som ven-
ter, er av geografisk, geologisk og

oseanografisk karakter, og ekspe-
disjonens arbeide vil naturligvis
også omfatte alle de spesielle om-
råder hvortil ferden gir muligheter.
Starten vil finne sted omkring St.
Hans. Henimot slutten av august
beregner man at værforholdene vil
tvinge ekspedisjonen til å reise
hjem. Etter hvad det før er med-
delt, skal det delta seks forskere i
ferden, derav to norske.

Professor Ahlmann blir selv fer-
dens leder.

benet nord tipp.
Den svenske vebowch.

Harangeren nr 9.
mandag 12 jan. 1931

Sommerens ekspedisjon til Kvitøya.

Et ledd i en større videnskapelig plan.

Professor Ahlman.

Stockholm: Den svensk-norske videnskapelige ekspedisjon til Kvitøya vil etter hvad professor Ahlmann meddeler «Stockholmstidningen» bli et ledd i en større videnskapelig

plan. Det gjelder en naturvidenskapelig ekspedisjon som nærmest omfatter Nordostlandet med tilknytning til tidligere svenske ekspedisjoner ditop. De opgaver som venter er av geografisk, geologisk og oseanografisk karakter, og ekspedisjonens arbeid vil naturligvis også omfatte alle de spesielle områder hvortil ferden gir muligheter. Starten vil finne sted omkring Sankthans. Henimot slutten av august beregner man at værforholdene vil tvinge ekspedisjonen til å reise hjem. Etter hvad det før er meddelt skal det delta 6 forskere i ferden, derav 2 norske. Professor Ahlmann selv blir ferdens leder.

Arkhivskiy otkrytiye.

'Aftenposten' nr 14
fredag 9 jan. 1931.

Bare 20 ishavsfartøier til Hvitehavet i år?

Efter hvad det meddeles «Aftenposten» fra innviet hold, vil i år bare 20 fartøier delta i selfangsten i Hvitehavet. Ifjor deltok 45 fartøier.

Ved henvendelse til handelsråd Johannessen erfarer vi at man enda ikke har fått full oversikt over hvor mange fartøier kommer til å delta i år. Men i løpet av et par uker vil man vite det nøiaktige tall. Koncessionsfangsten begynner 1. mars. Norge kan fange 175,000 dyr — Russland det samme antall.

Arbejde om de i
nr. almindelighed.

'National Tidende' on 19.7.37.
on day 7 jan. 1931.

Geografisk Selskab.

Dr. Birket-Smith om sin
Forskningsrejse i Canadas
nordligste Egne.

I Geografisk Selskab talte Dr. *Kaj Birket-Smith* i Aftes om sin sidste Rejse i Canada, paa hvilken han studerede Chipewuan-Indianerne. Rejsen foretoges som en Slæderejse, og Dr. Birket-Smith ledsagedes paa denne Ekspedition kun af Grønlænderen *Jacob Olsen*, og de to oplevede paa Ekspeditionen adskillige Perioder af stor Interesse her i det høje Nord — men de maatte ogsaa slide i det paa lange, besværlige Slæderejser.

Teltet brændte.

Paa et hængende Haar havde de mistet hele det videnskabelige Resultat af to Aars Arbejde, idet Teltet brændte under et Lejrophold, og det lykkedes kun i sidste Minut at bringe Lageret af Petroleum, Benzin og Ammunition udenfor Ildens Rækkevidde.

Chipewuan-Indianernes Land er de store, nordligste Skove, der danner Udløbere fra det mægtige Bælte af Naaletræer, der naar tværs over Canada fra Stillehavet til Atlanterhavet. Tilværelsen deler sig fur disse Indianere mellem Jagt paa Rensdyrene og Fiskeri.

„Rusejagt“ paa Land.

I nogen Grad har Pelsjagt paa værdifuldere Dyr dog fortrængt Renjagten, som iøvrigt foregaar ved en Slags kæmpemæssige „Ruser“ paa Land. Dyrene nedslages i Mængder i disse Fælder. Om Vinteren er dette Land helt begravet af løs Sne, i hvilken man synker i til Hofterne. Med Snesco er det dog Indianerne muligt at færdes omkring, og de er endda i Stand til med denne Udrustning at løbe Renerne op. Naturligvis har Kulturen ogsaa her været af blandet Virkning for den primitive Befolkning. Dr. Birket-Smith nævnte som et pudsigt Eksempel i denne Retning, at Mokkasins-Tilvirkningen er blevet sløj, fordi Indianerne foretrækker at slubre omkring i Galocher — et Bytte af tvivlsom Værdi. Ogsaa disse Indianere har deres Sagnverden, og Ekspeditionen hjembragte blandt andet en Samling af disse overleverede Eventyr. Trods alle overfladiske Forskelligheder vilde Dr. Birket-Smith som Hovedresultat fastslaa, at der findes en uafviselig nøje indre Sammenhæng mellem Indlands-Eskimoernes Kultur og de nordcanadiske Indianeres. Foredraget sluttede med et Ønske om, at dansk Polarforskning maa faa Lov til at udvikle sig efter sine glørværdige Traditioner. Generalkonsul *Johan Hansen* takkede Foredragsholderen.

NANSEN.

Den store minne- utgave.

Av
Sven Elvestad.

Minneutgaven av Nansens hovedverker samlet i fellestitlen „Over Grønland og Polhavet” utkommer i hefter på Aschehougs forlag. Forlaget har imidlertid ønsket nu før jul å utsende hele første del av „Fram over Polhavet” i et statelig bind.

For dem som ikke har lest boken siden den oprinnelige utgave forelå og blev revet bort av den utålmodig ventende leseverden, er det en opplevelse å gjenopfriske erindringen om denne herlige reise. „Fram over Polhavet” er en evig bok, uforgjengelig knyttet til de største minner i vår nyere fedrelandshistorie. Den leses ikke alene som en spennende beretning om eventyr og forskermot, men den gir et forunderlig klart bilde av rent menneskelige verdier. Dette kommer særlig tydelig frem nu, da så lang tid er gått og selve begivenheten ligger forедlet dypt i erindringens år. Nu er det Nansens personlighet, som vekker den sterkeste interesse og det er med en plutselig overraskelse man føler, hvordan mennesket Nansen fremtrer tydelig ved læsningen. Det er likesom man hører hans stemme og ser ham selv, den myndige, selvfølgelig leder, — og så norsk som tonen er, hele vårt norske naturell an-

der gjennom boken, det samme underfundige humør, som også bærer sagaens helte gjennom deres farefulle ferd.

Det var særlig den norske tone, som henrev samtiden, det var en helt igjennem nasjonal norsk presentasjon for et verdenspublikum av nasjonal bedrift, som hadde den store, udelige stil over sig. Billedene i boken illustrerer også levende norske folks ferd. Se bare fotografiet av Nansen røkende pipe på Frams akterdekk (ved side 249). Det kan ikke være tvil om, hvad slags landmenn denne ungdom er, man kan lete overalt mellom Sydpolen og Nordpolen, så finnes han bare akkurat etsteds — mellom Hardangervidda og Glomma.

Første bind av boken handler om den dristige plans forberedelse og den motstand som planen vakte, særlig blandt engelske og amerikanske polarforskere. Galmanneverk, blev det sagt. Så kommer den første tids drift i isen. Dette avsnitt er en dyp sjelskildring, en selvgranskning, som er noget av det merkeligste i litteraturhistorien. Det er kampen mellom den enikende tvil og troen, — disse sterke brytninger i Nansens sinn har en dramatisk stigning som i de gamle øjebne-tragedier: geniets kamp om sine revoluejonerende ideers bærevne. Tilslutt merker man, hvordan troen overviner tvilen, hvorledes han gang på gang prøver sine planer og overbevies om deres holdbarhet: Det må være slik, det kan ikke være anderledes. Og så i den siste del av

boken har han seierherrens stolte og dog beskjedne tale, han har vunnet. Det er i dette avsnitt han forbereder alle tiders skjønneste sportsbedrift, sledeferden med lieutenant Johansen — fræmstøtet mot polen. For en bok!

Sven Elvestad.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Transv. Stiftstid

Våre arktiske interesser er truet.

Russerne har med 4 skibe fanget 11.000 sel, 170 isbjørn og 400 hvalros.

Verdien av denne svære fangst anslåes til 500.000 rubel. Alarmerende meldinger om at russerne vil utvide fangstvirksomheten.

Man er ikke her hjemme tilstrekkelig opmerksom på betydningen av de fremstøt, den russiske nasjon målbevisst og systematisk foretar i arktiske farvann i denne tid, dels på områder som er uomtvistelig norske. For ikke lenge siden forelå utførlige russiske rapporter om »videnskapelige« russiske stor-ekspedisjoner, som i sommer hadde befaret farvannene ved Frans Josefs land og »opdaget« nye områder. Av disse rapporter fremgikk det, at russerne betrakter og føler sig som eneberettigede eiendomsbesittere til både Frans Josefs land og til de omkringliggende havstrekninger, og russerne optrer med eiermanns fulle over-

legenhet og makt: Jager vekk norske fangstekspedisjoner, anlegger værvarslings- og radiostasjoner, efterlater sig overvintringsekspedisjoner, planlegger fremtidig kolonisasjon o. s. v. Russernes velplanlagte ishavspolitikk er en trussel mot norske interesser.

Nettop i disse dager er der fra Moskva innløpet en ny melding gjennom det offisielle blad »Isvestija« som viser, hvorledes Sovjet-Russland eter sig mere og mere inn på de økonomiske områder som har vært og er av den største betydning for vårt land. Den russiske melding, som er av offisiell natur lyder således: Gostorgs fangstekspedisjon, hvori deltok 4 skib, har foretatt to turer til kystene ved Novaja Semlja, Spitsbergen og Frans Josefs land.

Utbyttet er 11 tusen Grønlandsel, 170 isbjørn og 400 hvalross.

Verdien av utbyttet er omkring 500 000 rubel.

Der vil nu bli åpnet nye fangst-distrikter (rayony) i Polhavet. I forbindelse dermed er det besluttet å utvide fangstvirksomheten. I nærheten av Murmansk vil der bli bygget en fangstbasis. Fangstflåten vil bli øket med ytterligere 4 skib.

Disse meldinger gir våre hjemlige myndigheter noe å tenke på.

De to nye æresmed- lemmer av Geografisk Selskap.

Carsten Borchgrevink og
Gunnar Isachsen.

På siste møte i Geografisk Selskap blev Carsten Borchgrevink og major Gunnar Isachsen utnevnt til selskapets æresmedlemmer — den første for sin store innsats i utforskningen av Antarktis ved å lede „Southern Cross“-ekspedisjonen og foreta den første overvintring dermed, den annen ved sin deltagelse i Otto Sverdrups „Fram“-ferd og sin ledelse av flere av de norske Spitsbergenekspedisjoner.

Borchgrevink, som nu er 66 år gammel, utdannet sig oprinnelig som forstmann og utvandret i 1888 til Australia. I årene 1898—1900 ledet han „Southern Cross“-ekspedisjonen til sydpolslandene, en ekspedisjon som bragte meget verdifulle videnskapelige resultater og hvis heldige utfall i mer enn almindelig grad skyldtes Borchgrevinks personlige innsats. Som den kjente britiske geograf Robert Hugh Mill engang skrev: „Aldri har der eksistert en ekspedisjon som mer enn „Southern Cross“-ekspedisjonen var en manns verk. Borchgrevink utførte hvad de andre snakket om å utføre“.

Senere, i 1902, tok han initiativet til den amerikanske ekspedisjon til Martinique, og i 1910 planla og gjennomførte en Norges deltagelse i den internasjonale jaktutstilling i

Wien. Han er tidligere æresmedlem av de geografiske selskaper i Edinburgh, Berlin, Wien, Genf og Budapest. Ihøst fikk han som det vil erindres det engelske geografiske selskaps høie utmerkelse, gullmedaljen.

Gunnar Isachsen er født i 1868 og en av vår polarforsknings mest kjente menn. Oprinnelig utdannet som kavaleriofficer har han foretatt en lang rekke reiser i og utenfor Europa og i 1898—1902 deltok han som kartograf og observatør på den annen „Fram“-ferd. Isachsen er grunnleggeren av den norske Spitsbergenforskning, idet han i 1906 og 1907 var leder av den av fyrsten av Monaco bekostede „Mission Isachsen“ og derefter i 1909 og 1910 av Isachsens norske Spitsbergenekspe-

Borchgrevink.

disjoner. Han har foretatt flere ferder til Øst-Grønland. Flere ganger har han også vært sydpå i Ross-havet i spesielle tjemed — således var han siste sesong statens hvalinspektør. Han er en av skaperne av Norsk Sjøfartsmuseum på Bygdø.

Gunnar Isachsen er tidligere æresmedlem av det danske geografiske Selskap og det Geografiske Selskap i Marseille. Han innehar en rekke medaljer og utmerkelser bl. a. St. Olav. For tiden opholder Isachsen sig i Syd-Is havet ombord i „Norvegia“ som påny er ute på tokt.

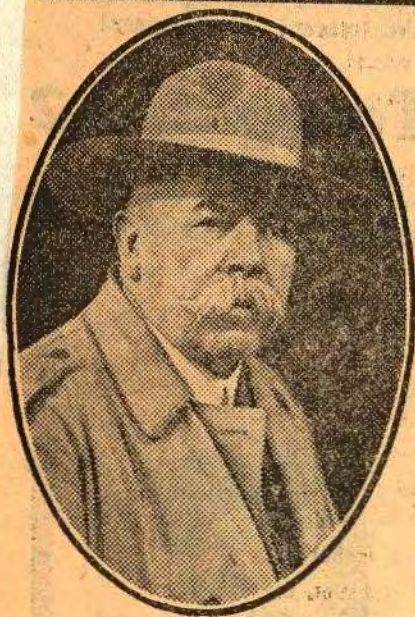

Major Isachsen.

Søndag 11 des. 1930.

Gunnar Isachsen og Carsten Borchgrevink blir æresmedlemmer av Geografisk Selskap.

Minnetale over Otto Sverdrup.

Øverst: Gunnar Isachsen. Nederst: Carsten Borchgrevink.

Det er farlig å holde møter like innunder jul. Selv et så fengslende emne som en reise i Syd-Afrika hadde ikke maktet å samle fullt hus på langt nær i Geografisk Selskap igår.

Før foredragsholderen slapp til, holdt formannen en kort minnetale over Otto Sverdrup. Han nevnte, at han var selskapets æresmedlem og innehadde dettes gullmedalje. Hans innsats i polarforskningens historie vil være vel kjent. Vi minnes Otto Sverdrup som vi så ham under våre møter — tett, traust og stillferdig. Vi minnes ham også som den fremragende sjømann. Som geografisk forsker står han blandt jordens fremste.

Talen blev påhørt stående.

Den 14. desember er en merkedag i den geografiske forsknings historie, fortsatte formannen, den dag blev Sydpolen erobret. I den anledning har selskapet kalt Carsten Borchgrevink og Gunnar Isachsen til æresmedlemmer. Borchgrevink ledet «Southern Cross»-ekspedisjonen — den første ekspedisjon som overvintret i Antarktis. Borchgrevink oppholder sig i utlandet for tiden, men han er gjort bekjent med utmerkelsen. Gunnar Isachsen deltok i Otto Sverdrups «Annen Fram»-ferd og satte igang de norske Spitsbergen-ekspedisjoner og ledet flere av dem. Under hans ledelse blev den nord-vestlige del av Spitsbergen kartlagt. Også på andre områder har han gjort en betydelig innsats i polarforskningen. I disse dager leder han den fjerde «Norvegia»-ekspedisjon sydpå.

Diplomet som ledsager utnevelsen til æresmedlem blev under stor tilslutning overbragt fru Gunnar Isachsen som var tilstede.

Så blev vi ført til varmere egne enn polarforskernes — til Syd-Afrika, hvor konservator Høeg fra Trondhjem tok oss med på en reise som gav stort utbytte. Man fikk høre om land og folk, hvordan de innfødte kjøper sine koner for 10 kuer eller mer hvis det er en riktig fornem dame, om den egenartede natur, de milevide strekninger som ingen ende syntes å ville ta, vegetasjonen og meget annet. Foredragsholderen, som vi bragte et intervju med for en tid tilbake, var på studiereise hernede — ute for å finne fossiler av planter og dyr. Og det var mer enn nok å finne. I sitt foredrag sa han bl. a. at den alminnelige mening at fortidens øgler var kjempedyr var likeså gal som den er utryddelig.

Det greie foredrag, som var ledsaget av en hel rekke fortrinlige lysbilleder, blev lønnet med det hjerteligste bifall.

Gunnar Isachsen er en velkjent skikkelse innen vår polarforsknings verden. Han har virket på mange fronter — både på polarfrontene i syd og nord. Foruten sin deltagelse i «Annen Fram»-ferd, hvor han ledet mange sledereiser og kartla betydelige områder har han grunnlagt den norske Spitsbergen-forskning ved

sine ekspedisjoner 1906 og 1907 — bekostet av fyrst Albert av Monaco. Han har foretatt flere ferder til Øst-Grønland. Flere ganger har han også været sydpå i Rosshavet i spesielle øiemed — således var han siste sesong Statens hvalinspektør. Han er en av skaperne av Norsk Sjøfartsmuseum på Bygdø.

Gunnar Isachsen er tidligere æresmedlem av det danske geografiske Selskap og det Geografiske Selskap i Marseille. Han innehar en rekke medaljer og utmerkelse bl. a. St. Olav. Han har skrevet bøker om Spitsbergen, Grønland og om blåhvalen. For tiden oppholder Isachsen sig i Syd-Ishavet ombord i «Norvegia» som påny er ute på tokt.

Carsten Borchgrevink som også blev utnevnt til æresmedlem igår har prøvet litt av hvert — forstmann, landmåler, lærer i naturfag ved Sydney Universitet, hvalfanger sydpå i 95, leder av «Southern Cross»-ekspedisjonen 1898—1900.

Borchgrevink er tidligere æresmedlem av det Geografiske selskap i

Edinburgh, Berlin, Wien, Budapest og Genf. I høst fikk han det engelske Geografiske Selskaps gullmedalje. Borchgrevink er også ridder av St. Olav.

GL. MØNT 4 KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Berlingske Tidende

skriver den 24. NOV. 1930

Norge har Is og Eskimoer nok!

Journalist
Advokat Karl Johanssen
erklærer, at Sammenholdet
mellem Norske og Danske
er nødvendigt.

Fra vor Korrespondent.

OSLO, MANDAG.

Arbejderbladets kendte Udenrigskroni-
kør, Advokat Karl Johanssen skriver en
lang Artikel i sit Blad om „Norsk og
Dansk“. Efter at have gennemgaaet
Forholdet mellem de to Lande helt fra
Historiens første Dage og vist, hvorledes
Skandinavismen blev praktisk Politik
efter 1914, skriver han: Vi maa ikke have
Splid mellem Norge og Danmark. Hvis
der kommer noget op, saa kan vi sagtens
i al Gemytlighed veksle nogle knubbede
Ord og for den Sags Skyld gerne opfriske
vort gamle Anekdoteforraad. Men læn-
gere maa det pinedød heller ikke gaa.
Nu har vi Færøerne. Island er jo lykkel-
igvis ude af Sagaen, om man tør bruge
det Udtryk i denne Forbindelse. Selvføl-
gelig gaar der nogle enkelte gale Men-
nesker her i Byen, der truer os med dis-
se fjerne Landsmænd, og nogle enkelte
Personer padler i det færøske Farvand
med de samme Tanker. Og vi har Grøn-
land. Der ser Tingene for saa vidt alvor-
ligere ud, som de er knyttet til Nærings-
livet. Men Ak og Vel Har vi ikke Is og
Sten og Sælhunde og Eskimoer, saa vi
ikke behøver at yppe Kiv med Danmark
for at faa mere og flere. Der maa slaas
Bordet for, at hverken Journalister
eller Næringsdrivende skal faa Lov til at
drive Shudderet saa langt, at det forstyr-
rer det Sammenhold mellem de to Folk,
der er nødvendigt for dem begge. Thi
selv om Nordmænd og Danske ikke altid
er lige glade for hverandre, kan de dog
ikke undvære hverandre.

Verdien av Norges polarland kan ikke bestemmes idag.

Det blir våre etterkom-
meres sak å vurdere den
innsats som nu gjøres.

Kaptein Riiser-Larsen uttaler sig.

Kaptein Riiser-Larsen har
været i Bergen, og til «Bergens Af-
tenblad» uttaler han sig om forskjel-
lige aktuelle spørsmål.

— Hvilken betydning har våre po-
larland for Norge? spør intervjueren.

— Det går ikke an idag å bestem-
me våre polarlands betydning for
Norge. De vil nemlig i århundrenes
løp få stadig større betydning, og
de nordmenn som lever da vil kom-
me til å verdsette hvad deres for-
fedre har gjort for å sikre og ut-
bygge polarlandene for Norge. Som
De vet opdaget vi to nye land under
våre flyvninger i Antarktikk. Det ene
av disse, Dronning Mauds Land, har
idag rent praktisk sett ikke særlig
stor betydning, da det er umulig å
komme inn til territorialgrensen, men
om 6-800 år vil landet bli av stor
betydning for våre hvalfangere ved
at de kan få landstasjoner i et norsk
land og slippe å betale koncessions-
avgifter til et annet land. Det annet
land vi fant — Kronprinsesse Mär-
thas Land — har allerede idag sin
betydning, idet det ligger innenfor
territorialgrensen og nordmenn kan
ligge i godt beskyttet havn der.

Om hvalletingen sydpå, som også
i år er like aktuell, forteller kap-
teinen:

— Da der, for å finne hvaltrekkene,
måtte foretas lange flyvninger bort
fra kokeriet, måtte der utvises den
største forsiktighet fra flyverens side.
Det blir jo så lett overskyet vær der
nede, og det var derfor vanskelig å
finne hvalkokeriet igjen. Den siste
art flyvning har mindre betydning for
pelagisk fangst, mens den derimot
har en ganske stor interesse for
landstasjonene. Samarbeidet mellom
flyver og hvalbåt, når det gjaldt den
enkelte hval, blev meget effektiv, og
slike flyvninger vil få stor betyd-
ning senere, når det blir mindre hval.
Nu da der er så meget hval er imid-
lertid slike flyvninger upåkrevet.
Den lengste flyvning vi foretok der
nede var på 180 km.

— Hvorledes ser De på flyve-
rekognoseringene etter storsilden?

— De sildeflyvninger som blev
foretatt ifjor, må ha været vellykkede
siden de blir gjentatt i år, og det at
der skal bygges et flyveskur i Åle-
sund skulde jo tyde på, at sildeflyv-
ningene vil bli årvisse. Disse flyv-
ningers største praktiske betydning
er nettop at man i løpet av en meget
kort tid kan avsoke meget store
strekninger, og jeg tror derfor at
silderekognoseringer fra luften vil
bli et fast ledd i våre
største sildefiskerier.

— Hvad mener De om tanken å
overføre Finnmarksrenn til Øst-Grøn-
land?

— Jeg tror ideen er god, men før
man overfører rennen dit, bør polar-
ulven utryddes. Apropos Øst-Grøn-
land, så har jeg til min forbauselse
sett, at danskene tror at nordmennene
rydder ut moskusdyrene med stryk-
nin. Det kan jo tekes at de bruker
stryknin til rev og polarulv, men at
moskusoksen som er et planteetende
dyr spiser kjøtt, ante jeg virkelig
ikke. De norske fangstfolk på Øst-
Grønland er i likhet med de andre
norske fangstfolk udmerkede menne-
sker, og de har selv størst interesse
av at viltbestanden i polarlandet ikke
blir for sterkt decimert.

GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Nationaltidende

15 NOV. 1930
skrives den

Værdifuldt Fund paa Svalbard?

**Polarforskeren Lars Hansen
paastaar at have fundet vær-
difulde Dobbeltspat-Lejer.**

Den norske Polarforsker og Forfatter *Lars Hansen*, som er velkendt ogsaa i Danmark, har udsendt en Meddelelse om, at han paa Svalbard har gjort værdifulde Fund af Dobbeltspat, et Mineral, som i reneste Form er saa sjældent og efterspurgt, at der kan opnaas en Pris af op imod 600 Kr. pr. Kilo! Og da der til industrielt Brug — væsentligst til Frem-

stilling af optiske Instrumenter — aarligt er Brug for ca. 2 Tons, vil et Leje af 1ste Klasses Dobbeltspat kunne blive en betydelig Indtægtskilde.

Hvad Sagkundskaben mener.

Vi har forelagt Meddelelsen for Professor Bøggilds Assistent ved Mineralogisk Museum Frk. *Callisen* og bedt hende om en Udtalelse om Fundet.

— Hvis det virkelig er fejlfri Dobbeltspat, *Lars Hansen* har fundet paa Svalbard, siger Frk. *Callisen*, saa har det stor Værdi. Sagen er, at dette Mineral, som i ubrugbar Form findes mange Steder paa Jorden, er meget sjældent i fuldstændig ren og fejlfri Tilstand. Man har hidtil vistnok kun haft eet Sted at hente det, nemlig ved Teigerhorn paa Island, men dette Leje har vistnok i flere Aar været ude af Drift og er muligvis ved at være udtømt.

— Hvilke Apparater laver man særlig af Dobbeltspat?

Da Bartholin opdagede Lysets Dobbelthrydning.

— F. Eks. Apparater til Fremstilling af polariseret Lys og Apparater til Sukkerbestemmelser. Forøvrigt var det ved Hjælp af Dobbeltspat, at Erasmus Bartholin opdagede Lysets Dobbelthrydning i det 17de Aarhundrede.

— Er der Grund til at tro paa det nye Funds Værdi?

— Jeg ved det ikke. For et Aars Tid siden fik vi sendt en Prøve paa Dobbeltspat netop fra Svalbard, og det var ikke godt, det var fyldt med Revner og Fejl, men det er jo muligt, at der nu er fundet et nyt og bedre Leje!

Trawler.

Lørdag 15 nov. 1930

Den norske ekspedition til Novaya Zemlya.

Det videnskabelige verk er nu avsluttet.

Forsteningsførende fjeldlag fra jordens oldtid, — vestkysten av
Novaya Zemlya.

I disse dage foreligger tredje og siste bind av det store videnskabelige verk om resultatene av den norske ekspedition til Novaya Zemlya i 1921.

Værket er redigert av ekspeditionens leder, professor Olaf Holtedahl, det er utgit av Det norske Videnskapsakademi, og Statens Forskningsfond av 1919 har bekostet trykningen.

Til ekspeditionen benyttedes motorkutteren «Blaafjell». Hvis egen besætning var paa 6 mand. De videnskabelige deltagere i ekspeditionen var foruten professor Holtedahl, som selv er geolog, kvartærgeologen, rektor Grønlie, botanikeren docent dr. Lynge, og zoologen docent Økland. Dertil kom bergingenior Dietrichson som assisterende geolog og topograf samt medicineren Reidar Tveten som zoologisk assistent m. fl.

Man hadde tidligere lite kjendskap til forholdene paa Novaya Zemlya, hvorfor det i videnskapes interesse var meget ønskelig at faa anledning til at studere øgruppen paa nært hold. Det lykkedes da heldigvis ogsaa ekspeditionen at foreta meget omfattende og værdifulde undersøkelser og dermed klarlægge forskjellige interessante spørsmål.

I geologisk henseende lykkedes det ekspeditionen at klarlægge hovedtrækkene i øgruppens bygning ved profiler og tversnit, etc. I strædet mellem de to hovedøer fik man glimrende snit av fjeldbygningen, og mindre snit fik man i de vestlige fjorde. Man fik oversikt over fjeldenes struktur og lagdannelsene. Av interesse er det, at fjelddannelsene tildels vi-

ste sig at være meget ældre end tidligere antat.

Fordelingen mellem land og hav i svundne tider blev ogsaa paavist. De forskjellige strandlinjer blev klart markert efterhvert som landet hævet sig op av sjøen, mens isen over det smeltet. Paa enkelte steder er der saaledes blit store «hylder» i fjeldsiden. Hav-skjæl fandt man i en høide av 239 m., saaledes at det med sikkerhet kunde fastslaaes, at landet op til denne høide tidligere hadde været under vand. Men desuten kunde det paavises gamle strandlinjer i over 300 meters høide, saa det er vældige naturforandringer som har foregaat paa Novaya Zemlya i tidens løp.

Der blev ogsaa fundet interessante forsteneringer av lavere dyrearter; og botanikeren fandt bl. a. over 400 forskjellige lavarter, et meget stort antal for arktiske strøk.

Øgruppens klimatiske forhold er der ogsaa skaffet en oversikt over, idet man har bearbejdet det foreliggende russiske materiale og sammenholdt det med egne iakttagelser.

Professor Holtedahl foretok sammen med to medarbeidere en ekspedition tvers over den nordre av disse øer fra vest mot øst og fik herunder godt kjendskap ogsaa til forholdene i det indre av øen.

Alt i alt har den norske ekspedition til Novaya Zemlya høi grad bidrat til at utvide kjendskapet til denne øgruppes naturforhold; og verket, som er vakkert illustrert, vil sikkert bli staaende som et videnskabelig standardverk.

Sør

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: **AFTENPOSTEN**

10. NOV. 1930

Russerne utvider sin fangstvirksomhet i Polhavet.

En fangstbasis opprettes ved Murmansk.

I disse dager er der fra Moskva innløpet en ny melding gjennom det offisielle blad «Isvestija» som viser hvorledes Sovjet-Russland eter sig mere og mere inn på de økonomiske områder som har været og er av den største betydning for vårt land. Den russiske melding som er av offisiell natur, lyder således: Gostorgs fangstekspedisjon, hvori deltok 4 skib, har foretatt to turer til kystene ved Novaja Semlja, Spitsbergen og Frans Josefs land.

Utbyttet er 11,000 Grønlands-sel, 170 isbjørner og 400 hvalross. Verdien av utbyttet er omkring 500,000 rubel.

Der vil nu bli åpnet nye fangst-distrikter i Polhavet. I nærheten av Murmansk vil der bli bygget en fangstbasis. Fangstflåten vil bli øket med ytterligere 4 skib.

Russerne utvider sin fangstvirksomhet i Polhavet.

En fangstbasis opprettes ved Murmansk.

I disse dager er der fra Moskva innløpet en ny melding gjennem det offisielle blad «Isvestija» som viser hvorledes Sovjet-Russland eter sig mere og mere inn på de økonomiske områder som har været og er av den største betydning for vårt land. Den russiske melding som er av offisiell natur, lyder således: Gostorgs fangstekspedisjon, hvori deltok 4 skib, har foretatt to turer til kystene ved Novaja Semlja, Spitsbergen og Frans Josefs land.

Utbyttet er 11,000 Grønlands-sel, 170 isbjørner og 400 hvalross. Verdien av utbyttet er omkring 500,000 rubel.

Der vil nu bli åpnet nye fangst-distrikter i Polhavet. I nærheten av Murmansk vil der bli bygget en fangstbasis. Fangstflåten vil bli øket med ytterligere 4 skib.

Stavanger Aftenblad nr 259.
Lørdag 8. nov. 1930.

Våre arktiske interesser.

Oslo: Vernepliktige offiserers forening holdt igår kveld møte i Militære Samfund i Oslo. Til stede var representanter for Utenriksdepartementet og admiralstabén. Videre såes advokat Smedal og kaptein Wisting m. fl., foruten foreningens medlemmer i et antall av vel 100. Dosent Hoel holdt foredrag over emnet: Trues Norges arktiske interesser? — Det samme foredrag holdt dosenten i Stavanger i vår, og det blev da utførlig referert i Aftenbladet. Foredraget blev mottatt med kraftig bifall.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: **AFTENPOSTEN**

8. NOV. 1930

Trues Norges ishavs-interesser?

Et foredrag av dosent Hoel.

Vernepliktige Officerers Forening hadde igår aftes møte i Militære Samfund.

Formannen, kaptein Omejer, holdt en vakker minnetale over Fridtjof Nansen, og Nordahl Grieg leste sitt skjønne dikt «Ved Nansens død».

Dosent Hoel holdt et foredrag med titelen: «Trues Norges Ishavs-interesser?»

Foredragsholderen gjennomgikk historisk våre næringsinteresser i Nordishavet og suverenitetsspørsmålet i de samme trakter hvor Norge har økonomiske interesser.

Særlig omtalte han Finnmark og de russiske Ishavskyster og Frans Josefs Land samt Øst-Grønland. Det gjelder å følge med i utviklingen og passe på våre gamle rettigheter både i den videnskapelige utforskning og den økonomiske ekspansjon og for øvrig alt som har innflydelse på suverenitetsspørsmålene i de ennå ikke okkuperte områder.

Som de særlig aktuelle ishavsspørsmål omtalte foredragsholderen forholdene på Frans Josefs Land og Øst-Grønland og gav en historisk utredning om Frans Josefs Land til den siste norske ekspedisjon med «Bratvåg» og påviste hvordan nordmennene opdaget riket og var de eneste som har drevet næringsdrift der.

For Grønlands vedkommende omtalte dosenten hvorledes den danske suverenitet først bare omfattet området på vestkysten, men senere litt etter litt var blitt utvidet til danskene i 1921 forsøke å erverve suverenitet over hele Grønland. Mot dette protesterte Norge for Øst-Grønlands vedkommende, og resultatet blev Øst-Grønlandsavtalen. Foredraget skildret også utførlig de senere norske og danske foretagender på Øst-Grønland. Det klare og greie foredrag, som ledsagedes av mange glimrende lysbilleder, høstet sterkt bifall, og etterpå gikk ordskiftet livlig mann og mann imellem om våre interesser i de nordlige egne.

Blandt foreningens gjester såes bl. a. kaptein Wisting og advokat Smedal.

Foredraget vil senere bli gjentatt for at flest mulig skal kunne få innblikk i disse forhold som er av så stor interesse for den norske almenhet.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: **MIDDAGSAVISEN**

3. NOV. 1930

Norske kolonisasjons- prinsipper.

Den danske nedrakning av norske fangstfolk på Øst-Grønland er som tidligere omtalt tendensiøs uetterrettelig, og virker som var den tildels bevisst usann.

Som tidligere nevnt har den norske regjering tatt den heldige idé å foreslå danskene nye fredningsbestemmelser for Øst-Grønland. Hvilket bare er godt og vel. Er nemlig alt i orden med våre fangstfolk, er ikke alt i orden alltid med vår regjerings styre og ledelse av fangstlivet i de arktiske egne hvor Norge er interessert. Den faller ikke alltid heldig ut og ledelsen er ikke alltid i overensstemmelse med sine egne hevdede prinsipper, som undertiden kan vise sig å falle forskjellig ut, anvendt på de forskjellige steder.

Mens den norske regjering og offisielle norske ekspedisjoner og dens menn sier sig fri for enhver direkte interesse i fangstvirksomheten og dens utbytte på Øst-Grønland men på forskjellig måte kan yde private ekspedisjoner støtte, så er det omvendte tilfelle på Jan Mayn, hvor den norske regjering har det i sin makt simpelthen å stenge nordmenn ute fra all fangst, og monopolisere jakt og fangst for sine egne funksjonærer ved værvarslingsstasjonen på Jan Mayn. Dette gjelder særlig revefangsten der som annen jakt og fangst gjennom alle år var levevei for mange norske overvintreere.

Og med hvilken grunn tillater regjeringen sig denne hensynsløse optreden? Er det for å beskytte revebestanden mot rovfangst? Aldeles ikke. Nærmest tvertom. Fangst av viltet på Jan Mayn er forbeholdt statens ellers velavlønne-

de værvarslingsfunksjonærer og dem alene, de trenger revefangsten «til åndelig og legemlig adspredelse i den ellers drepande ensformighet deroppe,» blev det sagt av statens direktør under byrettssaken i anledning Birger Jakobsens anneksonskrav på Jan Mayn. Fangstfolk nordpå ler av dette administrative vrøvl. Men de harmes også. Så knapt det er om arbeid her tillands i våre dager, særlig nordpå, så burde ikke erhvervslivet beklippes av grunner av denne art, og ikke av landets regjering.

Når regjeringen nu gjør sig interessert i regulerende bestemmelser til bevarelse av verdifullt vilt på Øst-Grønland bør regjeringen vedta lignende bestemmelser for Jan Mayn, og samtidig under hensyn hertil åpne området for fri fangstvirksomhet som tidligere.

Vi klager og bebreider russerne fordi norske fangstfolk jages bort fra Frantz Josefs land, hvor nordmenn har drevet sin næring gjennom tidene. Men den norske regjering, gjør den selv noe annet når den stenger norske fangstfolk ute fra endog norsk område, fra Jan Mayn? Og hvorfor, kan andre spørre, skrike slik op om danskenes inngjerdning av Grønland når den norske stat selv praktiserer prinsippet endog overfor eget lands innvånere på områder, underlagt norsk overhoihet.

Det bør jo være litt sammenheng i tingene, det kan heller ikke ventes at Norges krav, hvor rettmessige de enn er, kan bli hørt, før norsk styre selv undlater å praktisere kolonisasjonsprinsipper, de samme som vi forlanger at andre skal undlate å anvende overfor oss.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Aalesunds Avis

Ishavs- interessene.

I Bergen er der en flokk nasjonallynde menn som flere år har arbeidet med nasjonale spørsmål. Disse menn har opprettet en spesiell Grønlandsnevnd hvis oppgave fremgår av navnet.

Denne Grønlandsnevnden har i høst sendt våre stortingskandidater denne forespørsel:

«Vil De som tingmann arbeide for at Grønland vert opna for samferdsle og samhandel like eins som andre land.

Stydja norske granskarferder til Grønland.

Halda på Noregs fulle rett til landet og fremja alt det som kan opna vegen til næringsliv for nordmenn på Grønland.»

Disse spørsmål innebærer et aldeles ypperlig program for vårt arbeide med disse saker og slik som den politiske stilling er skulde man tro det er påkrevet at våre stortingsmenn gir grei beskjed i disse saker.

Grønlandsspørsmålet er nemlig ikke som mange tror kun en sak av historisk interesse. Nei, — Grønlandsspørsmålet har først og fremst praktisk økonomisk interesse fordi det henger nøye sammen med vår stilling

Dette er inntekter som det vil bli vanskelig å erstatte på annen måte.

I de siste år har russerne begynt å utvide sitt herredømme i det nordlige ishav. De har fremsatt den såkalte sektorteori til fordeling av ishavsområdet. Etter dette forslag vil Norge få kun den ubetydelige sektor på 20 grader som Svalbard ligger i. Det øvrige ishav fra Grønland til Nord-Russland vil bli tildelt enten Danmark eller Russland etter dette forslag. Blir dette forslag virkelighet kan vi hugge op hele vår ishavslåte bl. a.

Her hjemme har man imidlertid vegret sig for å tro at en slik fordeling kan gjennomføres, idet man har bevdet at enkelte makter ikke kan underlegge sig det frie hav.

Nu ser vi imidlertid at det meget godt lar sig gjøre. Russerne har nu bortvist de norske fartøier fra fangstfeltene ved Frantz Josefs Land.

I vest holder danskene Vestgrønland helt lukket for nordmenn og de prøver så godt de kan å legge Østgrønland inn under det samme system. Den danske marineekspedisjon til Østgrønland i år er et sikkert bevis på at danskene prøver å etablere en administrasjon over dette landområde. Samtidig har de satt igang en meget skarp konkurranse med de norske fangstmenn om fangstfeltene derborte.

Fra Claveringsfjorden og nordover har norske overvintrebebygget et ganske stort fangstområde allerede i 1908 og 1909. Men dette fangstområde har danskene nu trengt inn på og driver der en meget skarp konkurranse med våre folk. Da sunnmøringene i år kom tilbake til Grønland fant de en stor del av sitt tidligere fangstterreng optatt av danskene. De blev derfor nødt til å sende 4 mann til et nytt og ukjent fangstfelt og kun to mann fant plass på det terreng hvor de før var 6.

Danskene har bygget hus like inn på de norske stasjoner så hensikten er klar nok.

Taper våre folk nu fotfestet på Østgrønland har vi intet å falle tilbake på før vi kommer til Svalbard og dermed er vår stilling som ishavsnasjon beseglet.

Det er derfor på tide at vi får politikere som eier initiativ i disse saker så det ikke blir som hittil at de største og viktigste tiltak på dette område må tvinges frem mot regjeringens ønske.

Overrettssakfører Helseth behandlet igår disse ting i sitt

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Aftenavis, Avis

Ishavs- interessene.

I Bergen er der en flokk nasjonallynde menn som flere år har arbeidet med nasjonale spørsmål. Disse menn har opprettet en spesiell Grønlandsnevnd hvis opgave fremgår av navnet.

Denne Grønlandsnevnden har i høst sendt våre stortingskandidater denne forespørsel:

«Vil De som tingmann arbeide for at Grønland vert opna for samferdsle og samhandel likevel som andre land.

Stydja norske granskarferder til Grønland.

Hakda på Noregs fulle rett til landet og fremja alt det som kan opna vegen til næringsliv for nordmenn på Grønland.»

Disse spørsmål innebærer et aldeles ypperlig program for vårt arbeide med disse saker og slik som den politiske stilling er skulde man tro det er påkrevet at våre stortingsmenn gir grei beskjed i disse saker.

Grønlandsspørsmålet er nemlig ikke som mange tror kun en sak av historisk interesse. Nei, — Grønlandsspørsmålet har først og fremst praktisk økonomisk interesse fordi det henger nøie sammen med vår stilling som ishavsmakt.

Ishavets økonomiske betydning for oss har øket jevnt og sikkert de senere år slik at landets inntekter fra disse strøk varierer fra 10 til 15 millioner kroner om året.

20 grader som Svalbard ligger i. Det øvrige ishav fra Grønland til Nord-Russland vil bli tildelt enten Danmark eller Russland etter dette forslag. Blir dette forslag virkelighet kan vi hugge op hele vår ishavsflate bl. a.

Her hjemme har man imidlertid vegret sig for å tro at en slik fordeling kan gjennomføres, idet man har hevdet at enkelte makter ikke kan underlegge sig det frie hav.

Nu ser vi imidlertid at det meget godt lar sig gjøre. Russerne har nu bortvist de norske fartøier fra fangstfeltene ved Frantz Josefs Land.

I vest holder danskene Vestgrønland helt lukket for nordmenn og de prøver så godt de kan å legge Østgrønland inn under det samme system. Den danske marineekspedisjon til Østgrønland i år er et sikkert bevis på at danskene prøver å etablere en administrasjon over dette landområde. Samtidig har de satt igang en meget skarp konkurranse med de norske fangstmenn om fangstfeltene derborte.

Fra Claveringsfjorden og nordover har norske overvintre bebygget et ganske stort fangstområde allerede i 1908 og 1909. Men dette fangstområde har danskene nu trengt inn på og driver der en meget skarp konkurranse med våre folk. Da sunnmøringene i år kom tilbake til Grønland fant de en stor del av sitt tidligere fangstterreng optatt av danskene. De blev derfor nødt til å sende 4 mann til et nytt og ukjent fangstfelt og kun to mann fant plass på det terreng hvor de før var 6.

Danskene har bygget hus like inn på de norske stasjoner så hensikten er klar nok.

Taper våre folk nu fotfestet på Østgrønland har vi intet å falle tilbake på før vi kommer til Svalbard og dermed er vår stilling som ishavsnasjon beseglet.

Det er derfor på tide at vi får politikere som eier initiativ i disse saker så det ikke blir som hittil at de største og viktigste tiltak på dette område må tvinges frem mot regjeringens ønske.

Overrettssakfører Helseth behandlet igår disse ting i sitt foredrag og vil være den beste talsmann for våre store interesser her om han blir sendt til tings.

Bruk blinde Barns fyrstikker!

Støtt Norges ishavs- interesser ved valget.

I Bergen er der en flokk nasjonallynde menn, som flere aar har arbeidet med nasjonale spørsmål. Disse menn har opprettet en spesiell Grønlandsnevnd hvis oppgave fremgaar av navnet.

Denne Grønlandsnevnd har i høst sendt vaare stortingskandidater denne forespørsel.

«Vil De som tingmann arbeida for at Grønland vert opna for samferdsla og samhandel likeeins som andre land.

Stydja norske granskarferder til Grønland.

Halda paa Noregs fulle rett til landet og fremja alt det som kan opna vegen til næringsliv for nordmenn paa Grønland.»

Disse spørsmål innebærer et aldeles ypperlig program for vaart arbeide med disse saker, og slik som den politiske stilling er, skulde jeg tro det er paakrevet, at vaare stortingsmenn gir grei beskjed i disse saker.

Grønlandsspørsmålet er nemlig ikke som mange tror kun en sak av historisk interesse. Nei, — Grønlandsspørsmålet har først og fremst praktisk økonomisk interesse fordi det henger nøie sammen med vaar stilling som ishavsmakt.

Ishavets økonomiske betydning for Norge har øket jevnt og sikkert de senere aar, slik at landets inntekter fra disse strøk varierer fra 10 til 15 millioner kroner om aaret.

Dette er inntekter som det vil bli meget vanskelig aa erstatte paa annen maate.

I de siste aar har russere begynt aa utvide sitt herredømme i det nordlige ishav. De har fremsatt den saakalte sektorteori til fordeling av ishavsomraadet. Etter dette forslag vil Norge faa kun den ubetydelige sektor paa 20 grader som Svalbard ligger i. Det øvrige ishav fra Grønland til Nord-Russland vil bli tildelt enten Danmark eller Russland efter dette forslag. Bliir dette forslag virkelighet kan vi hugge op hele vaar ishavsflaate bl. a.

Her hjemme har man imidlertid vegret sig for aa tro, at en slik fordeling kan gjennomføres, idet man har hevdet at enkelte

makter ikke kan underlegge sig det frie hav.

Nu ser vi imidlertid, at det meget godt lar sig gjøre. Russerne har nu bortvist de norske fartøier fra fangstfeltene ved Frantz Josefs Land.

I vest holder danskene Vest-Grønland helt lukket for nordmenn, og de prøver saa godt de kan aa legge Øst-Grønland inn under samme system. Den danske marineekspedisjon til Øst-Grønland iaar er et sikkert bevis paa, at danskene prøver aa etablere en administrasjon over dette landomraade. Samtidig har de satt igang en meget skarp konkurranse med de norske fangstmenn om fangstfeltene der borte.

Fra Claveringsfjorden og nordover har norske overvintreere bygget et ganske stort fangstomraade allerede i 1908 og 1909. Men dette fangstomraade har danskene nu trengt sig inn paa, og driver der en meget skarp konkurranse med vaare folk. Da møringene iaar kom tilbake til Grønland, fant de en stor del av sitt tidligere fangstterreng optatt av danskene. De blev derfor nødt til aa sende 4 mann til et nytt og ukjent fangstfelt og kun 2 mann fant plass paa det terreng hvor de før var 6.

Danskene har bygget hus like inn paa de norske stasjoner, saa hensikten er klar nok.

Taper vaare folk nu fotfestet paa Øst-Grønland har vi intet aa falle tilbake paa før vi kommer til Svalbard, og dermed er vaar stilling som ishavsnasjon beseglet.

Det er derfor paa tide at vi faar politikere som eier initiativ i disse saker, saa det ikke blir som hittil at de største og viktigste tiltak paa dette omraade maa tvinges frem mot regjeringens ønske.

Stem derfor paa de menn, som har vilje og evne til aa hevde de norske interesser ogsaa paa dette omraade.

J. Kr. Tornøe.

Støtt Norges ishavs- interesser ved valget.

I Bergen er der en flokk nasjonallynde menn, som flere aar har arbeidet med nasjonale spørsmål. Disse menn har opprettet en spesiell Grønlandsnevnd hvis oppgave fremgaar av navnet.

Denne Grønlandsnevnd har i høst sendt vaare stortingskandidater denne forespørsel.

«Vil De som tingmann arbeida for at Grønland vert opna for samferdsla og samhandel likeeins som andre land.

Stydja norske granskarferder til Grønland.

Halda paa Noregs fulle rett til landet og fremja alt det som kan opna vegen til næringsliv for nordmenn paa Grønland.»

Disse spørsmål innebærer et aldeles ypperlig program for vaart arbeide med disse saker, og slik som den politiske stilling er, skulde jeg tro det er paakrevet, at vaare stortingsmenn gir grei beskjed i disse saker.

Grønlandsspørsmålet er nemlig ikke som mange tror kun en sak av historisk interesse. Nei, — Grønlandsspørsmålet har først og fremst praktisk økonomisk interesse fordi det henger nøie sammen med vaar stilling som ishavsmakt.

Ishavets økonomiske betydning for Norge har øket jevnt og sikkert de senere aar, slik at landets inntekter fra disse strøk varierer fra 10 til 15 millioner kroner om aaret.

Dette er inntekter som det vil bli meget vanskelig aa erstatte paa annen maate.

I de siste aar har russere begynt aa utvide sitt herredømme i det nordlige ishav. De har fremsatt den saakalte sektorteori til fordeling av ishavsomraadet. Etter dette forslag vil Norge faa kun den ubetydelige sektor paa 20 grader som Svalbard ligger i. Det øvrige ishav fra Grønland til Nord-Russland vil bli tildelt enten Danmark eller Russland efter dette forslag. Blir dette forslag virkelighet kan vi hugge op hele vaar ishavsflaate bl. a.

Her hjemme har man imidlertid vegret sig for aa tro, at en slik fordeling kan gjennomføres, idet man har hevdet at enkelte

makter ikke kan underlegge sig det frie hav.

Nu ser vi imidlertid, at det meget godt lar sig gjøre. Russerne har nu bortvist de norske fartøier fra fangstfeltene ved Frantz Jofsefs Land.

I vest holder danskene Vest-Grønland helt lukket for nordmenn, og de prøver saa godt de kan aa legge Øst-Grønland inn under samme system. Den danske marineekspedisjon til Øst-Grønland iaar er et sikkert bevis paa, at danskene prøver aa etablere en administrasjon over dette landomraade. Samtidig har de satt igang en meget skarp konkurranse med de norske fangstmenn om fangstfeltene der borte.

Fra Claveringsfjorden og nordover har norske overvintreere bygget et ganske stort fangstomraade allerede i 1908 og 1909. Men dette fangstomraade har danskene nu trengt sig inn paa, og driver der en meget skarp konkurranse med vaare folk. Da møringene iaar kom tilbake til Grønland, fant de en stor del av sitt tidligere fangstterreng optatt av danskene. De blev derfor nødt til aa sende 4 mann til et nytt og ukjent fangstfelt og kun 2 mann fant plass paa det terreng hvor de før var 6.

Danskene har bygget hus like inn paa de norske stasjoner, saa hensikten er klar nok.

Taper vaare folk nu fotfestet paa Øst-Grønland har vi intet aa falle tilbake paa før vi kommer til Svalbard, og dermed er vaar stilling som ishavsnasjon beseglet.

Det er derfor paa tide at vi faar politikere som eier initiativ i disse saker, saa det ikke blir som hittil at de største og viktigste tiltak paa dette omraade maas tvinges frem mot regjeringens ønske.

Stem derfor paa de menn, som har vilje og evne til aa hevde de norske interesser ogsaa paa dette omraade.

J. Kr. Tornøe.

Sent **Heroldens Annoncebureau A/S**

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Aalesunds Avis

2/10-30

Hvalfangsten mellom Grønland og Island.

«Norskehavet» har 200 hval.

«Norskehavet» som har virket som flytende sildoljefabrikk under sildefiskerierne er nu vendt hjem til Haugesund efter at ha været moderskip og produksjonsbasis for hvalfangst mellom Island og Grønland. «Norskehavet» hadde tre hvalfangstdampskibe med på ekspe-

disjonen. To av disse er ført av Aalesundsskipperne nemlig Ragnvald Abrahamsen og Severin Godø. Efter hvad Aalesunds Avis erfarer har fangsten git et godt resultat idet den utgjør 200 hval. «Norskehavet» er utrustet av Wrangell i Haugesund.

ISHAVSBYEN ÅLESUND

(Fortsatt fra 1. side).

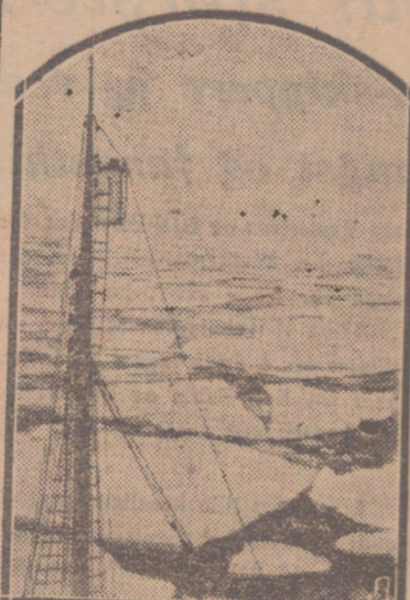

Masteskogen på havnen.

forlisene. Skutene tåler medfarten av isen bedre enn før. Det er ikke sammenligning mot hvad vi har av båter nu. Ishuden er blitt sværere. Livholtene innvendig er blitt så sikre at de tåler alt mulig. Vi har de beste ishavsskuter i verden.

Det er livlig på havnen i Ålesund når ishavsskutene legger ut på årets ferder. Fra sund og vik er sørover Sunnmøre sigr grønmalte skuter med ishuden vel preparert for nye favntak av isen, med tønnene friske og hvitmalt heit oppe i mastene med hele den eldre og yngre generasjons begeistring bølgende om sig. Der blir travelhet i skibsfartsselskapene opover «Skansen» hvor menn med storetovler fulle av silderist nylig var det mest fremherskende element i gatebilledet. Der blir bakking med tunge brodkasser over tause skibsbrekker nede på Brunholmkaien hvor storsildlaget snart slutter sitt virke etter byens livligste tid, storsildfiske. Ungene myldrer opover de spinkle taustigene til tønnene heit oppe. Der blir konkurranser om hvem som kan nå heiset i riggen på «Øst», «Polaris», «Polhavet» og hvad de heter alle skutene som ligger og ruster sig til første tur til Hvitehavet etter «små dyr». Dette er i februar.

Imover Borgundfjorden er torskefiske begynt i iskalde frostnetter. Enn er der liv på sildefeltet, så der er båter nok på byens altfor lille havn. Men skutene som skal på langfart samler likevel størst oppmerksomhet. Her sees snart en skute som er dept op etter den som gikk til bunns i Hvitehavet for få år siden. En skute har fått ny ishud. En annen har ekstra glorie om sig fra storturen forrige år. Hele byen lever med i ishavslåtens ve og vel. Den kan føre det psykologiske moment som heter

God utsikt — men dårlige utsikter til fangst.

møringen liker, så uvissheten omkring skibene når de ligger på fangst er tross alt fæst for ham.

Ishavsfolkene velferd er ishavsbuens velferd. Derfor har ingen ord med ishavsveteranene i Ålesund sin store betydning når talen er om Ålesund som ishavsbuen.

Petter S. Brandal står øverst som den første som prøvet ishavsfangsten fra Ålesund. Men andre har også sitt å fortelle. Gamle skipper Torvig vet for eksempel en hel del når han bare slipper å komme i avisen. Vi treffer ham på en av byens rederkontorer hvor han sitter og diskuterer «Bratvåg» under et svært ishavskart.

— E vil ikke i avisen, sier han. Snakk med Lillenes på «Voele-

kari» eller Strømmen eller Petter S. Brandal. Jeg har bare fart 25 år på fangsting, sier han beskjedent.

— Du har da oplevd et og annet deroppe, forsøker rederen å hjelpe oss.

— Å ja, du vet da det, medgir Torvig.

Vi ber ham fortelle litt om utviklingen av ishavsfangsten slik han har sett den siden han kom med i 1905, og så får vi litt etter litt oppulst for oss ishavshistorie så god som nogen kan ønske sig den. Det blir ikke nogen beretning om farer og dristige eventyr den gamle ishavsmannen kan gi. Han forteller jevnt og stillferdig om den gangen fangsten begynte. Det var omkring 1900 at Petter S. Brandal første gang drog på fangsting fra Ålesund.

— Det var med «Minas», sier Torvig og blir innadvendt i blikket mens han tenker tilbake på dagene da Brandalkarene første gang la ut.

— Det var omkring 1906 jeg kom med første gang, sier Torvig. Den gangen var det «Minas», «Union» og

Håkjerling-fangst.

«Gunhilde» som fangtet fra Ålesund. Siden kom «Isrypa», «Rapp» og «Rolv» til. Den gangen brukte vi forresten bare seil, så det var mer tungvint å komme frem. Men jeg skal si dig at vi gikk næsten like fort med seil som med steam nu om dagen.

— Hadde Tromsø fangstfeltet alene før Ålesund begynte å fangste, spør vi etterat, reder og skipper har hatt en liten meningsutveksling om spørsmålet seil kontra damp.

— Nei østlendingene hadde de største skutene. De var drevet med damp. Men de var så altfor store. Med de skutene sunnmøringene hadde kunde vi fangste fra farteiet. Men vi brukte båt også. Østlendingene kunde bare bruke båter, de, og så konkurrerte vi dem ut med våre snertse farteier, sier Torvig forneiet.

Tromsøerene begynte lenge før østlendingene. Men de har alltid drevet med små båter, og de fulgte ikke med i utviklingen. Vi fikk maskin i «Union» i 1907. Da begynte vi fangst i Danskstredet. Da jeg var i Kvitehavet i 1909, var det ingen båter med maskin deroppe.

— Har isforholdene endret sig på fangstfeltet?

— I Vesterisen har isforholdene endret sig svært siden jeg første gang var der borte, forteller Torvig. Den gangen lå isen med sørpe og dravis langt utover til havs. Nu er det snart ikke annet enn isbaksen helt oppi landet igjen. Der inne ligger dyrene, og dit kommer ikke vi inn. De siste årene har fangsten vært svært dårlig nettopp av den grunn. Folk sier at Golfstrømmen holder på å forskyve sig, og slik kan det se ut for oss. Vi har vært nedt til å være med på storsildfiske ved Island for om årene, men det er det snart slutt med. Vegnene blir altfor dyre. Det er i det hele lite lønnsomt. Vi er begynt å reise ut senere på året også nu. Før gikk første turen på Kvitehavet så tidlig

Eneret

D

spe
Ha
tiu
tro
få
lig
til
som
glas
noge
jeg
å sm
virkn
de g
drink

De spritte og kussing i disse buler — black jack, rommy og chok-a-luck.

Til tross for at det formelig flyter med penger og drikkevarer i denne underlige «klubb», så er lokalet sørgelig primitivt: kolde, nakne murvegger og usle pinnestoler.

som midten av februar. Nu er det adskillig senere.

«Forkjælseseksedisjonen», som reiste ut med «Quest» brude først innhentet en del opplysninger hos skipper Torvig på D/S «Ishavet». Han kan fortelle at han aldri har sett en forkjælt mann nord i kulden og isen.

— Men jeg skal si dig jeg har frosset en del på de 25 årene e' har vært deroppe, sier han og strekker benene mot oven.

Vi ber Torvig fortelle litt om sine oplevelser.

— Der er glede og sorg på Ishavet som her, sier han. Han nevner ingen ting om at han ifjor reddet to skibsmannskaper i Hvitehavet. Han er bare glad han selv har sloppet å bli der oppe.

Einar Ellefsen.

Øverst: Al Capone. Nederst: Bug Moran.

hendt idag? Jack Zuta, den berømte bandefører som blev myrdet for nogen dager siden, har talt. Han har talt, sier jeg Dem, den døde har talt! Og aldri har han i levende live været så veltalende som denne gang.

Min venn politimannen som sjensynlig har tåmt adskillige begere, mens han ventet på mig, er i en tilstand av høyeste ophisselse.

— Hør en gang, gamle venn, sier jeg til ham i en gemyttlig tone, det forekommer mig at De også er temmelig veltalende idag.

Men denne historien Deres om de døde som taler, skjønner jeg ikke noget av. Hvor er det foregått henne da, og hvad er det han har sagt for noget?

Politimannen blir næsten fornærmet over min litt spøkefulle måte å ta hans betænelser på, men så bøier han sig over mot mig og begynner:

— Detektiven Pat Roche som

(Forts. 4. side)

den rundt mellom fingrene; men tenk der den ikke.

— Vi ber guvernøren i hver stat og Columbia distrikt, altså 49, om å sende oss hver sin kandidat. Vi plasserer guttene i et stort rum, hver mann for sig. De får spørsmålslisten, men har ikke anledning til å snakke med hverandre. Når spørsmålene er besvart tar vi alle guttene ut til en klubb på landet og dommerkollegiet treder sammen. Det tar omtrent hele natten å gå papirene igjennem, men komiteen holder på til den er ferdig og tar ut den beste. Så har vi litt fest og inviterer 49 vakre piker og lager litt dans til avslutning. Under guttenes fire års studier betaler jeg alt, skolepenger, kost og underhold, men han må gå på en teknisk skole, ikke noget college. Det er overraskende hvad disse kandidater vet, det er vidunderlig, de står så langt foran de almindelig uteksaminerte collegegutter. Man vet ikke hvorfor. Jeg brukte å ansette folk her fra college, de skulde besvare 200 spørsmål, men det var enkle spørsmål sammenlignet med de som gis til stipendiekandidatene. Men disse folk lot til å ha glemt alt de noengang hadde lært på college. Nu kan det jo være at collegegutter glemmer alt de har lært seks måneder etter at de har forlatt skolen, men slik er det ikke med folk fra en teknisk skole, de glemmer ikke hvad de lærer. Den beste tekniske skole i Amerika er Massachusetts Institute of Technology, den sender ut de

beste menn, så absolutt de beste, og det er disse menn som styrer hele teknikken i dette land.

— Hvilke forfattere setter De mest pris på Mr. Edison?

— Victor Hugo, Dumas og Jules Verne, men først og sist Shakespeare — ah — Edison slår hendene sammen — det var en mann med ideer, han kunde være blitt en stor oppfinner om han hadde villet.

Mr. Miller har funnet frem endel fotografier av Edison som han legger foran oppfinneren til signering. Mens Edison tar sin penn og begynner å male sitt navn med faste vakre bokstaver, skyver jeg en liten lapp hen til ham. Det er ikke mange ordene i spørsmålet, men kanskje et av de viktigste:

— Føler De nogen nro ved tanken på døden?

Edison ryster på hodet og smiler like blidt:

— Nei, nei, — sier han — det som er det mest kjedelige ved døden er at da kan jeg ikke få arbeidet mer.

På veggen henger en karrikaturetegnning forestillende Mars med loven og handelen i sine armer i form av to bevisstløse kvinner. Videnskapen kommer dem til hjelp med sitt flammande sverd og allerede ved første hug er Mars' våben «krigen» slått i stykker. Men nu er vel tingene blitt helt omvendt og jeg spør: Vil fremtidens videnskap ikke heller komme til å assistere krigen?

For første gang kommer det en

skygge over Edisons blide ansikt og han svarer kort:

— Jo, jeg er redd for det!

Som for å komme bort fra disse tanker tar han mig hen til et underlig lite apparat, en cylinder omviklet med sølvpapir og et sveivhjul på hver side — den første fonograf, en verdenshistorisk liten gjenstand. Ikke langt borte står en av Edisons edifoner og Edison insisterer på at jeg skal snakke inn i apparatet. Jeg sier en liten hilsen på norsk, Edison reverserer nålen og mine egne ord kommer øieblikkelig strømmende ut av maskinen igjen. Mr. Miller har fortalt mig at Edison alltid har vært så uhyre nøie med fremstillingen av sine gramfonoplater, at han kan høre selv den svakeste feil som andre ikke oppdager, og forlanger omminstet at de skal høre hans beste eksperter tror platen er feilfri. Jeg rabler ned et spørsmål om hvordan dette henger sammen.

Edison smiler igjen, med dette utrolig charmerende varme smil som får alle hans arbeidere til å elske ham:

— Jeg hører gjennom skallen — sier han — presser hodet inn mot gramfonotrakten, og er det noget som er riktig vanskelig å få fatt i så biter jeg i trakten og da hører jeg selv de svakeste mislyd.

Erling Bergendahl.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: **AFTENPOSTEN**

27. SEP. 1930

En minneutgave av Fridtjof Nansens bøker om de store ferder. Over Grønland og Polhavet.

Nytt billedmateriale er skaffet til veie.

En sommerdag om bord i «Fram».

Det vil sikkert glede alle Nansens beundrere — og de er ikke få — at Aschehougs forlag om kort tid sender ut en minneutgave av Nansens bøker om polarfarerens store ferder over Grønland og Polhavet. Minneutgaven skal utgjøre tre bind og kommer til å inneholde «På ski over Grønland», «Eskimoliv» og «Fram over Polhavet». De forskjellige beretninger vil bli revidert og delvis forkortet med utelatelse av detaljer som vesentlig hadde interesse for den første beretning, og som nu er uten betydning og bare stanser fortellingens fremadskriden.

Det vanskelige revisjonsarbeid utføres av forfatterens venn og medarbeider professor Hel-

land Hansen, hvis person yder den beste garanti for at det utføres med den ytterste pietet, så alle forandringer blir virkelige forbedringer.

Billedstoffet vil bli meget fornyet ved hjelp av ubrukt stoff fra Nansens store samlinger, det hele vil bli reproduisert pånytt, og med den moderne teknikk vil det komme ganske anderledes til sin rett nu enn for 30—40 år siden.

Nansens dagbok fra marsjen over polar-isen til 86 gr. 14 min. sammen med Johansen er også trukket frem i dagens fulle lys. Man vil gjengi utdrag av boken, som forteller om en av polarforskningens forunderligste reiser og som vil bli særlig aktuell nu efter Andréefunnet. Der vil bli gjengitt flere sider av dagboken som illustrasjoner til boken. Blandt billedmaterialet vil vi også finne en hel del av Nansens tegninger.

Heroldens Annoncebureau A/S

Serh
Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

AFTENPOSTEN

22. SEP. 1930

Norsk storfiske ved Grønland, Island og Svalbard.

Fangst basert på damp-
skib. — Et kapitalsterkt
selskap under dannelselse.

“Dette er det første skritt —”

Skipsreder Peder Brevik i Alesund arbeider for tiden med dannelsen av et stort fiskeriselskap, som skal drive fangst på bankene ved Vest-Grønland, Island, Bjørnøya og Svalbard.

Hr. Brevik opplyser på «Aftenposten»s henvendelse at det er utsikt til at saken går i orden om ikke lang tid. Kapitalen skal være 600,000 kroner, og man håber at omkring halvparten av den vil opnåes som pantelån.

Det er meningen i tilfelle straks å begynne bygning av to moderne fiskedampskib, hvert på 300 tonn. Den samlede årsfangst er beregnet til 2000 tonn — torsk og kveite.

— Er dette det første tiltak i sitt slags her i landet?

— Ja, svarer hr. Brevik. Vi har hatt for små båter før. Det er helt sikkert at der kan gjøres meget ut av dette fiske. Dette er det første skritt — fortsettelsen vil nok ganske sikkert komme.

Heroldens Annoncebureau A/S

Afdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: **NATIONEN**

19. SEP. 1930

Et arktisk Atlantis.

I sin bok «En ferd til Spitsbergen» har Fridtjof Nansen oppstillet en hypotese om en tidligere landbro mellom Svalbard og Norge. Denne landbro er nu under havets nivå og utgjøres av bunnen av Barents-havet, den havarm som begrenses av Nord-Norge, Svalbard, Franz Josephsland og Novaja-Semlja.

Ut fra det man vet om Bjørnøyas geologiske forhold, kommer Nansen til den slutning at bunnen i hele Barents-havet engang i den senere del av tertiærtiden har ligget omkring 4—500 meter høiere enn nu. Paa denne tid var hele Barents-havets bunn tørt land, og ved det rinnende vann og elvene blev det gravet store, vide daler i dette utstrakte flatland. En elv grov en dyp dal mellom Bjørnøya og Norge. Her skyter der idag inn en veldig undersjøisk «dal» fra kanter mot Norske-havet til henimot Novaja-Semlja. Man merker «dalen» ved en ganske sterk gren av Golfstrømmen som søker sig innover i Barents-havet og gjør dette hav til et forholdsvis varmt hav.

Den elv som altsaa i tertiærtiden rant her og grov ut denne dalen, maa ha hatt sitt nedslagsdistrikt over hele Barents-havet. Fra dette store omraade har den mottatt tilløb gjennom hele det vidt forgrenede dal-system som

vi enda ved loddsjudd kan følge paa Barents-havets bunn. Denne elv maa ha været større enn nutidens Volga.

En meget lang tid har forvitringen, frosten, det rinnende vann og elvene trengt for aa forme disse vide, aapne daler, og til aa jevne ned og runde av de mellemliggende høiderygger, saa de dannet et bølgende sletteland. De nuværende øer, Bjørnøya, Svalbard o. s. v. dannet de høieste plataaer og fjellrygger i landflaten.

Saa har landet sunket igjen, og saa kom istiden. Under den store istid har bredekket sannsynligvis skjult næsten hele Barents-landet, men visse deler av det har muligens været frie for is, f. eks. den høieste del av Bjørnøya og andre opstikkende øpartier.

Mens man før var tilbøielig til aa anta at den store istids-bre har dekket hele Nord-Europa helt ned til Syd-England og Nord-Tyskland, og at saaledes hele Norge var islagt til langt ut paa bankene, har man nu modifisert denne hypotese. Man antar nu at isen for vaart lands vedkommende aldri har naadd ut til de ytterste øer, ialfall ikke paa Møre-kysten (Kaldhol). Og der er ogsaa ting som tyder paa at heller ikke Barents-havet den hele tid siden tertiærtiden har været isdekket. Man maa tvertom anta at visse deler av dette Barents-

land sannsynligvis har været hevet over havets nivå siden tertiærtiden, og at disse deler av en eller annen grunn har været isfri.

Det som gjør denne hypotese nødvendig, er de undersøkelser som i de senere aar er blitt gjort paa Svalbard over hvirvelløse smaadyr, til dels mikroskopisk smaa insekter.

Der lever nemlig paa Svalbard blandt mose, gress og vidjer og i ferskvatn en relativ rik fauna av smaadyr, oftest dyr som en finner hele verden over.

Det spørsmål som naturlig melder sig, hvorfra disse smaadyr er kommet, forlanger et svar.

Den letteste forklaring er denne: Fugler kan ha ført dem med sig, de kan være kommet med drivved fra Sibiria, de kan være ført over havet med sydøstlige og sydlige vinder. Og selvsagt har nok menneskene ført en hel del arter med sig, fluer, hvepser og andre.

Oxford-universitet-ekspedisjonen i 1924 gjorde iakttagelser som tyder paa overføring med sterk vind.

Men vind-overføring kan ikke forklare det faktum at det er særlig de lavere arter av insekter som optrer paa Svalbard, mens mange høiere mangler. Kunde vind, drivis, drivved, fugler og mennesker overføre de lavere insektarter, saa maatte en ogsaa vente aa finne de høiere arter. Men de mangler meget ofte.

Man nødsages derfor til aa anta med A. E. Holmgren (1870) at den lavere dyreverden paa de arktiske øer nord for Norge er av gammel herkomst og at der i de senere aartusener (eller millioner) ikke er kommet nogen nye til.

Sig. Thor søker aa forene Holmgrens hypotese med Nansens Barents-land (i «Beiträge zur Kenntnis der invertebraten Fauna von Svalbard», Skrifter om Svalbard og Ishavet, nr. 27, Oslo 1930).

Enten man gaar ut fra Wegeners teori om landforskyvningen eller Nansens og Iherings om landbrote, kan man med temmelig stor sikkerhet forutsette at der har været en land-

forbindelse mellem Norge og Svalbard i sen-tertiær tid og muligens ogsaa i en mellomtid.

Men det spørsmål reiser sig da, om disse smaadyr kunde overleve den fimbulvinter som istiden var. Mange av disse insekter taaler imidlertid kulde meget godt, — ellers vilde de nok snart gaa sin undergang i møte! Og dessuten har der nok alltid været visse deler av Barents-landet som var isfri, snart en del her, snart en del der. Særlig viser egg og plantefrø en meget stor motstandskraft. I de varmeperioder som fulgte efter, har dyrene saa kunnet bre sig videre utover. Derved maa det ansees for sannsynlig at de lavere dyr paa de norske arktiske øer ikke er en nyimport efter istiden, men at de danner en rest av den gamle fauna som engang var felles for Norden og de arktiske egne.

— Saaledes kaster disse nye norske faunistiske undersøkelser paa Svalbard nytt lys over gamle geologiske problemer, som sikkert alltid vil beskjeftige menneskehetens fantasi.

E. K.

'National Tidende' nr 19.608.

Lørdag 2. sept. 1930.

DE ARKTISKE EGNE FREMTIDENS LAND

I Midnatssolens Lys gror alt dobbelt saa hurtigt
som i de tempererede Zoner.

RIGDOMME PAA RENS DYR, KUL OG MINERALIER

— Fra vor Korrespondent. —

London, Lørdag.

Den kendte canadiske Polarforsker, Dr. Wilhjalmer Stefansson skriver i Dag i „News Chronicle“, at de arktiske og subarktiske Egne utvivlsomt i Løbet af forholdsvis faa Aar vil blive Verdens Forraadskamre. Ved Peace-Floden i Alberta, hvor Temperaturen gaar ned til 110 Grader Fahrenheit under Frysepunktet om Vinteren, dyrkes Hvede, som flere Gange har vundet Præmien som Verdens bedste, og i Yakutsk i Sibirien, som antageligt er det koldeste Sted Nord for Ækvator, dyrkes med Held alle mulige Grønsager. Den arktiske Sommer er ganske vist kun kort; men som Følge af Midnatssolen gror alt dobbelt saa hurtigt som i de tempererede Zoner.

Stefansson fremhæver den stadigt udvidede Rensdyr-Avls store Betydning og hævder, at det er Sovjet-Rusland, man skal have Opmærksomheden henvendt paa i Fremtiden. Der findes allerede 20 Millioner Rensdyr i det arktiske Sibirien, og det er kun et Spørgsmaal om Tid, naar Antallet er steget til 80 Millioner. Forskeren mener ogsaa, at de arktiske Egne foruden Kul gemmer store Rigdomme af Guld og andre Mineralier.

Anglodane.

Videnskabeligt Forbehold overfor Meddelelsen.

Vi spurgte i Formiddags Professor Fr. Weis, om man kan tillægge denne Meddelelse nogen højere Grad af Sandsynlighed paa Forhaand.

— Jeg tror nok, sagde Professor, at man skal være meget forsigtig med at drømme om arktisk Landbrug.

— De mener ikke, at Midnatssolen er et Tryllemiddel for Landbruget?

— Der er det rigtige i Glæden over Midnatssolen, at den giver de paagældende Breddegrader en Lysmængde pr. Aar, som ikke er saa forfærdelig langt fra Lysmængden i vore egne Zoner. Men Temperaturerne, de kolossale Minimumstemperaturer vil man næppe med Held kunne bekæmpe. Jeg kunde bedre tænke mig at bruge disse fjerne Egenes Forraad af Vandkraft o. s. v. eventuelt til elektrisk Landbrug eller lignende.

— Giver den store Sollysmængde i en forholdsvis kort Periode tilsvarende hurtig Vækst?

— Nej, det er en Misforstaaelse. De allerfleste Plantearter trænger ligesom vi andre til Søvn ind imellem Arbejdsperioder. Det kan de ikke faa under Midnatssolen, og derfor ser man, at overordentlig mange Planter ligefrem forkrøbles af det konstante Lys, ganske som naar man udsætter dem for kunstigt Lys.

Dermed skal det naturligvis ikke være sagt, at ingen Planter kan trives under Midnatssolen, jeg har bl. a. selv ovenfor Polarkredsen, i Kiruna i Sverige set udmærkede Vegetationer. Men alligevel vil jeg ikke raade nogen til at sætte Penge i arktisk Landbrug i Tillid til, at Midnatssolen tryller Afgrøderne frem.

SH.

Havneanlegg på Jan Mayen.

Basis for fangst og fiskerier.

Overslagene varierer fra 1 til 3 mill. kr.

Oslo: For noe over et år siden besluttet statens havnevesen å undersøke mulighetene for anlegg av havner på Jan Mayen. Disse undersøkelser blev foretatt ifjor sommer av en ekspedisjon, som lededes av ingeniør Kjøllesdal i statens havnevesen. Resultatet av undersøkelsene foreligger nu som en innstilling til havnedirektøren.

«Aftenposten» har henvendt sig til havnedirektør Scott Hansen og bedt ham uttale sig om denne overmåte viktige sak. Havnedirektøren svarte bl. a.:

— Havnevesenet har altså foretatt undersøkelser av mulighetene for havneanlegg spesielt i Hvalrossbukta og i Nordlagunen. Disse er kartlagt og oploddet, likesom der er utarbeidet havneplaner i forskjellige alternativer. I Hvalrossbukta vil det bli spørsmål om anlegg av en større molo efter flere alternativer. Disse omkostninger varierer fra ca. 1,5 til 3 millioner kroner. I Nordlagu-

nen varierer overslagene fra 350 000 til 450 000 kr., alt efter dybden i innløpet. Da planene ennå ikke kan sies å være endelig bearbeidet, må man imidlertid være forberedt på at omkostningene kan bli adskillig høiere, fordi bl. a. landings- og transportforhold kan fremby overordentlig store vanskeligheter.

— Hvad er så i første rekke hensikten med de planlagte havnearbeider? spør bladet.

— Spørsmålet vil avhenge av hvilke interesser der skal tilgodeses. Efter hvad man foreløbig vet, vil det først og fremst bli spørsmål om å bruke øya som basis for selfangst og annen fangst i Vest-isen, dernest som utgangspunkt for fiskerier, især torskefiskerier. En sådan basis vil naturligvis kreve disse havner utstyrt med oplagsplass, oljestasjon, vannforsyningsanlegg, reparasjonsverksted osv. Overslagene er basert på en anleggstid av 8–10 år.

Fundet fra Franklin-ekspeditionen.

Deltagerne døde dels av skjorbuk
og dels av sult.

* Ottawa, 13. sept.

Fra Fort Murray i Alberta er der nu indløpet endel nærmere oplysninger om de fund fra Franklin-ekspeditionen som er gjort i den siste tid av major Burwash og flyveren Gilbert. — Burwash er i den kanadiske stats tjeneste og har nylig sammen med Gilbert foretat den første tur som nogensinde er gjort med flyvemaskin til King William Island.

Av de fund, som er gjort fremgaar det, at nogen av Franklin-ekspeditionens folk er avgaat ved døden av skjorbuk, mens andre er sultet ihjel. Flyverne fandt adskillige graver som var pent anlagt, og de mente at kunne slutte av dette, at medlemmene av Franklin-ekspeditionen døde efterhvert og at de døde blev ordentlig begravet saa længe der var nogen igjen av ekspeditionen som hadde kræfter til det.

Burwash fandt ogsaa skeletter og benrester, en matrosbluse, et bjørneskind, nogen bukser og teltrester.

Under flyvningen observerte man rester av et skib.

Sir John Franklin, der var en engelsk sjøofficer, som allerede tidligere hadde vundet ry bl. a. ved sine antarktiske forskninger, drog i maj 1845 ut med en stor ekspedition paa to skibe, «Erebus» og «Terror» med 130 mands besætning for at finde Nordvestpassagen. Skibene blev seet siste gang den 26. juli 1845 av en hvalfanger ved indløpet til Lancaster-Sund. Efterhaanden fremskaffet de mange utsendte eftersøknings-ekspeditioner oplysninger, som godtgjorde, at hele Franklin-ekspeditionen maatte være gaat til grunde. Ekspeditionsskibene hadde overvintret ved Beedry-Øen, og under forsøket paa at trænge sydover gjennom Peen Sound var skibene frosset inde. I 1847 var Franklin og flere av ekspeditionens medlemmer døde, og i 1848 forlot resten — 105 mand — skibene og drog sydover for langs Vestkysten av King Williams Land at forsøke at naa frem til beboede egne og hjælp. Under vandringen døde imidlertid alle av sult og utmattelse.

I 1859 fandt «Fox»-ekspeditionen en varde paa Kap Victory med en skriftlig beretning fra to av Franklins officerer om skibenes undergang og sir Johns død.

Blandt dem som særlig har bidrat til at løse gaaden om Franklin-ekspeditionen er ogsaa dr. Knud Rasmussen, som fandt skelettene av flere av de omkomne, og begravet dem under en stor stenvarde, over hvilken han heiste det britiske og det danske flag som en siste honnør.

Harangeren nr 210

Torsdag 11 Sept. 1930.

To av Franklin-ekspedisjonens leirplasser funnet ved King Williams land.

**Ekspedisjonen, som bestod av 129 mann,
forsvant i 1845.**

Oslo: Den kanadiske flyver Brash, som har foretatt en flyvning til den magnetiske nordpol, har ifølge telegram til „Dagbladet“ på tilbakeveien funnet 2 leirplasser i nærheten av King Williams land, som skriver sig fra Franklin-ekspedisjonen i 1845. Det er meget verdifulle funn og alt materiale er stillet til den kanadiske regjerings disposisjon.

Sir John Franklin var som kjent en engelsk sjøoffiser og polarfarer, som i første halvdel av forrige århundre fortok flere ekspedisjoner. I 1845 startet han med 2 skib for å seile gjen-

nem Nordvestpassasjen. I ekspedisjonen deltok ialt 129 mann. De blev siste gang sett 26. juli 1845 i den nordlige del av Baffinbukten.

Det blev senere sendt ut undsetningsekspedisjoner og man fikk brakt på det rene hvorledes ekspedisjonen videre hadde utviklet sig. Det fremgikk av undersøkelsene at de siste medlemmer av ekspedisjonen var bukket under i 1848 på Montrealøya. Man har tidligere funnet flere optegnelser fra ekspedisjonens medlemmer, som klarlegger reisens forløp.

FRANKLIN-MYSTERIET SOM NU ER LØST

Sir John Franklin som omkom under forsøket på å trenge gjennom nordvestpassasjen.

Den 85 år gamle ishavstragedie — da sir Franklin under forsøk på å finne nordvestpassasjen forsvant med to skib og 120 mann — er siden Andree-fundet blev gjort atter blitt aktuell. Den kanadiske regjering utrustet nu en ekspedisjon for å lete efter Franklins observasjonsbøker.

Andree-fundet har i den siste tid vært verdens samtaleemne og sikkert med rette. Det er et enestående tilfelle i historien at en gåte av denne art blir løst og fullstendig tilrettelagt med de forulykkedes egne ord og efterlatenskaper.

Men polarnattens favn er dermed ikke fravristet mere enn en av sine dystre hemmeligheter, hvorav mange riktignok er gått i glemmeboken. Men som Andree og hans fellers forsvinding holdt interessen for hans skjebne vedlike i 33 år, er der fremdeles arktiske gåter som beskjøtter verden, sporløst forsvunne videnskapslige ekspedisjoner som går igjen som spøkelses i fangstfolks fantasi, når den blågrønne, gulsende atmosfære låger hildringer i det selsomme landskap.

En av de ishavsmysterier som fremdeles er uløst, er polarforskeren Sir John Franklins skjebne. Siden han blev borte i isen på en eller annen ugjestmild øy, har det gjentatte ganger vært sendt ut ekspedisjoner for å lete efter ham, men uten resultat. Og nu har den kanadiske regjering bevilget et større bidrag til et nytt og siste forsøk på å løse mysteriet. Den norske ekspedisjonens enestående fund på Kvitsøya vil formodentlig også være et betydelig incitament for dem som arbeider med Franklin-gåten.

Det var 18. mai 1845 Franklin med sitt mannskap på 128 satte seil på de to skib «Erebus» og «Terror» på Themsen for å finne nordvestpassasjen. Men døden fulgte i deres kjølvann, ikke et liv kom tilbake som kunde fortelle om katastrofen. I Amerika og England er man imidlertid tilbøjelig til å tro at Franklin virkelig nådde sitt mål, før ulykken inntraff. Og skjønt Roald Amundsen fant passasjen i 1905 og nådde levende frem til Beringsredet, er der mange som tilligger Franklin æren for å ha vært førstemann. Sikkert er at denne antagelse er bygget på

et svært løst grunnlag, fantastiske beretninger om spøkelseseskib som sjøfolk har sett i isen, svevende eskimotradisjoner om skarer av skibbrudne som har forsøkt å trenge sig frem over ishavet tilfots og lignende.

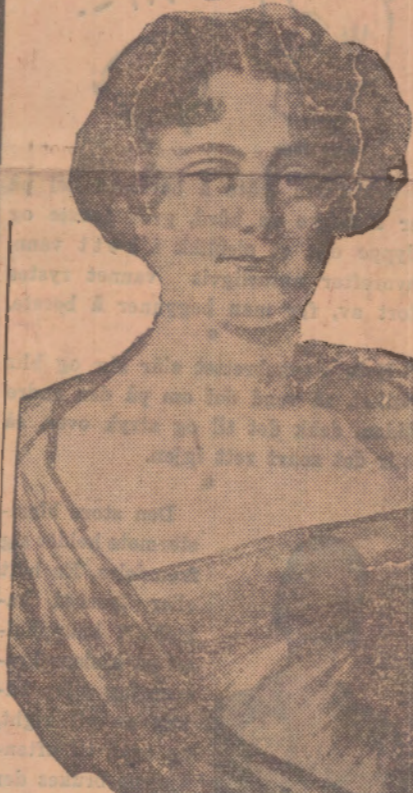
Når vi nu tenker tilbake på alle eventyr som blev spunnet op omkring Andrees skjebne — således skulde noen Alaska-eskimoer ha sett et «svevende telt» — og som fikk enkelte til å tro at Andree virkelig hadde passert over polarområdet, — så vet man jo hvor meget man kan tillegge slike fantasier.

De som nu vil søke efter restene av Franklin-ekspedisjonen, har i virkeligheten bare en liten papirlapp og gå efter, det eneste minne, den eneste lille rest av den store ekspedisjon. Papiret blev funnet i 1857 i en steinrvis på nordvestkysten av Kong Williams øy av en undsetnings-ekspedisjon som var sendt ut av lady Franklin. Det var et delvis trykt dokument av det slaget som vanligvis brukes av oseanografiske forskere. De anbringes i en flaske og kastes overbord for ved senere fund å kontrollere vannets drift, altså en flaskepost. Imidlertid finnes det notater i margene utført av to av ekspedisjonens deltagere. Papiret er således virkelig et dokument fra ferden om enn svært lite meddelsomt.

De to notater på papiret var dattert med omkring ett års mellomrum. Det første lød:

— 28. mai 1847. H. M. skibene «Erebus» og «Terror» har overvintret i isen 70 grader og 5 minutter nordlig bredde og 98 grader, 23 minutter vestlig lengde. Har 1848 — 47 overvintret ved Beechysøya, 74° 43' 25" nord og 91° 39' 15" v. lengde efter å ha gått op Wellington kanal til 77° og vendt tilbake på vestsiden av Cornwallis øy. Sir John Franklin leder ekspedisjonen. Alt vel. Et parti bestående av seks mann og to offiserer forlot skibene 24. mai 1847. Leutenant Gore.

Det annet notat var undertegnet

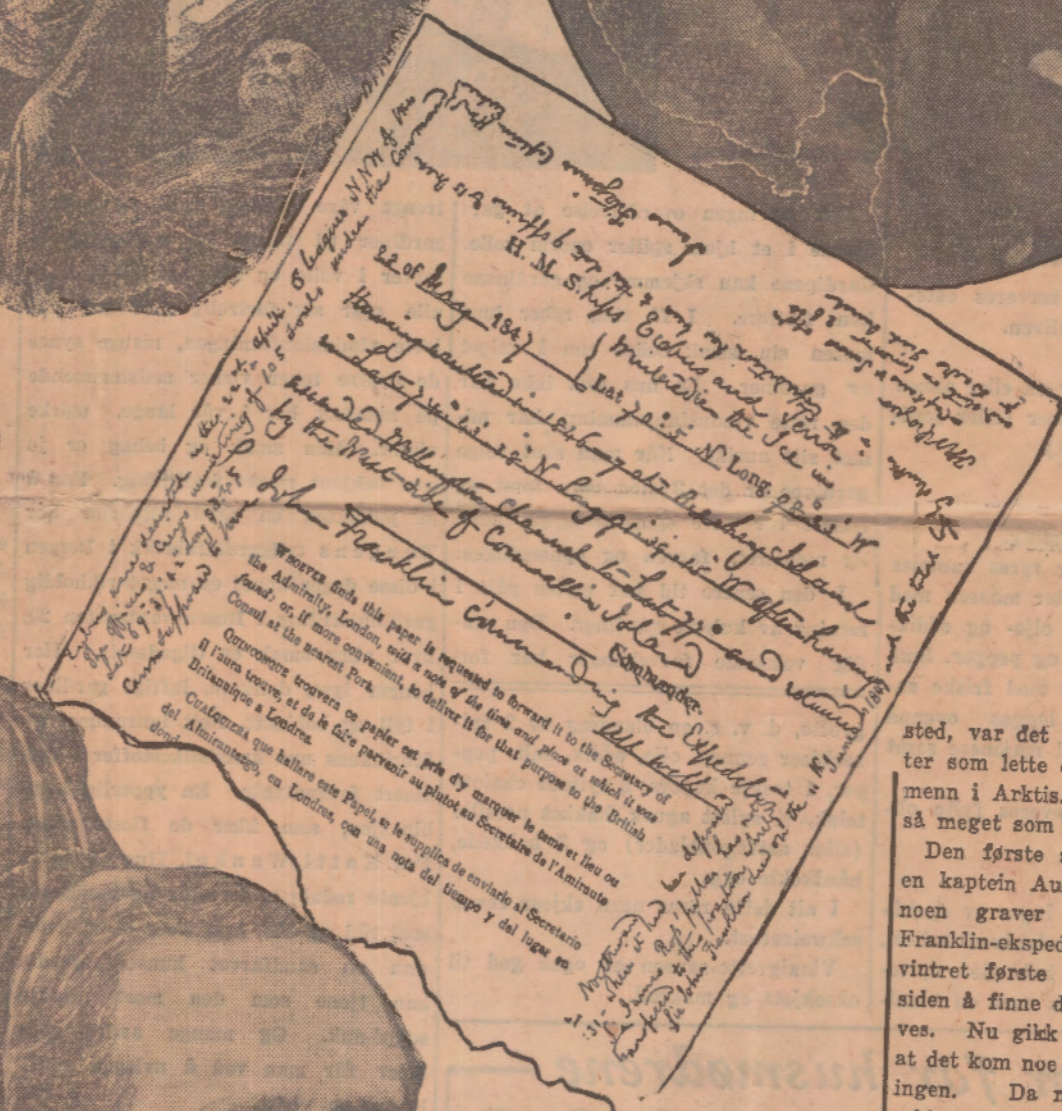
Lady Franklin som ofret hele sin formue på å få rede på sin manns skjebne.

av kaptein Fitzjames og lyder:

— April 25. 1847. — «Terror» og «Erebus» forlatt 22. april, fem leagues nord-nordvest for dette sted. Offiserer og mannskap ialt 105 sjeler under kommando av kaptein F. R. M. Crozier forlot der, 69° 37' 42" nord, 98° 41' 10" vest. Leutenant Irving har funnet denne flaskepost i en steinrvis som antas å være blitt bygget av sir James Ross i 1831. Papiret sees å være blitt anbragt der av kommandør Gore i juni 1847. Sir John Franklin døde 11. juni 1847 og det samlede tap av liv har hittil vært 9 offiserer og 16 mann. Starter imorgen for Backs Fish River.

Dette dokument har i de mange år som siden er gått, fristet en lang rekke fangstfartøier og ekspedisjoner til å lete efter de omkomne. Mange har satt livet til under disse forsøk og de har kostet enorme summer.

Det har selvfølgelig ikke vært hensikten å samle op skjelettrestene i isen. En rekke kjente forskere mener at den ulykksalige ekspedisjon må ha gjort høist interessante og verdifulle observasjoner. På begge båtene blev det selvfølgelig ført nørlagte bøker over de videnskapelige resultater, og kunde disse dokumenter

Faksimile av det funne dokument fra Franklin-ekspedisjonen.

Kaptein Francis L. McClintock, som fant flaskeposten, det dokument som nu er den nye ekspedisjons ledetråd.

finnes, vilde de bety et uvurderlig bidrag til arktisk forskning. Det er også antatt at disse dokumenter er blitt tatt vare på og gått i arv fra de døde til de levende og således skulde være å finne hos de sist levende. Dette sees jo også å være gjort under Andree-ulykken, og man mener nu at restene av de sist levendes

leir og dermed dokumentene skulde være å finne et eller annet sted på Kong Williams øy. Selv om vardene som folkene bygget for å rettlede mulige undsetnings-ekspedisjoner, er blitt ødelagt av storm eller eskimoer, skulde det være mulighet for å finne frem, mener man.

Da Franklin-ekspedisjonen hadde vært borte i to år blev det av den engelske regjering sendt ut strenge ordre til alle fartøier som drog nord-på samt til eskimoer og indianere på Kanadas kyster om å holde øie med mulige ting og hendelser som kunde tenkes å stå i forbindelse med ekspedisjonen. Hvalskippere blev likeledes sendt avsted med sine skuter til Jonesund, Kellington kanal, Melvilleøya og Victorias land. Den første damper som drog inn i isen var ute i samme ærend.

For egen regning utrustet også Franklins frue, lady Franklin en 90 tons skute, «Prince Albert», som drog avsted under kaptein Forsyths ledelse for å lete ved kystene av Prinsregentens land og stillet videre et beløp på 3000 crowns til andre fartøier som vilde delta i efterforskningen.

Høsten 1850 — fem år efterat Franklin-ekspedisjonen var dratt av-

sted, var det ikke færre enn 15 båter som lete efter Franklin og hans menn i Arktis. Men man fant ikke så meget som en trevl.

Den første som meddelte noe var en kaptein Austin som hadde funnet noen graver på Beechyøya, hvor Franklin-ekspedisjonen hadde overvintret første vinteren. Man søkte siden å finne dette sted, men forgjeves. Nu gikk det hele fem år uten at det kom noe som helst ut av forskningen. Da meddeltes det at noen eskimoer en gang hadde sett et skap på 40 mann dra over isen i retning av Backs Fish River. Eskimoenes fortalte videre at de alle var omkommet. Dr. Rae drog nu til disse eskimoer og førte med sig hjem noen relikvier som påstodes å ha tilhørt de omkomne. Dr. Rae fikk 10,000 crowns i belønning for å ha løst mysteriet.

Tross energiske henstillinger fra lady Franklin om å fortsette letingen efter dette nye spor, vilde ikke regjeringen ofre mere på saken, og lady Franklin anvendte nu hele sin formue og fikk dessuten betydelige beløp innsamlet til en ny ekspedisjon.

Nu blev kaptein Mc. Clintock sendt ut. Og han fant så det dokument som nu er lagt til grunn for den ekspedisjon som utrustes nu.

Kaptein Mc. Clintocks ekspedisjon bød også på en del tragedier, men for selve opgaven var den forholdsvis vellykket. Også han nådde frem til eskimoenes som så Franklins folk. Han fant også flere leire med skjeletter, båter, redskaper og bøker med ikke et eneste skrevet ord. Det formodes at dette var likene av folk som forlot «Erebus» og «Terror» på et meget tidlig tidspunkt.

Men selve hovedpartiets skjebne har man aldri fått vite noe som helst om. Det er dette som menes å ha vært i besiddelse av ekspedisjonens videnskapelige resultater.

Havangeren nr 198.

Torsdag 28. aug. 1930.

En ny Jan Mayen-sak.

Jacobsen blev nektet å drive jakt og fangst.

Oslo: En ny Jan Mayen-sak er, efter hvad «Aftenposten» erfarer, under opseiling i disse dager. Kandidat Birger Jacobsen, der som kjent for en tid siden tapte byrettssaken om konsesjonene på Jan Mayen, har nemlig uttatt forliksklage mot regjeringen i anledning av et nytt stridsspørsmål. I juli ifjor lyktes det Jacobsen å reise kapital til en ekspedisjon til Jan Mayen for å drive jakt og fangst av blårev på øya, og han leide i den anledning motor-kutteren «Grande» av Alesund. Ved ankomsten til Jan Mayen blev Jacobsen av radiostasjonens bestyrer mottatt med den beskjed at all jakt og fangst var forbeholdt stasjonens personale og at eventuell fangst vilde bli konfiskert. Jacobsen bøide sig for dette forbud, men da det efter hans mening ikke er lovhjemmel for et slikt forbud, har han ved sin advokat tatt ut forliksklage mot regjeringen. Han mener å ha rett til en passende erstatning for det tap som blev påført ekspedisjonen.

Havangeren nr 197.
onndag 28 aug. 1930.

Det store „polarår“ forberedes.

Den internasjonale polar- kommisjon

Trådte sammen i Leningrad
igår. Det deltar representanter
for Storbritannia, Frankrike,
Tyskland, De forente Stater,
Japan, Kanada, Norge, Finn-
land og Danmark. Preses for
Sovjet-unionens videnskaps-

akademi, Karpinski, ønsket vel-
kommen. Forhandlingene, som
ledes av direktør La Cour,
Danmark, dreier sig om forbe-
redelse til det omfattende vi-
denskapelige arbeid i det fore-
stående «polar-år». Fra Norge
deltar som kjent professor H.
U. Sverdrup.

Franklin Controversy

last

TELEGRAM

Worcester, Mass.
AUG 24 1930

FRANKLIN DIED WITH 129 MEN

Famed Explorer and Crew
Vanished More Than
80 Years Ago

AMUNDSEN, TOO

Lost With Companions in
Search For Missing
Nobile

NEW YORK, Aug. 23 (AP)—One riddle of the silent North has been solved with the finding of the bodies of Salomon-Auguste Andree and his two companions, who flew off toward the North Pole in a balloon 33 years ago. But the Arctic still holds the fates and the bodies of 141 other men who, like Andree and his crew, never came back.

Twelve of them vanished two years ago this summer, six in Gen. Umberto Nobile's dirigible "Italia," as it drifted away after the crash on the polar ice cap north of North East Land—not so very far, as Arctic distances go, from the place where Andree's body was found—and six more in a French seaplane in which Capt. Roald Amundsen set out from Norway to rescue Nobile.

Franklin Lost 129 Men

The other 129 perished more than 80 years ago in the vicinity of Baffin Island, off the northern coast of Canada, with Sir John Franklin, a British explorer as noted in his day as Amundsen was later.

In two ships, the "Erebus" and the "Terror," Sir John and his crew set out on May 19, 1845, with three years' supplies to find a northwest passage to the Pacific. A few weeks later they sailed from Baffin Land into Lancaster Sound. Fourteen years passed before any hint of their fate was brought back and the story was never completed.

When no word had come from them after three years, a search began that lasted more than a decade, resulted in the exploration of 7000 miles of North American Arctic coastline, and first aroused in Americans an interest in polar exploration.

Traces of Camp Found

In August, 1851, a British searching party found on Beechey Island, across Baffin Bay from Greenland and about 3000 miles west of those later tragedies, traces of what later proved to have been the winter camp of Sir John Franklin and his party in 1845-46.

Eight more years passed, and in the spring of 1859 a party sent out by Sir John's widow found at Point Victory, on King William Island, about 300 miles southwest of Beechey Island and right off the coast of Canada, a few skeletons and some papers tucked away in a cairn.

Those papers told the history of the expedition to April 25, 1848. This "Erebus" and the "Terror," ice beset since Sept. 12, 1846, had been abandoned as they broke up. Sir John was dead, and so were nine of his officers and 15 of his men. The rest of the party—104 officers and men—was about to set out on foot, weak from starvation and exposure, for civilization.

Dropped Along Trails

In the years since then, their story has been added to bit by bit. Eskimos told of seeing the white men staggering along over ice and snow, dropping by the trail. How far the last of the 104 traveled probably will never be known. Even in recent years there have been found among the Eskimos articles identified as having belonged to members of the Franklin expedition.

The names of the men who died with Sir John Franklin have long been forgotten. Sir John himself, a hero of Trafalgar, an explorer so distinguished that he was knighted by his king, is remembered only by a memorial tablet in Westminster Abbey and a few columns in the encyclopedia.

Perhaps in some future year—when their names, too, save that of Amundsen, have been forgotten—the stories of those six men who drifted helplessly away on the wreck of the "Italia" and the five who set out with Amundsen in a French seaplane from Norway to rescue them may be brought back, piece by piece.

For with equipment of which Sir John and his crew had no conception, man continues his trek into the white silences answering the call of Salomon-Auguste Andree, 33 years ago:

"If you never hear from me again, others will follow."

Stavanger nr 188.

fredag 16 aug. 1930.

En ukjent ø i Ishavet.

Russerne opdaget den mellem
Novaja Semlja og Nordlandet.

Moskva: Tass meddeler:
Som kjent er ishavsfartøiet
«Sedov» for tiden på en viden-
skapelig ekspedisjon til de ark-
tiske strøk. Nu meddeler eks-
pedisjonen at den første dag
«Sedov» var i sjøen efter av-
gangen fra Novaja Semlja på
reis til Nordlandet (tidligere
Lenins land og Nikolai II's
land) opdaget man en ukjent
øy. Under stadig lodding nær-
met «Sedov» sig kysten. Den
nærmeste pynt fantes å ligge
på 79° 25' norlig bredde og 76°
10' østlig lengde. Professor
Vise, som er ombord på «Se-
dov», har for øvrig allerede i
1924 gitt uttrykk for den for-
modning at det i det farvann
det her gjelder måtte finnes
land.

» Dagbladet nr 190.

Torsdag 14 aug 1930.

Storfiske ved Bjørnøya.

Tromsø, 14. august.

Det meldes om veldige innsig
av fisk ved Bjørnøy-bankene. Nye
felter nordenfor de vanlige er
prøvd med godt resultat. Alle
fartøier har fått full fangst.

13. AUG. 1930

Territorialrett og næringsrett i arktiske egne

De polare regioner er ikke lenger som engang terra incognita, som stater og statsmenn ingen tanke har for. Da Kielerfreden blev inngått glemte forhandlerne ganske enkelt de norske skatteland, disse fulgte ikke med Norge da vårt land skiltes fra Danmark. Nu glemmes de ikke mere. Men var polare regioner engang uten interesse for statsmennene, så var de ikke uten interesse for norsk næringsliv, i menneskealdre drev norske fangstfolk sin næring i de arktiske strøk, som nordmenn gjør det den dag i dag.

Da omslaget kom og de arktiske egne ikke lenger var et terra incognita for statsmennene, blev de til gjengjeld høist aktuelle som gjenstand for ny landvinning. De polare regioner er senere blitt de rene kjelebarn for politikerne. Selveste statsministeren i Danmark gjør sig endog den anstrengelse å gjeste Grønland i disse dager for å studere polare problemer og muligheter. Ikke med tanke på salg av Grønland påstås det, men med tanke på ophjelp av landet til beste for landets egne innbyggere, eskimoene, og vel også med litt tanke på Danmark.

I den polare interessekamp som har pågått lyktes det tross alt Norge å få overhøyhet over Spitsbergen, hvor nordmenn i nmindelige tider har drevet sin næring. Og Grønlandsavtalen fra de senere år har sikret oss iallfall fri næring på Øst-Grønland. Også Jan Mayn er nu i kraft av norske rettigheter gått inn i norsk interesseområde som territorium. Men den samme polare næringsdrift, som her, har norske fangstfolk i alle år drevet også på Franz Josefs land inntil denne tid. Men nu skal det være slutt, sier russerne, som aldri har

drevet næring her. Den ekspansive militære stormakt Sovjet-Russland gjør uten videre overhøyhetskrav på landet og stenger egenmektig territoriet for norske fangstfolks gjennom slektledd hevdvunne, og etter folkerettslige regler rettmessige næringsdrift på dette område. Franz Josefs land blir etter dette et lukket land.

Men Sovjet-Russlands ekspansjonskrav er ikke bygget på basis av anerkjent territorialrett, heller ikke på hevdvunnen næringsdrift på Franz Josefs land, kravet er diktert alene av imperialistiske motiver som ikke kan være folkerettslig begrunnet.

Men selv om påstanden om Russlands rett til Franz Josefs land var folkerettslig underbygget, så opheves ikkn dermed vårt lands rett til fri næring på dette territorium, en rett som har hjemmel i nordmenns ophold og arbeid her gjennom generasjoner.

Ingen stat vinner i våre dager anerkjent rett over polare land bare ved å fremsette påstand om denne rett hen i hytt og vær. Heller ikke rett til å forby andre folks velerhvervede næring i og ved disse land. Og ikke gjør det kravet mere overbevisende om det fremkommer fra en stormakt, som ser sig istand til å sette truende makt bak sin aggressive påstand.

Rettsbeskyttelsen folkene medlem er heldigvis i våre dager langt på vei i utvikling og befestelse, både hvor det gjelder territorialrett og næringsrett.

Savangeren nr 181
Freitag 8 aug. 1931.

Forlik i striden om Jan Mayen?

**Vil staten tilby Jakobsen
bruksrett til hans anneksjon.**

Oslo: Etter forlydende i „Aftenposten“ skal der fra departementets side være under opseiling et forslag til forhandlinger om eventuelt forlik med kandidat B. Jakobsen som tapte prosessen om Jan Mayen. Det skal blandt annet gå ut på å tilby Jakobsen bruksrett for lengere tid på det av ham anerkjente område på Jan Mayen.

Efter at Jakobsen hadde tapt sin prosess innanket han denne for høiesterett, men denne sak vil vel nu bortfalle hvis der blir forlik.

Aftenposten on 400.

Torsdag 7 aug. 1930

Forlik mellem Staten og Birger Jacobsen i Jan Mayen-saken?

Før den går til høiesterett.

Efter forlydende skal det fra departementets side være under opseiling et forslag til forhandling om et eventuelt forlik med kandidat Birger Jacobsen, som tapte processen om Jan Mayen.

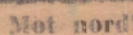
Forslaget skal bl. a. gå ut på å tilby Jacobsen bruksrett for lengere tid på det av ham annekterte område på Jan Mayen.

Efter at Jacobsen hadde tapt

sin process innanket han den, som man vil huske, for høiesterett, og denne sak vil vel da falle bort, hvis det blir forlik. Jacobsen innsendte samtidig som han innanket saken for høiesterett anmodning om å få koncession på opprettelse av en fiskestasjon på det område han i sin tid annekterte. Dette andragende beror ennå i departementet.

Tromsøbrev til Rensdalsposten.

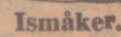
Det er den britiske visekonsul
Carl Sæther, trønder av fødsel.
Over hans liv er der handlingens
drag. Bare 16 år gammel utvan-
tret han til Amerika, deltok
i den spansk-amerikanske krig og

— De tenker på «Sektor»-po-

— Men nu — Russland nu?

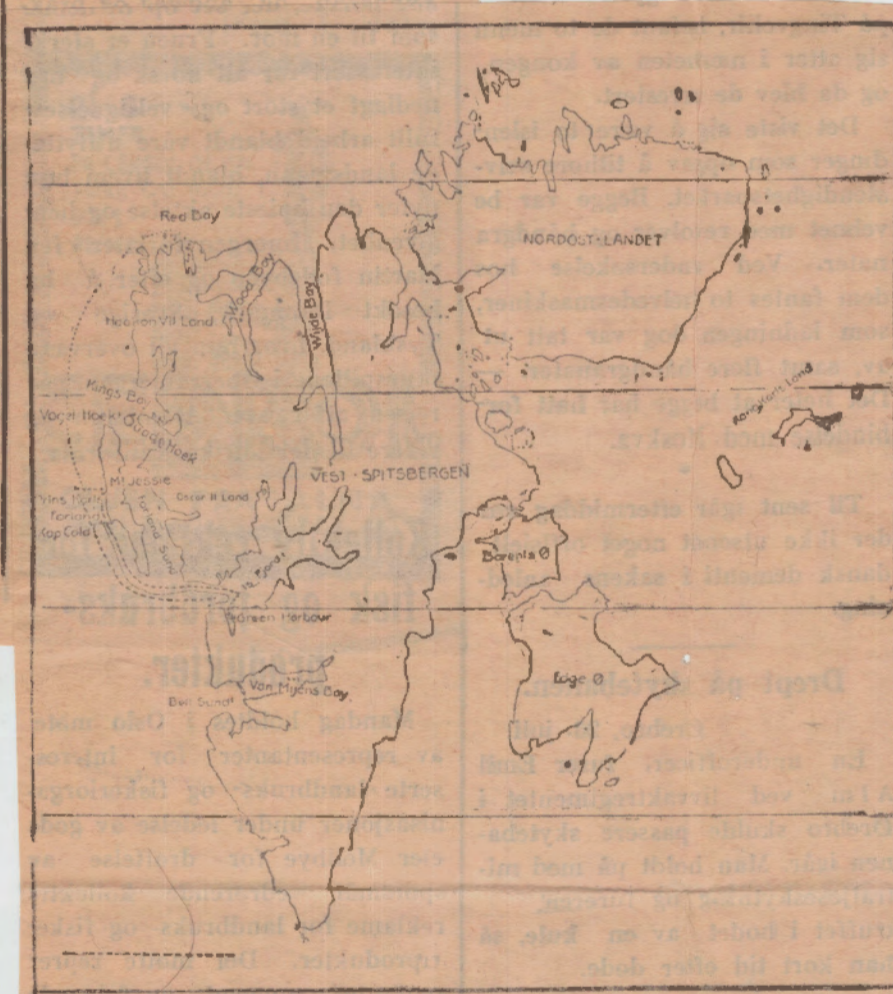
10

— Hele polarspørmålet må optas til drøftelse, således at der sikres de interesserte parter frie erhvervsrettigheder — til gavn for alle og til skade for ingen. Øst-Grønland vil jo også komme inn under en slik debat. Ved traktaten mellem Danmark

— Med fangsten tænker vi her nord nærmest på sellangsten, men den foregår jo i det åbne frie hav, så den regner vi ikke med her. Og fangsten i land, der fangsten — det er jo ikke noget fedt levebrød, jeg vil anta vi på Spitsbergen kan regne med ca. 25 mann, som i hoiden tjener 7—4000 kroner årlig på alt sit slit. Der kommer også folk hjem med en hel vinters fangst på ba-

re 4—5 rev (ca. 500 kroner.)
Men turisttrafikken er jo et

Bjørnøyfisket utvides til Spitzbergen.

tal overlegenhet. Men den rut

Herøldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklip
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn

Tromsø Stiftst.

Overvintringsekspedisjonen på Jan Mayen

Bestyrer Fritz Øien uttaler sig til „Tromsø Stiftstidende“.

Vi traff i går bestyrer Fritz Øien og fikk ham til å fortelle litt fra overvintringen på Jan Mayn.

Vi var 4 mann deroppe på overvintring. Fritz Øien, Roald Øien, Alv Pedersen, Kvive Andersen.

Det har vært et livlig år oppe på Jan Mayn. Besøk har vi hatt én masse. Således blandt annet: franskmannen Chacot og prof. dr. Mercanton, prof. Renaud. Disse drev forskj. vitenskabelige undersøkelser, målte bl. a. toppen på øya og der blev en liten differanse på høiden 2 265 m. — 67 ved denne og målinger foretatt av ingeniør Kjøllestad fra Statens havnevesen som også var der og undersøkte forholdene med havnen. Resultatet av undersøkelsen foreligger ikke ennå. Hr. Øien uttalte at en god havn vil ha meget å si for fangst og fiskeriflåten.

Vi dro opover i 1929 og så da meget sild i vannflaten. Der har vært lite fangst av dyr p. g. a. det utrygge vær. Vi hadde meget å gjøre om høsten med arbeide — vi stod stadig i forbindelse med hvalbåter, kullbåter, som skulde ha peiling. Således »Isbjørn«, »Veslekari«, »Michael Sars«. Dessuten tok vi op endel værtelegrammer for videre-sending til værvarslingen Tromsø.

Utover vinteren var det meget storm, vi blev nesten nedsnedd og måtte til sine tider bruke vinduene til læsiden for optakning av observasjoner. Antennen ramlet ned, og vi hadde et stort arbeide med repa-

rasjon. — En natt var vi ute i orkan og foretok undersøkelser helt til kl. 4. om morgenen.

Utpå våren fikk vi besøk av flere hvalbåter som skaffet oss friske grønnsaker som kom vel med. Der har vært lite hvalfangst deroppe p. g. a. mangel på åte. Hvalen var »spisrygget« som man sier.

En hollandsk krysser »Nautilus« kom hit og satte op en støtte over de hollandske overvintrere som omkom under overvintring i året 1633 — 34.

Dansken Lauge Koch var oppe og så på stasjonen som danskene har fått av Østerrikerne som var der i 1882—83.

»Veslekari« med Hoel og en del kjendte menn kom også til Jan Mayn. Blandt disse var også Lindquist fra Tromsø. En sønn av Werenschiold var også der og drev på med landskapsmaling.

Av turistbåter har vi hatt besøk av »Sierre Cordoba« som vi gav peiling.

Stasjonen har nu fått avløsning av Olonkin og en del andre.

Litt fangst har vi fått; men ikke noe nevneverdig. Vi mistet en rev som hoppet på sjøen og svømte fra låten.

Øien og Pedersen optar sitt arbeide på værvarslingen fra neste mandag av.

Fritz Øien representerte politimyndigheten på øya under overvintringen. —

*Halogaland
Harstad*

Vår tid får også sin historie.

Et jubileumsår som i år er det naturlig at vi ser tilbake på vår historie, både på fridomsverket i 1905 og på uverket i 1030. Men det er liten nytte i å minnes disse store hendelser, dersom vi glemmer å anvende vår historiske lærdom på de spørsmål vi arbeider med idag. Vi skal huske på at også vår tid får sin historie, og selv om tiden synes grå og almindelig, så har vi dog saker til løsning som vil komme til å sette stygge merker i vår historie om vi undervurderer dem og forsømmer deres riktige løsning.

Vi har dessverre ikke maktet å beholde de store landområder som engang hørte til den norske krone. Vi har mistet norsk land både i øst og i vest. Det gamle Bjarmeland var det nordligste Norge med østgrense ved Kandalaks innerst i Kvitsjøen. Båhuslen var en del av Norge. Vesterhavsøyene, Island og Grønland var på samme måte fra 1262 en del av Norge. Dette var ikke kolonier, men det var deler av Norge, ryddet og bygget av våre beste menn. Frivillig utvidet de Norges grenser til også å omfatte deres bygder, med de samme rettigheter og plikter som det øvrige Norge. Mellom disse norske bygder lå det store Norskehavet, som strakte sig helt op til iskanten i nord. Hele dette her var betraktet som et norskt innlandshav og ingen utlendinger hadde lov å ferdes der uten tillatelse fra Norges konge.

Også den gang hadde Norge politikere; men de maktet dessverre ikke å holde dette store rike sammen. Den norske administrasjon maktet ikke sine forpliktelser overfor våre vestlige utbygder og meget har de måttet lide av den grunn. På Grønland utøpde våre landsmenn uten at vi

vet noe om deres lidelser. Mot sin vilje blev de andre vesterhavsbygder skilt fra Norge uten at de kunde få en hjelpende hånd. De norske politikere maktet heller ikke da alle de opgaver som forelå. Utelukket er det heller ikke at de undervurderte enkelte saker akkurat som en del politikere er tilbøielig å gjøre i våre dager. Anledningen til å gjenreise Noregsveldet er iallfall spillt for alle tider, så derved er intet å gjøre. Men våre politikere bør iallfall passe på så vi ikke mister mere av de områder som hørte til det gamle Noregsveldet. For tre hundre år siden var disse våre nordlige besiddelser truet av ingen ringere enn England, Holland og Frankrike. Den gang hevdet Kristian den fjerde med vår flåte de norske interesser på Svalbard, og de fremmede makter måtte bøie sig. Kristian den fjerde fant det verdt å sette noe inn på de norske interesser i Ishavet, og da han ikke greiet å løse Norges høihetsrett over Grønland og Svalbard ved diplomatiske forhandlinger, sendte han krigsskib til Svalbard. Disse fant bl.a. de franske hvalstasjoner deroppe, som blev skutt sønder og sammen, og de andre tok da sine saker og flyttet derfra. Norges høihetsrett over landet måtte erkjennes; men det er synd å si at de norske myndigheter siden den tid har interessert sig for disse landområder. Vi visste ikke stort om dette før Macody Lund i 1908 drog denne kunnskap ut av gamle arkiver i København.

Når høihetsretten over disse land atter blev aktuell, da var vi glad til vi kunde påstå at det var ingenmannsland. Dette skyldes ikke bare vår vanmakt i danskertiden, men det er også en følge

Hovedagent for Harstad:

lærer T. Bertelsen.

av at våre politikere gjennom tidene har undervurdert våre gamle utbygder. Vi holdt ikke vedlike kunnskapen om disse bygder, og så har vi fått den vrangforestilling som råder idag at Grønland f.eks. er bare sne og is. Vi har ikke funnet det nødvendig å undersøke den del av vår historie, som er knyttet til Grønland, men det lar vi et annet folk stelle med. Våre historikere anslår den norske befolkning på Grønland til noen få tusen mennesker, som levet vesentlig av jakt og fiske. Det vil nok vise sig at de også undervurderer. Det vil nok en dag bli klart at der har vært et betydelig større folketal og at jordbruket har vært landnæringen. Der har i gammel tid til og med vært utført jordbruksvarer fra Vestgrønland. Dette vil neppe forbause dem som kjenner landet. Efter de undersøkelser danske jordbruksmenn har gjort er der gode muligheter for husdyrhold på Vestgrønland, og danskene har nu anlagt store saueavlsstasjoner. Dette viser at vi ikke bør undervurdere de arktiske lands betydning. Vi bør trekke lærdom av vår historie og passe nøie på de rettigheter vi har, til våre politikere atter kan skaffe den nødvendige kunnskap om verdien av disse strøk og derefter treffe de foranstaltninger, som er nødvendig til å gjenreise det gamle Noregsveldet så langt det lar sig gjøre.

23. JUNI 1930

Over 20 ekspedisjoner til de arktiske egne iår.

Bartlett, som fulgte med på Pearys
Nordpolsferd, påny nordover.

Kaptein Bartlett.

For en tid siden bragte »Aftenposten« en oversikt over en rekke ekspedisjoner til de arktiske egne. I den senere tid er der blitt planlagt ytterligere en del ekspedisjoner både til Grønland og de østlige ishavsområder — foruten de tidligere omtalte ca. 15 ekspedisjoner.

En svensk-engelsk ekspedisjon, hvori deltar bl. a. den svenske overjegermester Hederström, skal til Spitsbergen for å studere fuglelivet. Ekspedisjonen skal fotografere og ringmerke en del fugl og vil ellers samle en del egg og felle noen fugler til videnskapelig bruk ved Riksmuseet i Stockholm.

Fra Danmark er der sendt ut en kommisjon til Vest-Grønland for å undersøke mulighetene for inspeksjon av fremmedfiskeriet på bankene utenfor Vest-Grønland. Kommisjonen er opnevnt av marineministeriet og består av kontreadmiral Rechnitzer og folketingsmennene, generalauditor Pürchel, redaktør J. P. Larsen og Jensen Broby. Ennvidere deltar avdelingschef i krigsministeriet, kaptein Stemann, og avdelingschef i marineministeriet, baron Cai Scaffalitzky de Meuckadell.

Ved Grønlands vestkyst vil man besøke fiskefeltene og særlig undersøke forholdene vedrørende det utenlandske fiskeri. Alle inspeksjonsskibets innberetninger

angående fiskeriforholdene på bankene går til marineministeriet i København. Det er nødvendig at man som fiskeriet stadig utvikles holder sig orientert. Reisen har derfor den særlige juridiske opgave å undersøke inspeksjonsforholdene. Folketingsmennene skal studere de grønlandske forhold i almindelighet og spesielt skal de sette sig inn i forholdene i Færøingerhavn. Færøingene har klaget over at der er for liten plass i havnen, og dette er den eneste havn på Grønland som de har tilladelse til å anløpe.

Saken behandles i riksdagen ved samlingens slutning, og folketingsmennene får nu anledning til på stedet å undersøke berettigelsen av færøingenes klager.

Videre er der utsendt en amerikansk ekspedisjon for å drive arkeologiske og etnografisk undersøkelser på Grønlands nordøstkyst. Ekspedisjonen ledes av kaptein Robert A. Bartlett, medlem av admiral Pearys nordpols ekspedisjon. Amerikanerne vil besøke Scoresby Sund og de nordenfor liggende strøk og arbeide der et par måneder.

En annen amerikansk ekspedisjon til Øst-Grønland står under ledelse av amerikaneren Tallcot. Han har leid ishavsskuten »Nordkapp II« med Isak Isaksen, Tromsø, som skipper. Ferden er nærmest en jaktekspedisjon med 8—9 deltagere, vesentlig studenter.

De skal ha norsk lege ombord, nemlig Aage Haagenrud. Mr. Tallcot har været her i Oslo, men er nu reist tilbake til Amerika. Ekspedisjonen starter fra Bergen 8. juli.

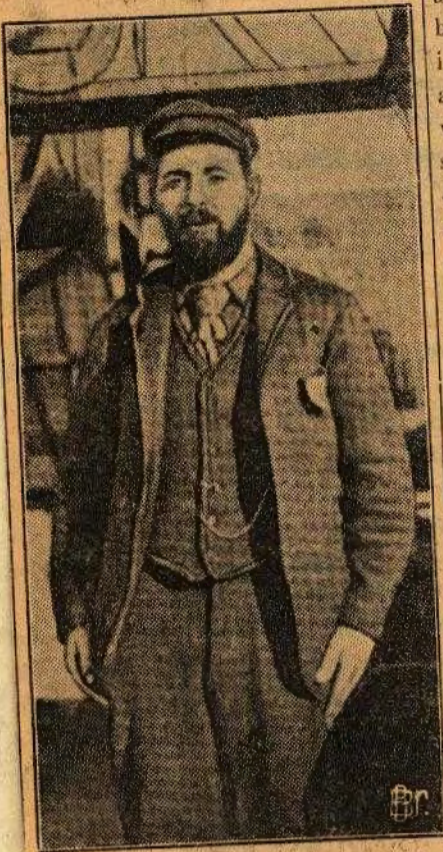
En studieferd til Vest-Grønland utføres av professor Gripp fra Hamburg og dansken Sigurd Hansen. Formålet er å studere morener og breer. Hr. Gripp har tidligere ledet to ekspedisjoner til Svalbard.

En russisk ekspedisjon organisert av Statens oseanografiske institutt skal gå fra Murmansk med fartøiet »Persej«. Den går først til Nordkapp og derfra nordover langs den 32. meridian til iskanten møtes, og går derfra langs denne til Spitsbergen.

Ekspedisjonens formål er å prøve virkningene av termitt — en blanding av aluminium og jernoksyd. Denne utvikler en voldsom varme, som skal prøves på forskjellige slags is. Ved smelt-

Over 20 ekspedisjoner til de arktiske egne iår.

Bartlett, som fulgte med på Pearys
Nordpolsferd, påny nordover.

Kaptein Bartlett.

For en tid siden bragte »Af-tenposten« en oversikt over en rekke ekspedisjoner til de arktiske egne. I den senere tid er der blitt planlagt ytterligere en del ekspedisjoner både til Grønland og de østlige ishavsområder — foruten de tidligere omtalte ca. 15 ekspedisjoner.

En svensk-engelsk ekspedisjon, hvori deltar bl. a. den svenske overjegermester Hederström, skal til Spitsbergen for å studere fnglelivet. Ekspedisjonen skal fotografere og ringmerke en del fugl og vil ellers samle en del egg og felle noen fugler til videnskapelig bruk ved Riksmuseet i Stockholm.

Fra Danmark er der sendt ut en kommisjon til Vest-Grønland for å undersøke mulighetene for inspeksjon av fremmedfiskeriet på bankene utenfor Vest-Grønland. Kommisjonen er opnevnt av marineministeriet og består av kontreadmiral Reehntzer og folketingsmennene, generalauditor Pürchel, redaktør J. P. Larsen og Jensen Broby. Enn videre deltar avdelingschef i krigsministeriet, kaptein Stemann, og avdelingschef i marineministeriet, baron Cai Scaffalitzky de Meuckadell.

Ved Grønlands vestkyst vil man besøke fiskefeltene og særlig undersøke forholdene vedrørende det utenlandske fiskeri. Alle inspeksjonsskibets innberetninger

angående fiskeriforholdene på bankene går til marineministeriet i København. Det er nødvendig at man som fiskeriet stadig utvikles holder sig orientert. Reisen har derfor den særlige juridiske opgave å undersøke inspeksjonsforholdene. Folketingsmennene skal studere de grønlandske forhold i almindelighet og spesielt skal de sette sig inn i forholdene i Færingehavn. Færøingene har klaget over at der er for liten plass i havnen, og dette er den eneste havn på Grønland som de har tilladelse til å anløpe.

Saken behandles i riksdagen ved samlingens slutning, og folketingsmennene får nu anledning til på stedet å undersøke berettigelsen av færøingenes klager.

Videre er der utsendt en amerikansk ekspedisjon for å drive arkeologiske og etnografisk undersøkelser på Grønlands nordøstkyst. Ekspedisjonen ledes av kaptein Robert A. Bartlett, medlem av admiral Pearys nordpols ekspedisjon. Amerikanerne vil besøke Scoresby Sund og de nordenfor liggende strøk og arbeide der et par måneder.

En annen amerikansk ekspedisjon til Øst-Grønland står under ledelse av amerikaneren Tallcot. Han har leid ishavsskuten »Nordkapp II« med Isak Isak-Sen, Tromsø, som skipper. Ferden er nærmest en jaktekspedisjon med 8—9 deltagere, vesentlig studenter.

De skal ha norsk læge ombord, nemlig Aage Haagenrud. Mr. Tallcot har været her i Oslo, men er nu reist tilbake til Amerika. Ekspedisjonen starter fra Bergen 8. juli.

En studieferd til Vest-Grønland utføres av professor Gripp fra Hamburg og dansken Sigurd Hansen. Formålet er å studere morener og breer. Hr. Gripp har tidligere ledet to ekspedisjoner til Svalbard.

En russisk ekspedisjon organisert av Statens oseanografiske institutt skal gå fra Murmansk med fartøiet »Persej«. Den går først til Nordkapp og derfra nordover langs den 32. meridian til iskanten møtes, og går derfra langs denne til Spitsbergen.

Ekspedisjonens formål er å prøve virkningene av termitt — en blanding av aluminium og jernoksyd. Denne utvikler en voldsom varme, som skal prøves på forskjellig slags is. Ved smeltning av isen skal man forsøke å få en råk i isen, som skibene skal gå igjennem. Det skal bli meget interessant å se resultatene av disse forsøk.

Som man ser blir det livlig i polartraktene iår. De første iår er danskene, som allerede er avgått med ekspedisjoner både til Øst- og Vest-Grønland. Den norske Grønlands-ekspedisjon drar avsted i begynnelsen av juli med »Veslekarik«.

Våre interesser i Ishavet bør vernes.

Av J. Kr. Tornøe.

Den som etter fattig leilighet arbeider for å hevde Norges interesser i Ishavet blir ofte møtt med et skuldertrekk. Vi har så mange muligheter innenfor landets egne grenser, svarer man, at vi bør konsentrere oss om dem. Norges skatelande de ligger her innenlands, svarer man. Men dette er jo bare et sannhet med modifikasjoner.

Hvor hen i Norge kunde vårt kvalfangermannskap skaffet oss en inntekt av 100 mill. kr. om året? Og hvordan hadde vår økonomiske stilling vært uten de siste års inntekter av kvalfangsten?

De nordlige fangstfelter gir ikke så stort utbytte for tiden, men fisket i Ishavet er jo i sin begynnelse og hvilken betydning det kan få er ikke godt å vite. Utsiktene for fremtiden er meget lovende. Men med de nuværende forhold har Norge en årlig inntekt på 10—15 millioner kroner fra de nordlige fangstfelter og Svalbard. Disse inntekter kommer vesenlig Nord-Norge tilgode, hvor de danner et nødvendig supplement til landsdelens øvrige inntektskilder.

Landene i Ishavet har jo for det meste ligget som ingenmannsland og våre fangstfolk har vært alene om å utnytte dem. Det har greid sig godt helt til de senere år, men nu er der jo blitt en forandring. Vi har fått fremmed konkurranse om disse land på grunn av de økonomiske muligheter de byr.

Russland har allerede annektert Frants Josefs land tiltross for at landet var opdaget av nordmenn og økonomisk utnyttet bare av nordmenn.

På Østgrønland som også er ingenmannsland gjør danskene nettop nu et nytt fremstøt ved å utsende en marineekspedisjon der antagelig skal etablere en slags dansk administrasjon over landet og således gjøre det til dansk område. Lykkes det vil våre folk bli helt utelukket fra landet. Disse land og havstrekninger som vi alltid har benyttet frit og uhindret holder nu på å bli unndratt norsk virksomhet. Derfor må der gjøres noe effektivt for å bevare disse land og havområder — og det må gjøres nu.

De muligheter som ligger innenfor landets grenser vil vi antagelig kunne nytte når som helst, Valdris og Toten tar ingen fra oss. Men Østgrønland stenger danskene for

Det er en naturlig utvidelse av vårt interesseområde når vi nu utvikler vår fangst på Østgrønland så den kan drives hele året og ikke bare sesongvis som hittil. Det er også selve folkets ekspansjonskraft og utviklingdyktighet som gir sig utslag i å kolonisere nytt land. Denne utviklingstrang må støttes og holdes vedlike ellers sovner vi av og utviklingen stagnerer. Det blir stilstand — og stilstand er tilbakegang i forhold til andre folk.

Velgerne bør merke sig hvordan de forskjellige partier har stillet sig til disse spørsmål. Det er en kjent sak at regjeringene ikke har hatt noe initiativ, det som er blitt gjort er trengt frem ved interpellasjoner og gode menneskers arbeid forøvrig.

J. Kr. Tornøe.

Vare interessene i Ishavet bør vernes.

Av J. Kr. Tornøe.

Den som efter fattig leilighet arbeider for å hevde Norges interesser i Ishavet blir ofte møtt med et skuldertrekk. Vi har så mange muligheter innenfor landets egne grenser, svarer man, at vi bør konsentrere oss om dem. Norges skatelande de ligger her innenlands, svarer man. Men dette er jo bare et sannhet med modifikasjoner.

Hvor hen i Norge kunde vårt kvalfangermannskap skaffet oss en inntekt av 100 mill. kr. om året? Og hvordan hadde vår økonomiske stilling vært uten de siste års inntekter av kvalfangsten?

De nordlige fangstfelter gir ikke så stort utbytte for tiden, men fisket i Ishavet er jo i sin begynnelse og hvilken betydning det kan få er ikke godt å vite. Utsiktene for fremtiden er meget lovende. Men med de nuværende forhold har Norge en årlig inntekt på 10—15 millioner kroner fra de nordlige fangstfelter og Svalbard. Disse inntekter kommer vesenlig Nord-Norge tilgode, hvor de danner et nødvendig supplement til landsdelens øvrige inntektskilder.

Landene i Ishavet har jo for det meste ligget som ingenmannsland og våre fangstfolk har vært alene om å utnytte dem. Det har greid seg godt helt til de senere år, men nu er der jo blitt en forandring. Vi har fått fremmed konkurranse om disse land på grunn av de økonomiske muligheter de byr.

Russland har allerede annektert Frants Josefs land tiltross for at landet var opdaget av nordmenn og økonomisk utnyttet bare av nordmenn.

På Østgrønland som også er ingenmannsland gjør danskene nettop nu et nytt fremstøt ved å utsende en marineekspedisjon der antagelig skal etablere en slags dansk administrasjon over landet og således gjøre det til dansk område. Lykkes det vil våre folk bli helt utelukket fra landet. Disse land og havstrekninger som vi alltid har benyttet frit og uhindret holder nu på å bli unndratt norsk virksomhet. Derfor må der gjøres noe effektivt for å bevare disse land og havområder — og det må gjøres nu.

De muligheter som ligger innenfor landets grenser vil vi antagelig kunne nytte når som helst, Valdris og Toten tar ingen fra oss. Men Østgrønland stenger danskene for oss dersom Norge ikke treffer de nødvendige foranstaltninger til å hindre det.

Det er en naturlig utvidelse av vårt interesseområde når vi nu utvikler vår fangst på Østgrønland så den kan drives hele året og ikke bare sesongvis som hittil. Det er også selve folkets ekspansjonskraft og utviklingdyktighet som gir sig utslag i å kolonisere nytt land. Denne utviklingstrang må støttes og holdes vedlike ellers sovner vi av og utviklingen stagnerer. Det blir stilstand — og stilstand er tilbakegang i forhold til andre folk.

Velgerne bør merke sig hvordan de forskjellige partier har stillet sig til disse spørsmål. Det er en kjent sak at regjeringene ikke har hatt noe initiativ, det som er blitt gjort er trengt frem ved interpellasjoner og gode menns arbeid forøvrig.

J. Kr. Tornøe.